

Osaamista
ja oivallusta
tulevaisuuden
tekemiseen

Pia Kulmala ja Venla Ojutkangas

Laadun takeita

Kohti onnistunutta CHIPPA-2 -arviointimenetelmän
käännöstyötä

Metropolia Ammattikorkeakoulu
Toimintaterapian tutkinto-ohjelma
Hyvinvointialat
Opinnäytetyö
28.10.2019

Tekijät Otsikko	Pia Kulmala ja Venla Ojutkangas Laadun takeita – Kohti onnistunutta ChIPPA-2 -arviointimenetelmän käännöstyötä
Sivumäärä Aika	61 sivua + 5 liitettä 28.10.2019
Tutkinto	Toimintaterapeutti (AMK)
Tutkinto-ohjelma	Toimintaterapian tutkinto-ohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Toimintaterapia
Ohjaajat	Kaija Kekäläinen, tutkintovastaava ja lehtori Anne Talvenheimo-Pesu, lehtori
<p>Child-Initiative Pretend Play Assessment 2 (ChIPPA-2) on vielä julkaisematon, uudistettu versio alkuperäisestä ChIPPA-arviointimenetelmästä, joka mittaa lapsen kykyjä oma-aloitteiseen mielikuvitusleikkiin. Leikin arviointi on keskeinen toimintaterapian keino, sillä leikki kertoo lapsen kognitiivisista, fyysisistä, sosiaalisista ja tunne-elämän taidoista. Metropolia Ammattikorkeakoulun toimintaterapeuttiopiskelijat Medeiros ja Savenius suomen-sivat ChIPPA-2 -menetelmän Pisteytys-luvun osana opinnäytetyötään vuonna 2018. ChIPPA-2 -arviointimenetelmän suomentaminen koettiin merkitykselliseksi koko toimintaterapian alan kannalta, ja prosessia päätettiin jatkaa tässä opinnäytetyössä. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kartoittaa suomennoksen laatua ja muokata sitä tulosten pohjalta. Tavoitteena oli saattaa raakasuumennosta eteenpäin ja lisätä menetelmän tunnettavuutta suomalaisten toimintaterapeuttien keskuudessa. Työ toteutettiin kansainvälisessä yhteistyössä menetelmän kehittäjän, australialaisen Karen Stagnittin kanssa.</p> <p>Laatu määriteltiin Maailman terveysjärjestön (WHO) kääntämissuosituksia ja Kansainvälisen toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden luokituksen (ICF) tavoitteita soveltaen. Laadukas arviointimenetelmän suomennos koostuu selkeistä termeistä ja asianmukaisesta kieliasusta. Määritelmään pohjautuen luotiin suomennoksen termistön ja kieliasun laatua koskeva kysely, johon vastasivat Espoon kaupungin lasten kuntoutuspalveluiden toimintaterapeutit. Aineisto analysoitiin sisällönanalyysillä ja sitä täydennettiin määrällisellä erittelyllä.</p> <p>Tulosten mukaan suomennoksen laatuun vaikuttivat kieliopilliset virheet, kielen ja termien yhtenäisyys, soveltuvuus ammattikieleen ja suorat käännökset. Kerätty aineisto tuotti myös muutosehdotuksia suomennoksen keskeisiin termeihin. Tulosten perusteella tehtiin muokkauksia suomennokseen ja luotiin ohjeistus suomennostyön jatkamisen helpottamiseksi.</p> <p>Tämä opinnäytetyö on vain pieni osa suomennosprosessia, ja työlle on tärkeää löytää jatkaja. Loput ChIPPA-2 -käsikirjan luvut ja arviointilomakkeet tulisi suomentaa, minkä jälkeen suomennosta voi testata ammattilaisten kanssa. Opinnäytetyön vaiheet on kuvattu tarkasti, ja lopussa on runsaasti liitteitä, joista voi olla hyötyä suomennostyön jatkajille. Stagnitti on luvannut toimia yhteistyökumppanina myös tulevaisuudessa ja hän on luvannut huolehtia suomennoksen takaisinkääntämisestä. Tulevat suomennoksen jatkajat voivat Stagnittin lisäksi olla yhteydessä Espoon kaupungin lasten kuntoutuspalveluihin mahdollisesta yhteistyöstä.</p>	
Avainsanat	ChIPPA-2 -arviointimenetelmä, leikin arviointi, toimintaterapia, laadukas suomennos

Authors Title	Pia Kulmala and Venla Ojutkangas Quality Guaranteed – Towards a Successful ChIPPA-2 Finnish Translation
Number of Pages Date	61 pages + 5 appendices October 2019
Degree	Bachelor of Health Care
Degree Programme	Occupational Therapy
Specialisation option	Occupational Therapy
Instructors	Kaija Kekäläinen, Head of Programme and Lecturer Anne Talvenheimo-Pesu, Senior Lecturer
<p>The Child-Initiative Pretend Play Assessment 2 (ChIPPA-2) is a yet unpublished, revised version of the original ChIPPA assessment which measures a child's abilities in self-initiative pretend play. Assessing play is essential as play indicates a child's cognitive, physical, social and emotional skill levels. Students of the Occupational Therapy Degree Programme, Medeiros and Savenius, translated the scoring chapter of the ChIPPA-2 manual into Finnish in 2018. The purpose of this thesis was to assess the quality of the Finnish translation and to modify it based on the results. The aim was to advance the translation process and to add to the existing knowledge of the assessment amongst occupational therapists. This thesis was carried out in international cooperation with Karen Stagnitti, the Australian developer of ChIPPA.</p> <p>The concept of high quality was defined by applying the World Health Organization's translation guidelines and the Classification of Functioning, Disability and Health's objectives. High quality translation of an assessment tool requires clear terminology and appropriate wording. Based on this definition of high quality, a questionnaire on the quality of the Finnish translation's terminology and wording was created, which was answered by the occupational therapists of the children's rehabilitation services of the City of Espoo. The data was analysed with content analysis and was complemented by quantitative analysis.</p> <p>The results implied that the components affecting the quality of the Finnish translation were grammatical errors, the coherence of wording and terms, applicability of professional language and literal translation. Based on the results, modifications were made to the central terms, the translation was edited and instructions for the translation process were created in order to facilitate the continuation of this work.</p> <p>This thesis is a small part of a large-scale translation process and continuation of this work is crucial. Future researchers might find the precise documentation of this thesis helpful. Those who continue this work are encouraged to contact the children's rehabilitation services of the City of Espoo, in addition to Stagnitti, regarding potential collaboration.</p>	
Keywords	ChIPPA-2 Assessment Tool, Play Assessment, Occupational Therapy, High Quality Translation

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Opinnäytetyön tausta	4
2.1	Leikki ja sen arviointi	5
2.2	ChIPPA-arviointimenetelmä	7
2.3	Yhteistyö	9
2.4	Suomennosprosessi	11
3	Mikä tekee suomennoksesta laadukkaan?	17
4	Tutkimuksellinen osuus	22
4.1	Harkinnanvarainen otanta	22
4.2	Kyselyyn valmistautuminen	23
4.3	Kyselyn laatiminen	24
4.4	Aineiston analyysi	29
5	Tulokset	37
5.1	Materiaaliin tutustuminen ja käyttökokemukset	37
5.2	Lisää laatua termistöön ja kieliasuun	39
5.3	Termit ja niiden muokkausehdotukset	42
6	Johtopäätökset	44
6.1	Raakasomennoksen muokkaaminen	44
6.2	Kohti laadukasta suomennosta – ohjeita tuleville suomentajille	48
6.3	Työn jatkaminen	50
7	Pohdinta	54
	Lähteet	58
	Liitteet	
	Liite 1. Tiedote toimintaterapeuteille	
	Liite 2. Tiedote lapsille ja heidän vanhemmilleen	
	Liite 3. Ohjeita informanteille materiaaliin tutustumiseen	
	Liite 4. Kysely	
	Liite 5. Teoriaohjaava sisällönanalyysi	

1 Johdanto

Child-Initiative Pretend Play Assessment (ChIPPA) on vuonna 2007 julkaistu standardoitu menetelmä arvioimaan lapsen kykyjä oma-aloitteeseen mielikuvitusleikkiin (Stagnitti 2013: 1). Child-Initiative Pretend Play Assessment 2 (ChIPPA-2) on vielä julkaisematon englanninkielinen, päivitetty versio alkuperäisestä ChIPPA-arviointimenetelmästä. Metropolia Ammattikorkeakoulun toimintaterapeuttiopiskelijat Medeiros ja Savenius suomensivat ChIPPA-2 -menetelmän Pisteytys-luvun osana opinnäytetyötään "ChIPPA-2 -arviointimenetelmän kehittäminen – käännöksen tarpeellisuuden tutkiminen Suomessa ja ChIPPA-2:n osittainen raakakäännös" vuonna 2018.

Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan tehdyn raakasuumennoksen laatua ja muokataan raakasuumennosta tulosten pohjalta. Työ vie osaltaan eteenpäin suomennosprosessia, ja työhön tarttuminen koettiin merkitykselliseksi koko suomalaisen toimintaterapia-alan kehittämisen kannalta. Niemen ja Valon (2017) opinnäytetyön tulokset antavat viitteitä siitä, että ChIPPA on toimintaterapeuttien ainoa standardoitu polikliiniseen ympäristöön soveltuva lasten mielikuvituksellisen leikin arviointimenetelmä. Toimintaterapeuteilla ei ole yhtenäisiä käytäntöjä leikin arviointiin, ja usein käytössä ovat strukturoimattomat menetelmät. (Niemi & Valo 2017: 41-42.) Laadukas arviointi on kaikin puolin lapsen etu, sillä sen avulla lapsen kehityksen häiriöihin on mahdollista puuttua ajoissa. Suomen toimintaterapeuttiliiton antamien hyvien arviointikäytäntöjen mukaisesti standardoitu arviointimenetelmä mahdollistaa yhtenäisen ja johdonmukaisen arvioinnin suorittamisen arvioijasta riippumatta (Suomen toimintaterapeuttiliitto ry 2014: 14).

ChIPPA-arviointimenetelmään liittyen on tehty myös muita opinnäytetöitä, jotka tukevat suomennostyön tarvetta ja inspiroivat tämän opinnäytetyön tekemiseen. Hiekkaranta, Nieminen ja Saari (2010) selvittivät työssään ChIPPA-arviointimenetelmän soveltuvuutta kulttuurillisesti suomalaisille lapsille, ja saadut tulokset olivat puoltavia (Hiekkaranta, Nieminen & Saari 2010: 35-38). Medeiros ja Savenius (2018) tekivät opinnäytetyössään kyselyn, jonka tulosten mukaan toimintaterapeutit olivat kiinnostuneita käyttämään ChIPPA-arviointimenetelmää, erityisesti suomenkielisenä. Osa näistä toimintaterapeuteista käyttää jo ChIPPA-arviointimenetelmää työssään. (Medeiros & Savenius 2018: 20.)

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää suomennoksen laatua ja muokata sitä tulosten pohjalta. Tavoitteena on saattaa raakasuumennosta eteenpäin ja lisätä menetelmän tunnettavuutta suomalaisten toimintaterapeuttien keskuudessa.

Opinnäytetyö pohjautuu seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

- Mitkä tekijät vaikuttavat raakasuumennoksen laatuun?
- Miten informantit muokkaisivat raakasuumennosta sen laadun parantamiseksi?

Suomenkielisen version puuttuminen voi olla kynnys menetelmän käyttöön ottamiselle. Virallinen suomennos säilyttää menetelmän validiteetin ja reliabiliteetin, toisin kuin yksittäisten arvioijien vapaat suomennokset (Kanelisto, Juntunen & Salminen 2012: 3). Tarkastettava raakasuumennos on vasta ensimmäinen versio suomennoksesta, minkä vuoksi tässä työssä siihen tehdään muokkauksia informantteina toimivien alan ammattilaisen avulla. Maailman terveysjärjestön (WHO) mukaan käännöstä tulee testata alan ammattilaisten kanssa (World Health Organization n.d.). Ammattilaisten kokemukseen perustuvan tiedon avulla raakasuumennoksen laatua voidaan tarvittaessa parantaa ja suomennosprosessi etenee.

Laatu määriteltiin WHO:n (n.d.) kääntämissuosituksista ja Kansainvälisen toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden luokituksen (ICF) tavoitteita soveltaen. Laadukas arviointimenetelmän suomennos koostuu tässä opinnäytetyössä selkeistä termeistä ja asianmukaisesta kieliasusta. Määritelmä vaikutti vahvasti aineistonhankinnan rakentamiseen sekä analyysiin. Laadun määritelmä auttoi kohdentamaan opinnäytetyölle seuraavat apukysymykset:

- Miten informantit muokkaisivat raakasuumennoksen termejä selkeämmiksi?
- Miten informantit muokkaisivat raakasuumennoksen kieliasua asianmukaisemmaksi?

Tässä opinnäytetyössä olimme kiinnostuneita informanttien kokemuksista raakasuumennokseen liittyen. Karjalaisen, Mertalan ja Ronkaisen mukaan vastaajien koke-

muksen ja käsityksen huomioiminen viittaa laadulliseen tutkimukseen (Ronkainen, Mertala & Karjalainen 2008: 17-18). Opinnäytetyössä käytettiinkin pääosin laadullisia aineistonkeruun ja analyysin menetelmiä. Tietoa kerättiin sähköisellä kyselyllä, jonka tekemisessä hyödynnettiin koottua laadun määritelmää. Kerätty aineisto analysoitiin sisälönanalyysin menetelmin ja määrällistä erittelyä hyödyntäen. Aineistosta saatujen tulosten avulla muokattiin raakasuoennosta ja luotiin ohjeita tuleville suomentajille suomenosprosessin jatkamiseksi sekä työn laadun takaamiseksi myös tulevaisuudessa.

Opinnäytetyön yhteistyökumppanina toimi menetelmän kehittäjä, australialainen Karen Stagnitti. Suomenostyö tehdään hänelle. Kyselyyn vastanneet informantit ovat Espoon kaupungin lasten kuntoutuspalveluiden toimintaterapeutteja. Prosessin edetessä Stagnitti on luvannut jatkaa yhteistyökumppanina, ja Espoon kaupungin lasten kuntoutuspalveluihin voi myös olla yhteydessä mahdollisesta yhteistyöstä.

Tämä raportti alkaa esitellen opinnäytetyön taustaa, etenee avainkäsitteiden esittelyn kautta kohti laadun määritelmään, jonka jälkeen perehdytään työn tutkimukselliseen osuuteen. Tutkimuksellisessa osuudessa käydään yksityiskohtaisesti läpi sähköisen kyselyn rakentaminen ja tulosten analysointi. Huolellisella kirjaamisella on pyritty helpottamaan kyselyn hyödyntämistä jatkoa ajatellen ja lisäämään tulosten luotettavuutta. Tuloksista kerrotaan omassa luvussaan, ja tehdyt johtopäätökset esitellään erikseen niiden jälkeen. Johtopäätöksissä esitetään kerätyn aineiston tulosten perusteella muokattu raakasuoennos, ohjeita tämän prosessin jatkamiseksi mahdollisille tuleville suomentajille sekä ajatuksia työn jatkuvuuden takaamiseksi. Lopuksi syvennyttään pohtimaan työssä saavutettuja onnistumisia ja eteen tulleita haasteita. Liitteenä on runsaasti materiaalia, josta voi olla hyötyä suomenostyön jatkajille.

2 Opinnäytetyön tausta

Ennen opinnäytetyöhön ryhtymistä selvitettiin Child-Initiated Pretend Play Assessment (ChIPPA) -arviointimenetelmän käännöstyön merkitystä. WHO:n mukaan arviointimenetelmän kääntäminen on uuden menetelmän kehittämistä kannattavampi vaihtoehto (World Health Organization n.d.). Käännettävää arviointimenetelmää valitessa on tärkeää selvittää alkuperäisen version luotettavuus ja pätevyys sekä tarkastella muita vastaavia suomalaisten käytössä olevia menetelmiä. (Kanelisto, Juntunen & Salminen 2012: 3). ChIPPA-arviointimenetelmä on luotettava menetelmä, jonka 14 vuoden kehitystyön aikana sen validiteetti ja reliabiliteetti on tutkittu huolellisesti (Stagnitti 2007). Toista vastaavaa menetelmää ei ole käytössä lapsen leikin arviointiin suomalaisten toimintaterapeuttien keskuudessa. Medeiroksen ja Saveniuksen opinnäytetyön mukaan ChIPPA-arviointimenetelmälle on tarvetta Suomessa, erityisesti suomenkielisenä. Osa suomalaisista toimintaterapeuteista käyttää ChIPPA-arviointimenetelmän englanninkielistä versiota työssään. (Medeiros & Savenius 2018: 20.)

Niemi ja Valo (2017) viittaavat myös opinnäytetyönsä tuloksissa ChIPPA-arviointimenetelmän tarpeellisuuteen suomalaisten toimintaterapeuttien keskuudessa. He selvittivät opinnäytetyössään ”Leikin arviointi polikliinisesti”, mitä arviointimenetelmiä käytetään leikin arvioimiseen polikliinisissä olosuhteissa. ChIPPA on heidän opinnäytetyönsä mukaan ainoa standardoitu polikliiniseen ympäristöön soveltuva leikin arvioinnin menetelmä toimintaterapeuteille. Toimintaterapeuteilla ei ole yhtenäisiä käytäntöjä leikin arvioimiseen ja usein käytössä ovat strukturoimattomat menetelmät. (Niemi & Valo 2017: 41–42.) Standardoidun menetelmän avulla voidaan tehdä mahdollisimman yhteneväisiä ja johdonmukaisia arviointeja arvioijasta riippumatta (Suomen toimintaterapeuttiliitto ry 2014: 14). Luotettavat arviointitulokset ovat arvioitavan lapsen etu. Siten taataan, että kuntoutus voidaan toteuttaa oikein ja aloittaa ajoissa.

Ulkomailla kehitetyn arviointimenetelmän käyttäminen Suomessa vaatii menetelmän kulttuurisen soveltuvuuden testaamista (Kanelisto, Juntunen & Salminen 2012: 6). ChIPPA-arviointimenetelmää on käytetty onnistuneesti jo Kanadassa, Japanissa, Singaporessa, Iranissa, Brasiliassa, Australiassa, Sveitsissä ja Isossa-Britanniassa (Stagnitti n.d. a). Suomessa menetelmän kulttuurillista soveltuvuutta selvittivät Hiekkaranta, Nieminen ja Saari (2010) opinnäytetyössään ”ChIPPA-arviointimenetelmän soveltuvuus suomalaisille lapsille”. Tulosten perusteella suomalaisten ja australialaisten lasten arvi-

ointituloksissa ei ilmennyt merkittäviä eroja, ja ChIPPA-arviointimenetelmän todettiin soveltuvan myös suomalaiseen kulttuuriin (Hiekkaranta, Nieminen & Saari 2010: 35–38). Hiekkarannan, Niemisen ja Saaren opinnäytetyön selvitys antaa viitteitä sille, että menetelmä soveltuu Suomessa käytettäväksi. Suomennoksen kulttuurisen soveltuvuuden tutkimus tehdään suomennoksen valmistuessa (Valkeinen, Anttila & Paltamaa 2014:13).

Suomenkielinen ChIPPA-2 -arviointimenetelmä varmistaisi, että arviointimenetelmää käytetään pätevällä tavalla. Yksittäisten terapeuttien itse tekemät käännökset eivät pysty tuottamaan tarpeeksi luotettavia ja vertailukelpoisia tuloksia, eikä niiden tämän vuoksi voida katsoa olevan päteviä (Kanelisto, Juntunen & Salminen 2012: 3). Suomenkielinen ChIPPA-2 toisi pätevän arviointimenetelmän lisäksi menetelmälle lisää näkyvyyttä sekä madaltaisi sen käyttöön ottamisen kynnyksen suomalaisten toimintaterapeuttien keskuudessa. ChIPPA-2:n suomennostyö koettiin merkitykselliseksi, ja siksi sitä päädyttiin jatkamaan tässä opinnäytetyössä. Seuraavat alaluvut avaavat lukijalle leikin arvioinnin merkitystä, ChIPPA-arviointimenetelmää, opinnäytetyön yhteistyötä ja suomennosprosessin kulkua.

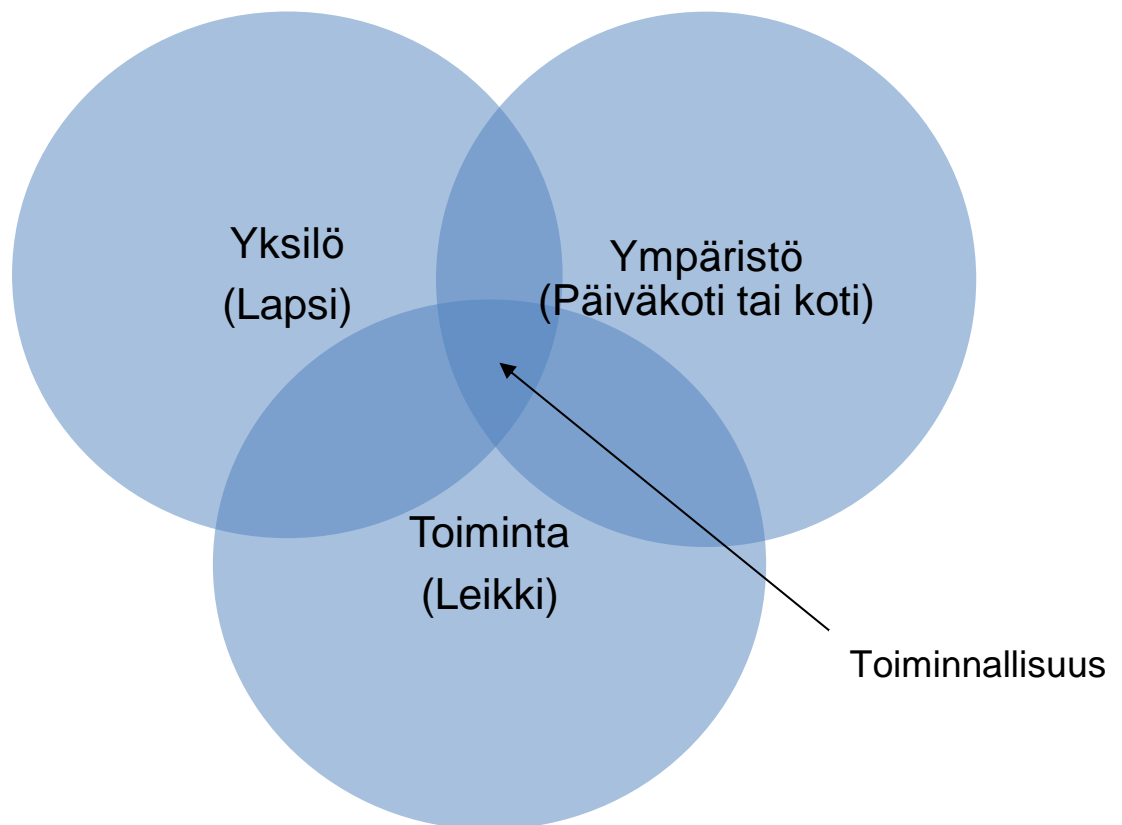
2.1 Leikki ja sen arviointi

Toimintaterapiassa leikki nähdään lapsuuden keskeisimpänä toimintona (Stagnitti & Unsworth 2000: 122). Leikki on lapselle merkityksellistä toimintaa, siinä missä aikuiselle työ tai harrastus. Leikki antaa lapselle mahdollisuuksia luoda suhteita elämään ja ympäristöön. Sen uskotaan kehittävän lapsen kykyä joustavaan ajatteluun, mukautumiseen, oppimiseen, ongelmanratkaisuun, ympäristön hahmottamiseen, ympäristöstä saadun tiedon yhdistämiseen sekä sosiaalisten, kognitiivisten, fyysisten ja tunne-elämän taitojen saavuttamiseen (Stagnitti & Unsworth 2000: 122).

Leikki kehittyy ja muuttuu lapsen vanhetessa. Ensimmäisten elinkuukausien aikana lapsi alkaa pyrkiä kiinnostavia esineitä kohti, mikä kehittää muun muassa hänen motorisia taitojaan. Noin vuoden ikäisenä lapsi kehittää ympäristönsä kohteille merkityksiä, jolloin hän oppii käyttämään esineitä niiden tarkoituksen mukaan. Kolmannen ikävuoden aikana lapsi siirtyy niin sanottuun roolileikin vaiheeseen, mikä kehittää lapsen kielellisyyttä, ja vuorovaikutus muiden leikkijöiden kanssa lisääntyy. Esikouluiän lopussa roolileikit vaihtuvat sääntöleikkeihin, joissa leikkijöiden väliset suhteet ovat entistä tärkeämpiä.

(Helenius 1993: 29-46.) Lapsi tarvitsee leikin avulla kehittyviä taitoja ja valmiuksia kasvaessaan. Useat kansainväliset tutkimukset ovat osoittaneet leikkiä korostavan varhaiskasvatuksen hyödyt myöhemmin koulussa. (Tigerstedt 2016.)

Toimintaterapiassa arvioinnin kohteena on asiakkaan toiminta, esimerkiksi lapsen leikki. Toimintaterapiassa selvitetään toiminnan ja ympäristön tukea ja rajoitteita sisältäviä tekijöitä yhdessä asiakkaan ja hänen läheistensä kanssa. (Suomen toimintaterapeuttiliitto ry 2014: 8). *Toiminnallisuus* syntyy yksilön, ympäristön ja toiminnan vuorovaikutuksesta (Law ym. 1996: 17). Kuvio 1 esittää toiminnallisuuden Law'n teoriaa mukailleen. Toiminnallisuudella tarkoitetaan sekä toiminnan tekoa että kokemusta toimijuudesta (Law ym. 1996: 17).

Kuvio 1. Toiminnallisuus on yksilön, ympäristön ja toiminnan vuorovaikutusta (Law ym.1996: 19 mukailleen).

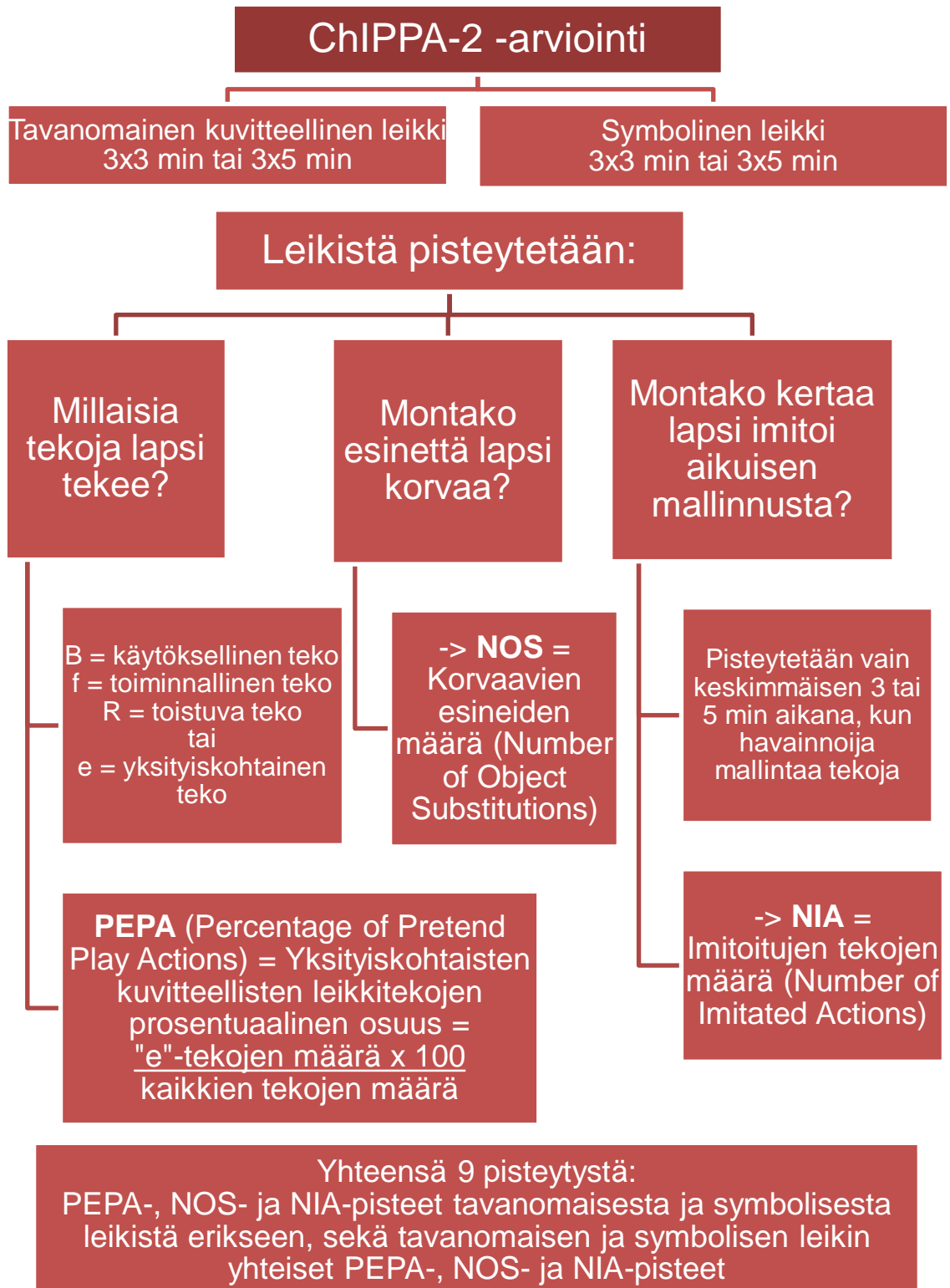
Toiminnallisuudelle läheinen käsite on *osallisuus*. Kansainvälisen toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden luokituksen (ICF) käsitteellisen mallin mukaan toiminnalliset suoritukset ovat yhteydessä osallistumiseen (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2004: 18-

19). Osallistumisella tarkoitetaan osallisuutta elämän tilanteisiin (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2004: 14). Child-Initiated Pretend Play Assessment (ChIPPA) -arviointimenetelmän perusoletuksena on, että lapsen kykeneminen leikkisuorituksiin mahdollistaa hänen osallistumisensa leikkiin muiden lasten kanssa (Stagnitti 2007). Mielikuvitusleikkiin tarvittavien valmiuksien rajoitukset estävät lapsen osallistumista, mikä johtaa sosiaaliin, kognitiivisiin ja tunne-elämän haasteisiin (Stagnitti & Unsworth 2000: 122). Tämän vuoksi leikin arviointi ja leikin mahdollistaminen lapselle on tärkeää lapsen hyvinvoinnin kannalta.

2.2 ChIPPA-arviointimenetelmä

ChIPPA on vuonna 2007 julkaistu standardoitu, erityisesti klinisiin olosuhteisiin kehitetty omaehtoisen mielikuvitusleikin arviointimenetelmä 3-7-vuotiaiden leikin arviointiin. Menetelmää voivat käyttää vähintään alempaa korkeakoulututkintoa vastaavan koulutuksen suorittaneet lasten kanssa työskentelevät terveydenhuollon ammattilaiset. (Stagnitti 2013: 1.) ChIPPA-2 on ChIPPA-arviointimenetelmän englanninkielinen päivitetty versio, jota ei ole vielä virallisesti julkaistu. Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan ChIPPA-2:n Pisteytys-luvun raakasuumennosta.

ChIPPA-2-arviointimenetelmän pisteytys on laaja kokonaisuus, joka esitetään yksinkertaistettuna kuviossa 2. Kuvio 2 koottiin Pisteytys-luvun lukemisen ja hahmottamisen tueksi sekä selventämään ChIPPA-2 -arviointiprosessin kulkua. Kuvio on rakennettu Medeirosen ja Saveniuksen vuonna 2018 suomentamia termejä käyttäen. Tässä opinnäytetyössä osaan näistä termeistä tehtiin muutoksia. ChIPPA-arviointimenetelmän Pisteytys-luvun termien ymmärtäminen helpottaa opinnäytetyön toteutuksen seuraamista.

Kuvio 2. ChIPPA-2:n pisteytys selkeytettyä kaaviona. Termien suomennos: Medeiros ja Savinius 2018.

ChIPPA-arviointi kestää 3-vuotiaiden lasten kanssa 18 minuuttia ja 4–7-vuotiaiden kanssa 30 minuuttia. Arviointihetkessä leikitään ensin tavanomaisilla leluilla ja sitten

symbolisilla leluilla. Kummallakin lelusetillä leikkiminen sisältää kolme osiota, joista ensimmäisessä lapsi leikkii itsekseen, toisessa arvioija näyttää mallia ja viimeisessä lapsi saa taas jatkaa leikkiä itse. Arvioija ei puutu lapsen leikkiin eikä anna leikkiin liittyviä ohjeita. Pisteyttäminen perustuu arvioijan tekemille havainnoille lapsen leikin eri piirteistä. Havainnoinnin kohteena ovat erilaiset leikkiteot, esineiden korvaaminen ja aikuisen leikin imitoiminen. (Stagnitti 2013: 1,3.) Kirjattujen havaintojen avulla lasketaan pisteet yksityiskohtaisten kuvitteellisten leikkitekojen osuudesta (PEPA), korvaavien esineiden määrä (NOS) ja imitoitujen tekojen määrä (NIA) (Stagnitti 2007).

2.3 Yhteistyö

Opinnäytetyö tehtiin kansainvälisessä yhteistyössä ChIPPA -arviointimenetelmän kehittäjän Karen Stagnittin kanssa. Stagnitti toimi opinnäytetyön yhteistyökumppanina, ja suomennostyö tehtiin hänelle. Luotettavan, kliiniseen kokemukseen perustuvan tiedon tuottamiseksi mukaan raakasuumennoksen laadun arviointiin tarvittiin lisäksi joukko suomalaisia leikin arvioinnin parissa työskenteleviä ammattilaisia opinnäytetyön informanteiksi. Informanttien roolissa toimivat Espoon kaupungin lasten kuntoutuspalveluiden toimintaterapeutit.

Australialainen Stagnitti on pohjakoulutukseltaan toimintaterapeutti, ja hänellä on kymmenien vuosien kokemus lasten kanssa työskentelystä. 1990-luvun alussa Stagnitti kiinnostui erityisesti lasten leikin tutkimisesta, minkä seurauksena hän väitteli tohtoriksi vuonna 2003 Australiassa, LaTrobe yliopistossa. Lukuisten tutkimusten tulokset johtivat lopulta ChIPPA -arviointimenetelmän julkaisemiseen. Nykyisin Stagnitti toimii Australiassa Deakinin yliopiston professorina, ja jatkaa ChIPPA-arviointimenetelmän sekä leikkiterapiaohjelma Learn to Playn kehittämistä. (Stagnitti n.d. b.)

Stagnittiin ja Espoon kaupungin lasten kuntoutuspalveluiden toimintaterapeutteihin oltiin yhteydessä sähköpostitse tämän opinnäytetyön tiimoilta ensimmäisen kerran keväällä 2018. Tällöin Medeiros ja Savenius olivat opinnäytetyönsä toteutus vaiheessa, jossa he suomensivat ChIPPA-2:n Pisteytys-luvun ja kartoittivat menetelmän tarvetta Suomessa. Tähän opinnäytetyöhön Espoon kaupungin lasten kuntoutuspalveluiden toimintaterapeutit tavoitettiin Medeirosen ja Saveniuksen opinnäytetyön kyselystä, jonka ohessa haettiin halukkaita toimintaterapeutteja testaamaan suomennosta. Kevään 2018 lopussa sovittiin ensimmäinen tapaaminen, johon osallistuivat Espoon kaupungin lasten kuntou-

tuspalveluiden toimintaterapeuttien lisäksi Medeiros ja tämän opinnäytetyön tekijät Kulmala ja Ojutkangas. Tapaamisessa kerrottiin ChIPPA-arviointimenetelmästä ja suomennostyöstä, sekä käytiin läpi mahdollisia jatkokehitysideoita. Espoon kaupungin lasten kuntoutuspalveluiden toimintaterapeutit ilmaisivat kiinnostuksensa projektiin, ja sitoutuivat alustavasti olemaan mukana tässä opinnäytetyössä.

Stagnittin kanssa pidettiin yhteyttä sähköpostin välityksellä koko opinnäytetyön teon ajan. Aluksi keskustelua käytiin opinnäytetyön suunnitelmasta, sekä solmittiin sopimus suomennostuksen käyttöön liittyen. Solmitun tekijänoikeussopimuksen mukaan suomennosta ei saa luovuttaa ulkopuolisten luettavaksi, ja vain opinnäytetyön tekijät saavat käsitellä elektronista materiaalia. Karen Stagnittilla ja hänen yrityksellään Learntoplayeventsillä on yksinoikeus julkaista suomenkielinen ChIPPA-2. Opinnäytetyön toteutusvaiheessa informanteina toimivat Espoon kaupungin lasten kuntoutuspalveluiden toimintaterapeutit saivat sopimusta kunnioittaen käyttöönsä suomennetun osan raakakäännöksestä tulosteena. ChIPPA-2 -raakasuumennoksen ohessa informanttien käyttöön luovutettiin vastaava osa alkuperäisestä englanninkielisestä, vielä julkaisemattomasta ChIPPA-2 -käsikirjasta.

Kun suunnitelmasta ja käyttöoikeuksista oli keskusteltu kaikkien osapuolten kesken, opinnäytetyön toteuttamisesta solmittiin viralliset sopimukset Stagnittin, informanttien, opinnäytetyön tekijöiden ja Metropolia Ammattikorkeakoulun kanssa. Lisäksi Espoon kaupungilta haettiin tutkimuslupa työn toteuttamista varten.

Jotta informanteille voitiin tarjota mahdollisimman kokonaisvaltainen käyttökokemus ChIPPA-arviointimenetelmän käytöstä, koettiin tärkeäksi, että heillä olisi mahdollisuus raakasuumennoksen lisäksi tutustua ja saada käyttöönsä menetelmään kuuluva tarvikepaketti. Opinnäytetyön kannalta kokonaisvaltaisen ChIPPA-arviointimenetelmään perehtymisen toivottiin tuottavan luotettavampia vastauksia kysymyksiin raakasuumennoksen laadusta. Tarvikepaketti mahdollisti menetelmän kokeilun, minkä toivottiin kerryttävän käytännön kokemusta ja ymmärrystä siitä, miten arviointi ChIPPA -menetelmällä toteutetaan. Menetelmän käyttämisen toivottiin lisäksi auttavan hahmottamaan, miten raakasuumennoksen termit ja käsitteet toimivat ja soveltuvat todellisiin tilanteisiin.

Stagnittin kanssa neuvoteltiin sähköpostin välityksellä mahdollisuudesta lähettää tarvikepaketti Suomeen. Julkaisemattomaan ChIPPA-2 -menetelmään ei ollut vielä opinnäytetyön tekohetkellä olemassa omaa tarvikepakettia, mutta Stagnittin mukaan ChIPPA-

arviointimenetelmän ensimmäisen version tarvikepaketti on täysin sovellettavissa ChIPPA-2-käsikirjan kanssa käytettäväksi. Tarvikepaketti sisälsi leluja, englanninkieliset käyttöohjeet sekä arviointilomakkeet. Stagnitti vakuutti, ettei uudistettuun tarvikepakettiin olisi tulossa suuria muutoksia, ja esimerkiksi tarvikepaketin sisältämät lelut tulevat olemaan täysin samat molemmissa menetelmissä.

Stagnitti lähetti postitse tarvikepaketin Australiasta Suomeen lahjoituksena. Suomeen saapuessa paketti tullattiin ja tullimaksuksi muodostui n. 120 euroa. Tullimaksu määräytyi lunastavan tahon ja tarvikepaketin arvon mukaan. Maksusta ja tarvikepaketin lunastamisesta tullista neuvoteltiin sekä Metropolia Ammattikorkeakoulun edustajien, että informanttien kanssa. Tullimaksun maksoi lopulta informanttien työnantaja Espoon kaupunki, ja tarvikepaketti siirtyi heidän käyttöönsä suomennoksen kehittämisen puitteissa. Suomennostyön jatkajilla on mahdollisuus sopia yhteistyöstä ja tarvikepaketin käytöstä Espoon kaupungin lasten kuntoutuspalveluiden kanssa suomennosprosessin edetessä.

2.4 Suomennosprosessi

Virallisen käännöstyön hyödyistä ja tarpeellisuudesta on olemassa monia todisteita. Ulkomaiset arviointimenetelmät voivat suomalaisten käytössä aiheuttaa virheellisiä tuloksia, jos käännös ei ole virallisesti tehty. Yksittäisten arvioijien tekemillä omilla käännöksillä saadut tulokset eivät ole vertailukelpoisia keskenään. (Kanelisto, Juntunen & Salminen 2012: 6.) Virallisen käännöksen teettäminen on kannattavaa, vaikka prosessi olisikin työläs (Kanelisto, Juntunen & Salminen 2012: 3). Arviointimenetelmän kääntäminen on WHO:n mukaan myös uuden menetelmän kehittämistä kannattavampi vaihtoehto (World Health Organization n.d.).

Englanninkielistä ChIPPA-2-arviointimenetelmää ei ole vielä virallisesti julkaistu, mutta Stagnitti lähetti sähköisesti menetelmän englanninkielisen käsikirjan viimeistellyn version suomennostyötä varten. Stagnitti on sitoutunut yhteistyöhön myös tulevaisuudessa, ja hän luovuttaa menetelmän lomakkeet suomennettavaksi niiden valmistuttua. Metropolia Ammattikorkeakoulun toimintaterapeuttipiskelijät Medeiros ja Savenius aloittivat ChIPPA-2 -menetelmän suomentamisen vuonna 2018 opinnäytetyössään ”ChIPPA-2 -arviointimenetelmän kehittäminen – Käännöksen tarpeellisuuden selvittäminen Suomessa ja käsikirjan osittainen raakakäännös”. He käänsivät luvun ”Scoring” eli ”Pisteytys”, joka oli pituudeltaan 40 sivua eli noin puolet käsikirjasta. Tämän opinnäytetyön te-

kijät Kulmala ja Ojutkangas päätyivät jatkamaan suomennostyötä kehittämällä Medeirosin ja Saveniuksen kääntämää raakasomennosta, pyrkien samalla saattamaan koko suomennosprosessia eteenpäin. Raakakäännetty Pisteytys-luku oli kokonaisuutena suuri, joten luku jaettiin kahteen osaan ja vain luvun ensimmäistä puolikasta tarkasteltiin.

WHO on kehittänyt terveydenhuollon arviointimenetelmille virallisen suomennosprosessin, joka on todettu toimivaksi useissa tutkimuksissa. Prosessi on kohdennettu kyselymenetelmien kääntämiseen. (World Health Organization n.d.) Medeiros ja Savenius seurasivat myös kääntäessään WHO:n suosituksia (Medeiros & Savenius 2018: 22-23). Kokonaisen käsikirjan kääntäminen edellyttää kääntäjältä tietoa alasta ja käytetyistä termeistä. Aikaisemmasta kokemuksesta suomennostyön parissa on hyötyä, kun kirjoitettavaa on paljon ja tekstin tulee olla yhtenäistä.

Tässä opinnäytetyössä WHO:n prosessia on sovellettu ChIPPA-2 -arviointimenetelmän käsikirjan kääntämiseen sopivaksi. WHO:n käännösprosessia on aikaisemmin käytetty muun muassa arabiankielisen A-ASCOP -kyselyn käännöksen validoimisessa. Prosessi eteni kääntämisestä viimeisen version hyväksymiseen kahdeksassa kuukaudessa. (Younan, Clinton, Fares & Samaha: 182-183.) ChIPPA-2:n suomennosprosessin voidaan katsoa olevan opiskelijajohtoisesti opinnäytetöinä tehtynä pidempiaikainen työ. Kokonaisen käsikirjan kääntäminen vaatii aikaa ja menetelmä on haastava resurssien ollessa rajallisia.

Alla esitetään WHO:n (n.d.) mukainen kuusivaiheinen käännöstyöprosessi, ja kuinka ChIPPA- 2:n suomentaminen etenee siihen verrattuna.

1. Kääntäminen

WHO:n mukaan kääntäjän tulisi olla terveysalan ammattilainen, joka tuntee alan termistön. Kääntämisessä on tärkeää kielen ja ammattialan kulttuurinen oikeaoppisuus. Kielen ja termien tulee olla helppolukuista ja alaan sopivaa. (World Health Organization n.d.)

ChIPPA-2 -arviointimenetelmän Pisteytys-luvun suomensivat toimintaterapiaopiskelijat. Alan opiskelijat ovat tietoisia alan kielestä ja terminologiasta, mutta on syytä huomioda, että he eivät ole vielä alan ammattilaisia, eikä heillä lisäksi

voida olettaa olevan kokemusta käännoistyöstä. Käännoistyön laadun takaa-
miseksi tässä opinnäytetyössä selvitettiin tehdyn raakasuumennoksen laatua
alan ammattilaisten avulla. Kerätystä aineistosta saatujen tulosten perusteella
raakasuumennoksen kieliasua ja termejä muokattiin.

2. Asiantuntijapaneelin kommentit

Molempien kielten hallitsevan asiantuntijapaneelin tulee verrata raakasuumen-
nosta ja englanninkielistä versiota keskenään, ja antaa suomennoksesta pa-
lautetta. He voivat ehdottaa uusia ilmaisuja tai käsitteitä vanhojen tilalle. Asian-
tuntijapaneeliin tulisi kuulua kääntäjä, terveysalan ammattilaisia ja muita ammat-
tilaisia, joilla on kokemusta arviointimenetelmän käytöstä. Tämän vaiheen tarkoi-
tuksena on hioa koko suomenno yhtenäiseksi ja asianmukaiseksi. (World
Health Organization n.d.)

ChIPPA-2 -arviointimenetelmän suomennoosprosessissa on hyvä huomioida, että
tekstin yhtenäistäminen voi olla tavanomaista haasteellisempaa, sillä suomenta-
jia on useita. Ihanteellista olisi, jos samat opettajat tai informantit pystyvät sitou-
tumaan prosessiin opiskelijoiden tueksi. Tiedonkulku ja joustava yhteistyö ovat
tärkeät osa näin isoa prosessia sen loppuun saattamiseksi.

3. Takaisinkäännös

Kaksikielinen kääntäjä, joka ei tunne arviointimenetelmää, kääntää tekstin takai-
sin englannin kielelle. Takaisin käännetyistä tekstistä tarkastellaan, onko sen
merkitys pysynyt samana alkuperäiseen englanninkieliseen tekstiin verrattuna.
Mahdolliset ongelmakohdat korjataan käännetyistä tekstistä. (World Health Or-
ganization n.d.)

Suomennoosprosessin edetessä Karen Stagnitti on sitoutunut huolehtimaan
ChIPPA-2 -arviointimenetelmän käsikirjan suomennoksen takaisin kääntämi-
sestä alkuperäiskielelle englanniksi.

4. Testaaminen

Menetelmää tulee testata käytössä monin eri tavoin ennen virallista käyttöönnottoa. Testauksista tulee raportoida kirjallisesti. (World Health Organization n.d.)

5. Viimeistely käännös

Viimeinen versio käännöksestä saadaan, kun kaikkia aiempia vaiheita on noudatettu (World Health Organization n.d.).

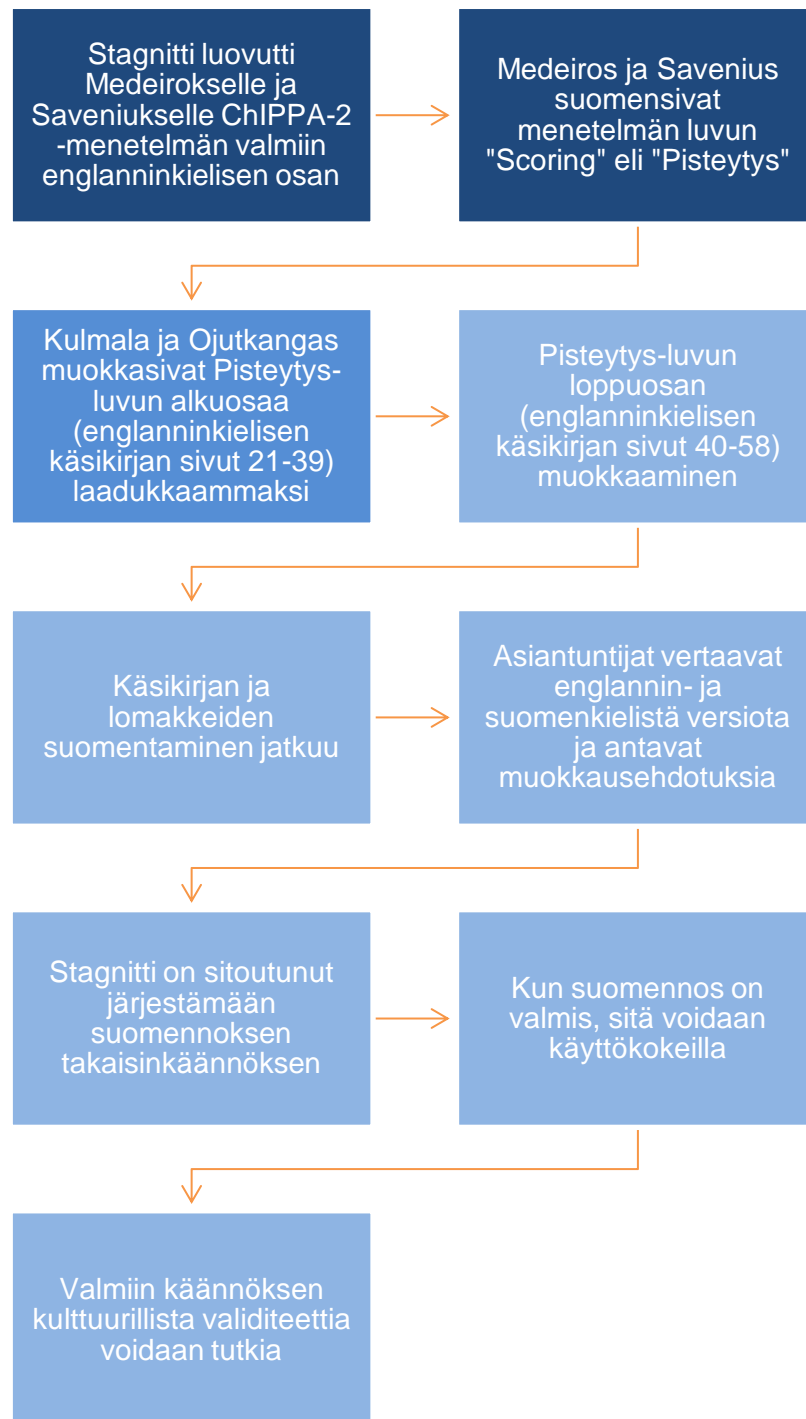
6. Dokumentointi

Kaikki vaiheet tulee dokumentoida huolellisesti (World Health Organization n.d.).

Käännöstyön jatkajan tulee muistaa prosessin jokaisessa vaiheessa, että vaiheiden kirjaaminen auttaa myös tulevia tekijöitä prosessin edetessä.

Kääntäminen vaatii kielitaidon lisäksi kulttuurien, erilaisten elämäntapojen ja aihepiirien syvempää tuntemusta (Tommola 2004: 9). Ammattikieleen soveltuvan arviointimenetelmän kääntämisessä on tärkeää tuntee terveysalan kulttuuri ja käyttää sopivaa virkakieltä. Kääntämisprosessin lopuksi kysely- tai muiden lomakkeiden kulttuurien välinen validiteetti usein tutkitaan (Valkeinen, Anttila & Paltamaa 2014:13). ChIPPA-2:n kohdalla tämä tarkoittaisi arvioijille tarkoitettujen lomakkeiden käännösten tutkimista.

WHO:n käännösprosessi osoittaa, että ChIPPA-2:n kääntämisessä on vielä pitkä matka julkaisuun. Käännöstyötä on vielä paljon tehtävänä, joten työn eteenpäin saattaminen on ensiarvoisen tärkeää. Työn jatkumahdollisuuksia syvennyttään tarkastelemaan luvussa 6.3. Seuraava kuvio esittää ChIPPA-2 -arviointimenetelmän suomennosprosessin etenemisen tämänhetkisen tiedon valossa:

Kuvio 3. ChIPPA-2 -arviointimenetelmän suomennosprosessin eteneminen.

Tummansiniset laatikot kuvaavat prosessin vaiheita, jotka on jo tehty. Toimintaterapeutiopiskelijat Medeiros ja Savenius suomensivat ChIPPA-2 -menetelmän Pisteytys-luvun. Kolmas laatikko kuvaa työtä, joka tehtiin tässä opinnäytetyössä. Tämän opinnäytetyön tekijät selvittivät raakasuumennoksen laatua ja muokkasivat raakasuumennosta tulosten

perusteella. Tämä opinnäytetyö luo pohjaa laadukkaan suomennosprosessin jatkuvuudelle ja jatkuvuuden takaamiseksi. Vaaleansiniset laatikot kuvaavat prosessin mahdollisia tulevia vaiheita. Vaiheet ovat karkea kuvaus prosessin jatkosta, ja niiden järjestys voi muuttua. Tärkeintä on, että prosessille saadaan jatkaja, jotta suomennosprosessia saadaan vietyä eteenpäin.

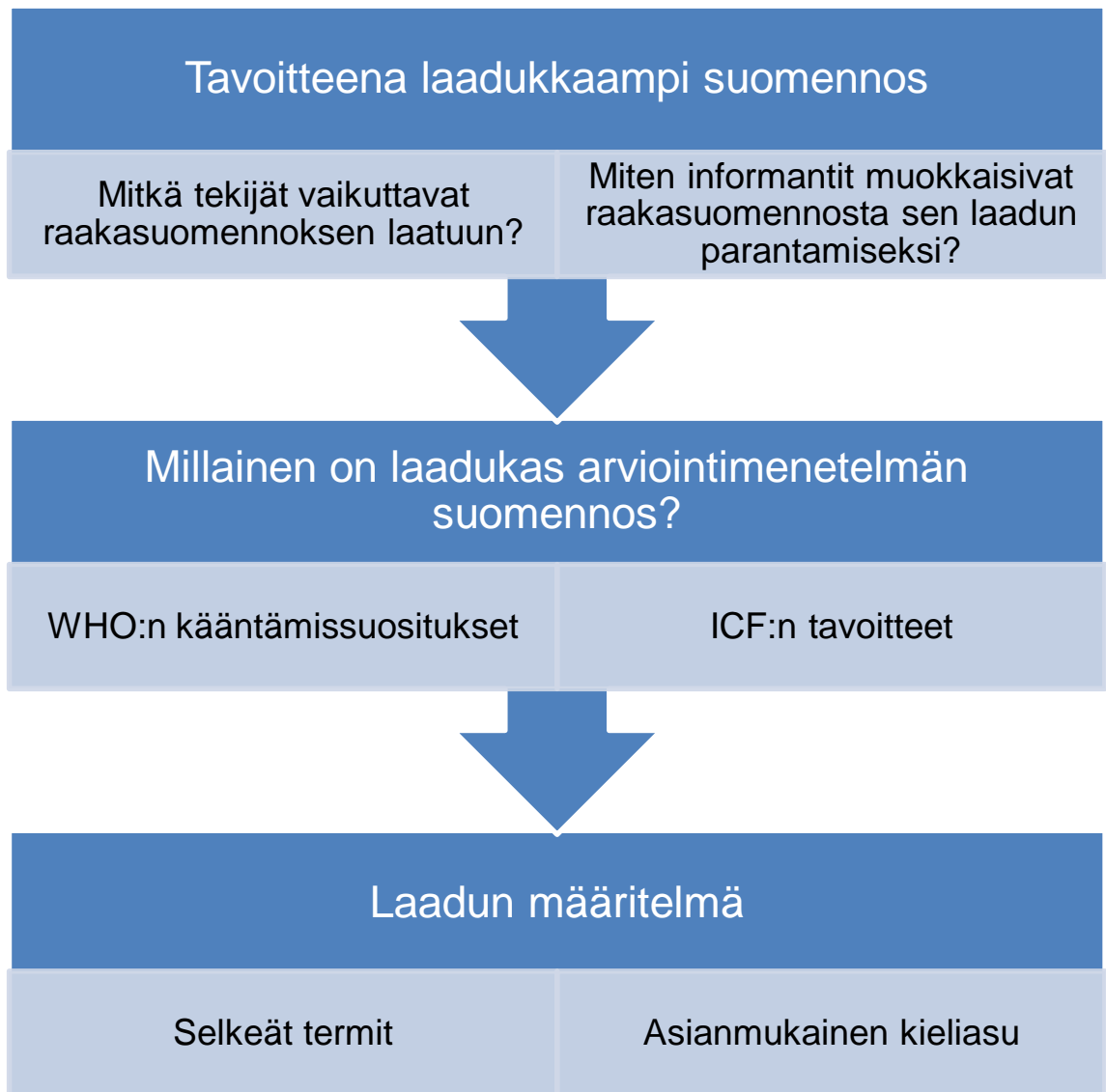
3 Mikä tekee suomennoksesta laadukkaan?

Raakasomennoksen laadun tarkastelemiseksi selvitettiin, mitä kriteerejä laadukkaalta käännöstyöltä terveysalalla odotetaan. Käännetyin arviointimenetelmän tulee toimia samalla tavalla kuin alkuperäinen arviointimenetelmä. Tärkeintä on kulttuurisen luontevuuden säilyttäminen suoran kääntämisen sijaan. (World Health Organization n.d.) Menetelmän rakenne ja validiteetti säilyvät vain huolellisesti toteutetussa suomennosprosessissa, jonka lopussa arviointimenetelmän soveltuvuus suomalaiseen kulttuuriin tutkitaan (Kanelisto, Juntunen & Salminen 2012: 3). On siis selvää, että myös ChIPPA-2 -menetelmän tutkittu luotettavuus tulisi säilyttää suomenkielisessä käännöksessä.

Laatu on käsitteenä suhteellinen ja se voi asiayhteydestä riippuen tarkoittaa esimerkiksi tehokkuutta, vaatimusten täyttymistä, käyttö- tai hyötyarvoa tai määrittelemätöntä lukusta. Johtavan kansainvälisen laadunhallinnan standardiston ISO 9000-standardisarin mukaan laatu tarkoittaa ”missä määrin kohteen luontaiset ominaisuudet täyttävät vaatimukset”. (Anttila & Jussila 2016.) Laadulle oli siis asetettava vaatimukset, jotka raakasomennoksen tulisi täyttää.

Laatu määriteltiin tässä opinnäytetyössä WHO:n kääntämissuosituksia ja ICF-luokituksen tavoitteita (2004: 3) soveltaen. Molemmat viitekehykset liittyvät kuntoutusalaan ja menetelmien laatuun. WHO:n kääntämissuosituksia on tutkittu useissa WHO:n tutkimuksissa ennen kuin viralliseen versioon on päädytty. Suositusten alussa esitetään konkreettisia ohjeita laadukkaaseen arviointimenetelmän kääntämiseen. (World Health Organization n.d.) Näitä ohjeita hyödynnettiin laatua määritellessä kaikkein eniten.

Viitekehysistä erotettiin kaksi kääntämisen pääteemaa, termien selkeys ja kieliasun asianmukaisuus, sillä ne toistuivat lähteessä. Nämä teemat valittiin laadun määritelmän lähtökohdiksi. Teemojen pohjalta syvennyttiin tarkastelemaan raakasomennoksen laatua ja muodostettiin opinnäytetyön tutkimuskysymyksiä täydentävät apukysymykset ”Mitkä tekijät vaikuttavat raakasomennoksen laatuun?” ja ”Miten informantit muokkaisivat raakasomennosta laadun parantamiseksi?”.

Kuvio 4. Laadun määritelmän jäsentämisen prosessi.

Kuviossa 4 esitetään, kuinka WHO:n kääntämissuositukset ja ICF-luokituksen tavoitteet ovat yhteydessä tämän opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin ja laadun määritelmään. Aluksi opinnäytetyön tutkimuskysymykset herättivät tarpeen laadun määrittämisestä. Määritelmä perustui WHO:n kääntämissuosituksiin ja ICF-luokituksen tavoitteisiin, koska ne ovat kumpikin ajankohtaisia, paljon tutkittuja, kansainvälisiä ja monialaisia lähteitä. Lähteistä eroteltiin kaksi pääteemaa: termien selkeys ja kieliasun asianmukaisuus.

Tiililän (2015) mukaan selkeä ja ymmärrettävä kieli koetaan usein synonyymeina toisilleen, vaikka molemmilla adjektiveilla on omat merkityksensä. Selkeys on kielen hahmotamista visuaalisesti, kun taas ymmärtäminen liittyy ajatteluun eli tekstin sisäistämiseen.

(Tiililä 2015.) Tässä työssä selkeillä termeillä ei viitata pelkästään visuaaliseen hahmotamiseen tai tekstin sisäistämiseen, vaan termien oikeanlaisiin tulkintoihin.

Selkeillä termeillä tarkoitetaan tässä opinnäytetyössä termejä, jotka eivät ole monitulkinnallisia. WHO:n (n.d.) mukaan käännöksessä tulee välttää monimutkaista ammattikieltä ja termejä, joita tekstin kohderyhmä ei ymmärrä. Termit tulee kääntää kielelle ominaisella tavalla termien määritelmät huomioiden. (World Health Organization n.d.) Tästä voidaan päätellä, että termien ollessa monitulkinnallisia menetelmän käyttäjät saattavat mitata eri asioita, jolloin menetelmän validiteetti kärsii.

Terveysalan termistön yhtenäistämiseksi on tehty töitä niin Suomessa kuin muuallakin maailmassa. Suomessa toimintaterapianimikkeistön kokosi laaja toimintaterapeuttien joukko (Savolainen & Aralinnä 2017: 5). ICF-luokitusta taas on käännetty monialaisesti useissa eri maissa (Nylander, Ojala & Talo 2004). Termien kääntämiseen kootaan siis usein joukko kyseisen alan ammattilaisia, koska kääntäjän on tunnettava termien tausta ja käyttökulttuuri. Tämän vuoksi opinnäytetyössä kysymys raakasuumennoksen termien laadusta osoitettiin alan ammattilaisille eli toimintaterapeuteille, jotka työskentelevät lasten kanssa ja tuntevat alalla käytetyn termistön.

Asianmukaisella kieliasulla tarkoitetaan tässä opinnäytetyössä kieliasua, joka on lasten leikin arvioijien alakohtaiseen kieleen sopivaa. WHO:n (n.d.) mukaan käännös tulee kohdentaa heille, jotka lukevat tekstiä eli käyttävät menetelmää. Kielen tulee olla kohderyhmälle ominaista. Esimerkiksi arviointilomaketta kääntäessä kysymysten tulee olla yksinkertaisia, selkeitä, yhtenäisiä ja lyhytsanaisia. (World Health Organization n.d.) Näitä ohjeita sovellettiin kokonaisen käsikirjan suomentamiseen.

Tiililä (2015) korostaa virkakielessä tekstin asiallisuuden tärkeyttä. Asiallinen kieli on sävyltään lukijan huomioiva, eikä loukkaa lukijaa. (Tiililä 2015.) Asiallisuus sisältyy tämän opinnäytetyön asianmukaisen kieliasun määritelmään. Sanaa ”kieliasu” käytettiin kuvaamaan kielen yleiskuvaa. Kieliasu kattaa esimerkiksi liian pitkät lauserakenteet ja vierasperäiset sanat, jotka vaikeuttavat ymmärtämistä (Heikkinen 2005).

Tämän opinnäytetyön viitekehyksenä toimivassa laadun määritelmässä pääpaino oli kielen yhtenäistämässä, minkä vuoksi viitekehystä täydennettiin ICF-luokituksen tavoitteilla. ICF-luokitus on laajasti toimintaterapeuttien ja muiden kuntoutusalan ammattilaisten käytössä oleva luokittelu, joka tarjoaa kansainvälisesti ja monialaisesti yhtenäisen

kielen terveysalan ammattilaisille (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2004: 3). Sen tavoitteena on toimia yhtenäisenä ja kansainvälisesti sovittuna viitekehyksenä toiminnallisen terveyden kuvaamiseen. Luokitus on yhteinen kieli, joka parantaa terveysalan ammattilaisten ja heidän kanssaan toimivien henkilöiden välistä viestintää. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2004: 5.) ICF-luokituksen tavoitteet suomennoksen laadun määritelmän viitekehyksenä tukevat ajatusta siitä, kuinka tärkeää on tehdä ChIPPA-2 -menetelmästä suomennos, joka on kaikille menetelmän käyttäjille yhtenäinen.

Useiden käyttömahdollisuuksien ja sovellettavuuden vuoksi ICF-luokitus oli luonteva lisä viitekehykseen. Suomen Toimintaterapeuttiliitto suosittelee ICF-luokitusta hyödynnettäväksi arvioinnin tukena (Suomen toimintaterapeuttiliitto ry 2014: 10-11). Espoon kaupungin lasten kuntoutuspalveluiden toimintaterapeutit ja useat muut toimintaterapeutit ympäri maailmaa käyttävät ICF-luokitusta kirjaamiseen. Suomen sosiaali- ja terveysalan uudistuskeskustelussa vuonna 2018 Toimintaterapeuttiliitto ajoi ICF-luokituksen yleistämistä kuntoutuspalveluiden lähtökohdaksi, koska se on toimintakyylähtöinen viitekehys (Holmberg 2018). Myös ChIPPA-arviointimenetelmä on silloitettu ICF-luokituksen käsitteisiin (Stagnitti & Unsworth 2000: 123). ICF-luokitus ei suinkaan ole ainoa yhtenäistämiseen pyrkivä viitekehys, vaan esimerkiksi toimintaterapeuttipiireissä toimintaterapianimikkeistö tarjoaa toimintaterapeuteille yhteisen kielen. ICF on kuitenkin kansainvälisesti ja monialaisesti tunnustettu, kuten myös ChIPPA arviointimenetelmänä, ja sen katsottiin soveltuvan paremmin tämän opinnäytetyön yhteyteen.

Laadun määritelmä	
<p>Selkeät termit</p> <p>= Termit eivät ole monitulkinallisia</p> <ul style="list-style-type: none"> •Kääntäjien tulee aina pyrkiä tekstin merkityksen säilyttämiseen suoran käännöksen sijaan. Termit tulee kääntää kielelle ominaisella tavalla termien määritelmät huomioon ottaen. (WHO) •Kääntäessä kysymysten tulee olla yksinkertaisia, selkeitä, yhtenäisiä ja lyhytsanaisia. (WHO) •Käännöksessä tulee välttää monimutkaista ammattikieltä ja termejä, joita kohderyhmä ei ymmärrä. (WHO) •Tekstissä on vältettävä termejä, jotka lukija voi kokea loukkaaviksi. (WHO) 	<p>Asianmukainen kieliasu</p> <p>= Yhteensopivuus ammattikieleen</p> <ul style="list-style-type: none"> •Kääntäessä kysymysten tulee olla yksinkertaisia, selkeitä, yhtenäisiä ja lyhytsanaisia. (WHO) •Käännös tulee kohdentaa heille, jotka lukevat tekstin eli käyttävät menetelmää. Kielen tulee olla kohderyhmälle ominaista. (WHO) •Käännöksessä tulee välttää monimutkaista ammattikieltä, jota kohderyhmä ei ymmärrä. (WHO) •Kielen asiallisuutta tulee harkita kohderyhmään nähden. (WHO) •Yhtenäinen kieli parantaa eri kohderyhmien välistä viestintää esimerkiksi kirjaamisessa. (ICF)
<p>Lähteet:</p> <p>World Health Organization n.d. Process of Translation and Adaptation of Instruments.</p> <p>Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2004. ICF. Toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälinen luokitus</p>	

Kuvio 5. Laadun määritelmä esitettynä kuviona.

Kuvio 5 selventää, kuinka WHO:n kääntämissuosituksien ohjaukset laadun määrittämisestä ja ICF-luokituksen (2004) tavoite kielen yhtenäisyydestä huomioitiin tärkeänä osana määritelmää. Myös WHO:n (n.d.) kääntämissuosituksissa puhutaan yhtenäisestä kielestä, mutta ICF-luokitus osoittaa ja tarkentaa sen merkityksen monialaisessa työkentelyssä ja tiedon kirjaamisessa. Seuraavassa luvussa syvennytään siihen, kuinka laadun määritelmää hyödynnettiin viitekehyksenä tämän opinnäytetyön aineiston keräämisessä ja analysoinnissa.

4 Tutkimuksellinen osuus

Laadullisen tutkimuksen keskiössä ovat ihmisten luomat merkitykset ja kokemukset. Tutkija vaikuttaa tuotettuun tietoon tulkitsemalla aineistoa ja tekemällä valintoja (Ronkainen, Mertala & Karjalainen 2008: 17–18). Tämän opinnäytetyön viitekehyksenä toimiva laadun määritelmä huomioitiin aineistonkeruun kysymystenasettelussa. Käytetyt menetelmät olivat laadullisen tutkimuksen mukaisia, koska tutkimuskysymyksissä haettiin vastauksia informanttien kokemuksista. Analysointivaiheessa tehtiin opinnäytetyön tekijöiden tulkintoihin perustuvia valintoja esimerkiksi sisällönanalyysin alaluokkia valitessa. Laadullisessa tutkimuksessa tuloksista ei tehdä yleistyksiä, mutta niitä voidaan soveltaa vastaavissa tilanteissa (Kananen 2014: 75). Tässä opinnäytetyössä harkinnanvarainen otanta sekä huolella kerätty ja analysoitu aineisto mahdollistivat johtopäätösten tekemisen suomennoksen muokkaamiseksi.

4.1 Harkinnanvarainen otanta

Otannalla tarkoitetaan osajoukkoa, joka edustaa tutkimuksen koko kohdejoukkoa eli ihmisiä, joihin tutkimus kohdistuu. Osajoukkoa, joka on harkinnalla valittu, kutsutaan näytteeksi. Näytettä käytetään esimerkiksi laadullisessa tutkimuksessa, jossa on tärkeää tavoittaa tietyn ilmiön asiantuntijoita. (Ronkainen 2008: 71–73.) Medeiros ja Savenius pyysivät ChIPPA-kyselynsä ohessa kiinnostuneita raakasuumennoksen koekäyttäjiä olemaan yhteydessä opinnäytetyön tekijöihin (Medeiros & Savenius 2018: 27). Opinnäytetyön näyte valittiin toimintaterapeuteista, jotka ilmaisivat halukkuutensa osallistumiseen jo Medeirosin ja Saveniuksen (2018) opinnäytetyön aikana. Tällä pyrittiin varmistamaan osallistujien motivaatio ja minimoimaan kadon mahdollisuus.

Opinnäytetyön näyte oli harkinnanvarainen kahdeksan toimintaterapeutin joukko. Osallistuneet toimintaterapeutit eli informantit työskentelivät Espoon kaupungin lasten kuntoutuspalveluissa, ja heillä kaikilla oli pitkä työkokemus lasten toiminnan arvioinnista ja terapiasta. Harkinnanvaraisella otannalla varmistuttiin siitä, että osallistujilla on tarpeeksi kokemusta ja ammattitaitoa alalta, jotta he voivat antaa luotettavaa tietoa alan ajanmukaisista käytännöistä ja termeistä. Osallistuminen oli vapaaehtoista ja informanteilla oli oikeus irtautua tehtävästä halutessaan ilman erillistä syytä.

4.2 Kyselyyn valmistautuminen

Ennen kyselyyn vastaamista informanteille toimitettiin joulukuussa 2018 Stagnittin Suomeen lähettämä ChIPPA-tarvikepaketti tutustumista varten. Tarvikepaketti sisälsi leikkimateriaalien lisäksi englanninkieliset ohjeet CD-levyllä sekä pisteytyslomakkeet. Kerätyn tiedon luotettavuuden kannalta koettiin tärkeäksi, että informantit tunsivat menetelmän mahdollisimman hyvin ennen vastaamista. Tarvikepaketin avulla informanteilla oli mahdollista menettämään konkreettisesti, ja heillä oli mahdollisuus halutessaan testata arviointimenetelmää käytännössä.

Raakasuumennettu osa eli Pisteytys-luku oli laaja 68 sivun kokonaisuus, joka vaati huolellista lukemista. Englanninkielisessä ChIPPA-2 -käsikirjassa Pisteytys-luku kattaa sivut 21-58. Raakasuumennokseen oli sisällytetty myös englanninkielinen teksti niin, että suomen- ja englanninkieliset kappaleet vuorottelivat tekstissä. Informanttien tutustuessa tekstiin he kertoivat suomen- ja englanninkielisten kappaleiden vuorottelun tekevän tekstistä vaikeasti luettavaa. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena ei ollut pyytää informantteja vertaamaan englannin- ja suomenkielisiä versioita keskenään, joten yhdessä informanttien kanssa käydyn pohdinnan jälkeen päädyttiin poistamaan englanninkieliset kappaleet tiedostosta. Materiaalin koko väheni noin puoleen alkuperäisestä.

Opinnäytetyön rajaamiseksi sekä informanttien käytävissä olevan rajallisen ajan vuoksi Pisteytys-luku jaettiin vielä kahteen osaan alkuperäisen raakasuumennoksen kokonaisuusien perusteella. Tässä opinnäytetyössä tarkasteltiin vain luvun ensimmäistä osaa, joka on englanninkielisessä käsikirjassa sivuilla 21-39. Tarkasteltavan suomenneetun osan pituudeksi muodostui kokonaisuudessaan 18 sivua. Tämä osa luovutettiin informanteille joulukuussa 2018 tulosteena, kunnioittaen Stagnittin kanssa solmittua tekijänoikeussopimusta, joka kielsi suomenneoksen jakamisen sähköisenä versiona.

Toimintaterapeuteille ja lasten huoltajille lähetettiin kyselyä koskien tiedotteet, jotka ovat opinnäytetyön liitteinä 1 ja 2. Tiedotteilla oli tarkoitus kertoa informanteille heidän oikeuksistaan, ja huoltajille lasten roolista opinnäytetyössä. Tiedotteissa painotettiin, että lapsista ei kerätä tietoa opinnäytetyöhön, vaikka toimintaterapeutti käyttäisi menetelmää lapsen kanssa.

Toimintaterapeutit johdateltiin ChIPPA-menetelmään tutustumiseen tammikuussa 2019 Espoon kaupungin tiloissa. Heille kerrottiin Stagnittin julkaisemasta ChIPPA-menetelmän käytön tiivistelmästä; Information on ChIPPA (2013), ja nettisivusta learn-to-playevents.com, jossa on lisää tietoa Stagnittista ja hänen kehittämistään menetelmistä. Pisteytys-lukua selkeyttämään tehtiin kuvio 2, joka on tässä opinnäytetyössä esitetty sivulla 8. Materiaalin haltuunottoa varten kirjoitettiin selkeät ohjeet, jotka tulostettiin informanteille. Ohje on liitteenä 3.

Informanteilla oli mahdollisuus halutessaan testata arviointia asiakkaidensa tai muiden tuntemiensa lasten kanssa, mutta se ei ollut edellytys kyselyyn vastaamiselle. Osa informanteista päätyi yhdessä videoimaan arviointitilanteen, jotta he pystyivät pisteyttämään lapsen teot jälkikäteen annettua raakasuumennoksen osaa hyödyntäen. Myös Stagnitti ehdottaa videointia pisteyttämistä helpottavana keinona aluksi, kun menetelmän käyttö ei ole vielä niin tuttua (Stagnitti 2013: 4). Informantit sopivat itse taltiointiin, sen säilyttämiseen ja käyttämiseen liittyvistä luvista sekä toimivat organisaationsa sallimissa rajoissa. Tässä opinnäytetyössä ei ole kerätty, hyödynnetty tai esitetty mitään tietoja asiakkaista. Kyselyn kysymykset koskivat suomennoksen laatua, eivät asiakkaita tai arvioinnin tuloksia.

4.3 Kyselyn laatiminen

Opinnäytetyön tutkimuksellisessa osuudessa laadittiin sähköinen kysely koskien raakasuumennoksen laatua. Sähköisen kyselyn katsottiin olevan informanteille joustava tapa vastata kysymyksiin itse valitsemaan vastaamisajankohtana. Kyselyyn päädyttiin osittain myös aikataulullisista syistä: opinnäytetyön tekijät olivat vaihto-opiskelemassa eri aikoihin, minkä vuoksi suurimman osan ajasta vain toinen heistä oli Suomessa ja työskentely tapahtui etäyhteyden välityksellä. Kyselyn toteuttaminen siis osoittautui helpommaksi kuin perinteisen haastattelun toteuttaminen. Kyselyn sähköisyys mahdollisti vaivattoman tulosten keräämisen ja kokoamisen sekä pääsyn kerättyyn aineistoon opinnäytetyön tekijän sijainnista riippumatta. Sähköinen kysely koettiin myös informanteille helpoksi käyttää, sillä he säästyivät vastausten postittamiselta ja saivat itse määritellä vastausajankohtansa työaikansa puitteissa.

Tutkimuksen tavoite vaikuttaa aineistonkeruumenetelmään, sillä aineistolla vastataan tutkimusongelmaan (Ronkainen, Karjalainen & Mertala 2008: 31). Aineistonkeruulla ha-

ettiin vastauksia opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin ”Mitkä tekijät vaikuttavat raakasuoennoksen laatuun?” ja ”Miten informantit muokkaisivat raakasuoennosta sen laadun parantamiseksi” sekä apukysymyksiin ”Miten informantit muokkaisivat raakasuoennoksen termejä selkeämmiksi?” ja ”Miten informantit muokkaisivat raakasuoennoksen kieliasua asianmukaisemmaksi”. Kyselyn suunnittelussa huolehdittiin siitä, että lomakkeen kysymykset liittyivät aina tutkimuskysymyksiin, eikä tietoa kerätty aiheen ulkopuolelta.

Kyselyn laatimiseen käytettiin sähköistä Google Forms -lomaketta. Myös muita vaihtoehtoja punnittiin, mutta Google Forms -ohjelmaan päädyttiin sen maksuttomuuden ja helppokäyttöisyyden vuoksi. Eettisyyden takaamiseksi tarkastettiin Googlen tietoturvasäädökset. Google poistaa tai vähintään anonymisoi tiedon, jonka käyttäjä poistaa (Tietosuoja ja käyttöehdot n.d.). Kyselyn vastaajat eivät ole jäljitettävissä sen jälkeen, kun vastaukset on opinnäytetyön raportoinnin jälkeen poistettu Googlen palvelusta.

Tieteelliselle tutkimukselle on tyypillistä, että kyselyn suunnittelua ja laadintaa ohjaa teoreettinen viitekehys. Näin tulokset tulee liitettyä aiempaan tutkimukseen. (Ronkainen, Karjalainen & Mertala 2008: 32.) Kysymykset pohjautuivat luvussa 3 esitettyyn käsitykseen laadukkaasta arviointimenetelmän suomennoksesta. Tämä viitekehysenä toimiva laadun määritelmä esiteltiin vastaajille kyselyssä, jotta heidän huomionsa ohjautuisi toivottuihin asioihin. Ronkaisen, Karjalaisen ja Mertalan (2008: 36) mukaan määritelmien sisällyttäminen kyselyyn lisää kysymysten reliabiliteettia, sillä näin vastaajat ymmärtävät todennäköisemmin kysymykset samalla tavalla. Määritelmistä on hyötyä erityisesti asiakokonaisuuden vaihtuessa. (Ronkainen, Karjalainen & Mertala 2008: 36.) Reliabiliteetin lisäämiseksi opinnäytetyön kyselyssä esitettiin asiakokonaisuutta kuvaava määritelmä aina aihepiirin vaihtuessa.

Onnistunut kyselyn kysymys on validi, eli sillä saadaan kerättyä juuri sitä tietoa, jota haetaan. Kysymysten muotoilu ohjaa ja rajaa vastaajan vastauksia. (Karjalainen & Mertala 2008: 36.) Kysymykset muotoiltiin erittäin huolellisesti, ja jokaisen kysymyksen varmistettiin olevan linjassa sekä tutkimuskysymysten että teoreettisen viitekehysen kanssa.

Laadullisen tutkimuksen keskiössä ovat ihmisten luomat merkitykset ja kokemukset. Kulttuuri ja sosiaalinen ympäristö ovat aina osa kokemusta. Merkitykset tulevat esiin esimerkiksi käytetyssä kielessä ja toimintatavoissa. Laadullisen tutkimuksen tavoitteena on avata näitä ihmisten luomia tulkintoja. (Ronkainen, Mertala & Karjalainen 2008: 17-18,

20.) Laadullisella tiedolla tarkoitetaan tässä opinnäytetyössä informanttien kokemuksia raakasuomennoksen sisällöstä. Opinnäytetyössä kiinnitettiin huomiota kysymysten avoimuuteen, jotta vastaajat pystyivät kertomaan kokemuksistaan omalla tavallaan. Avoin kysymys ei aseta yhtä paljon etukäteisoletuksia kuin strukturoitu kysymys (Ronkainen, Karjalainen & Mertala 2008: 34). Kysymysten muotoilussa pyrittiin neutraaliuuteen ja objektiivisuuteen, jotta opinnäytetyön tekijöiden omat oletukset raakasuomennoksen laadusta eivät ohjaisi vastauksia.

Avointen kysymysten vastaukset tarjoavat paljon informaatiota, mutta pelkät avoimet kysymykset tekevät kyselystä raskaan täyttää. Siksi kyselyssä on hyvä käyttää myös muita kysymystyyppejä. (Karjalainen, Mertala & Ronkainen 2008: s.37.) Strukturoidut kysymykset avointen kysymysten rinnalla auttavat myös ymmärtämään ilmiötä paremmin ja luovat vastauksille uusia merkityksiä (Karjalainen, Mertala & Ronkainen 2008 s.37; Kananen 2014: 75). Kyselyssä painotettiin avoimia kysymyksiä, mutta niiden ohessa kysyttiin myös strukturoituja kysymyksiä. Rakenteessa huomioitiin vastaajat ja kyselystä haluttiin tehdä mielekäs täyttää.

Kysymykset jaoteltiin kyselyyn aihepiireittäin alkukysymyksiin, termistö- ja kieliasukysymyksiin sekä palautteenantoon. Apuna kyselyn rakenteen jaotteluun käytettiin Kanasen (2014: 71–89) teemahaastattelun keinoja. Kanasen mukaan teemahaastattelun tavoitteena on pyrkiä ymmärtämään ja saada käsitys tutkittavana olevasta kohteesta. Kysymykset rajataan ja kysymyksiä ohjaa tutkimusongelma. Sähköistä kyselyä ei kuitenkaan voi kutsua teemahaastatteluksi, sillä haastattelussa haastattelija ja haastateltava tapaa aina kasvokkain. (Kananen 2014: 72–73). Kyselyn rakennetta suunniteltaessa pyrittiin huomioimaan kohderyhmä: toimintaterapeuttien aika työn ohessa on rajallista eikä kyselyyn vastaamisesta haluttu tehdä liian raskasta vastaamisen kannalta. Kyselyn haluttiin olevan rakenteeltaan johdonmukainen ja tarpeeksi lyhyt. Monimutkaiset ja pitkät kyselyt heikentävät vastausprosenttia, eikä vastaajalle jää tutkimuksesta positiivista mielikuvaa (Ronkainen, Karjalainen & Mertala 2008: 38-39). Kysely on liitteenä 4.

Alkukysymykset luotiin kartoittamaan kohdejoukon taustamuuttujia eli informanttien valmiuksia arvioida raakasuomennosta. Kysymykset taustamuuttujista täytyy valita tiedostaen, mitä on tutkimuksen kannalta tärkeää tietää (Ronkainen, Karjalainen & Mertala 2008: 32). Kysymyksillä kerättiin tietoa informanttien perehtyneisyydestä ChIPPA-2 - arviointimenetelmän raakasuomennokseen ja Stagnittin lähettämään tarvikepakettiin. Ky-

symykset auttoivat hahmottamaan, kuinka kauan he käyttivät kyselyyn valmistautumiseen aikaa ja millaiseksi he kokivat menetelmän käytön yleisesti. Kysymyksillä haluttiin lisäksi selvittää, hyötyivätkö informantit mahdollisuudesta käyttökokeilla ChIPPA -tarvikpaketin raakasuoennoksen laatua tarkastellessa. Nämä edellä mainitut kysymykset koettiin oleellisiksi erityisesti suomennosprosessin jatkon kannalta, sillä kysymykset tarjosivat arvokasta tietoa vastaajien perehtyneisyydestä aiheeseen. Kyselyssä ei kysytty esimerkiksi vastaajien ikää tai sukupuolta, koska niiden ei koettu tuovan lisäarvoa muulle tiedolle. Vastaajien riittävä ammattitaito oli varmistettu jo sisällyttämällä harkinnanvaraiseen otantaan vain lasten parissa tällä hetkellä työskenteleviä laillistettuja toimintaterapeutteja.

Termistökysymysten ensimmäinen kysymys koski termistön laatua kokonaisuutena. Vastausta pyydettiin Likertin asteikolla. Likertin asteikko on viisiportainen asteikko, jolla kysytään tyypillisesti esimerkiksi asian tärkeyttä, sopivuutta tai merkityksellisyyttä (Ronkainen, Mertala & Karjalainen 2008: 23-24). Tässä kysymyksessä numero 1 tarkoitti, että termistö ei ollut laadukas ja numero 5 tarkoitti termistön olleen todella laadukas. Kysymys termistön yleisestä laadusta on suoraan yhteydessä tutkimuskysymyksiin ja laadun määritelmään. Vastaus pyydettiin myös perustelemaan, jotta sille saataisiin lisää syvyyttä.

Seuraavalla kysymyksellä tiedusteltiin, esiintyykö raakasuoennoksessa vaikeasti ymmärrettäviä teknisiä termejä. Kysymys oli suoraan yhteydessä WHO:n (n.d.) teoriaan, jonka mukaan kääntäessä tulee välttää esimerkiksi teknisiä termejä, joita kohderyhmä ei ymmärrä. Tämän jälkeen kysyttiin termien johdonmukaisuudesta ja niiden hyödyllisyydestä kirjaamisessa. Näiden kysymysten taustalla vaikutti ICF-luokituksen (2004) tavoite yhteisestä kielestä myös kirjaamisessa. Kysymyksellä haluttiin ottaa huomioon myös informanttien työskentely-ympäristö, jossa kirjaaminen on tärkeä osa työpäivää. WHO:n (n.d.) mukaan käännöksen on palveltava juurikin sen käyttäjäkuntaa. Osa kysymyksistä oli avoimia, ja niihin ohjattiin vastaamaan laajemmin esimerkiksi sanoilla ”kuvaile” tai ”pohdi”. Välissä esiintyvät kyllä/ei-kysymykset kevensivät kyselyn rakennetta, tarkoituksena tehdä vastaamisesta informanteille mielekkäämpää. Vastaus pyydettiin aina tarvittaessa perustelemaan.

Termistö-aihealueen osana kysyttiin kahdenkymmenen raakasuoennoksesta valitun termin selkeyttä. Selkeys määriteltiin ensin lukijalle samoin kuin luvussa 3. Kysyttävät termit valittiin harkiten raakasuoennoksesta niiden keskeisyyden ja esiintyvyyden perusteella. Termit olivat: ei-leikillinen teko, leikkiteko, leikkiosio, käytöksellinen teko (B),

toiminnallinen teko (F), toistuva teko (R), yksityiskohtainen teko (e), esineen korvaaminen, imitaatio, yksityiskohtaisten kuvitteellisten leikkitekojen prosentuaalinen osuus (PEPA), imitoitujen tekojen määrä (NIA), korvaavien esineiden määrä (NOS), tavanomainen kuvitteellinen leikki, symbolinen leikki, tavanomaiset lelut, strukturoimattomat esineet, mallintaminen, leikkitekojen koodeille tarkoitettu ruudukko, kliinisen havainnoinnin lomake ja pisteytyslomake-vihkonen. Termien perään merkittiin tarvittaessa termiin yhteydessä oleva toinen termi, esimerkiksi ”ei-leikillinen teko (vrt. leikkiteko)”. Kysymys ”Ovatko termit selkeitä?” oli kyllä/ei-kysymys, jotta informantit voivat nopeasti merkitä selkeiksi koetut termit. Termeihin, jotka eivät olleet selkeitä, pyydettiin antamaan perustelu tai ehdottamaan uutta termiä.

Kieliasukysymykset aloitettiin arvioimalla viisiportaisella Likertin asteikolla kieliasun laatua kokonaisuutena. Sitä seuraavat kysymykset olivat suoraan yhteydessä WHO:n (n.d.) kääntämissuosituksiin. Vastaajia pyydettiin pohtimaan raakasuumennoksen kielen sujuvuutta ja yhtenäisyyttä, vaikeasti ymmärrettävien sanojen tai ilmauksien esiintyvyyttä ja muita luettavuuteen vaikuttavia piirteitä. Kyselyssä kysyttiin myös, käytetäänkö raakasuumennoksessa kohdeyleisölle asianmukaista kieltä. WHO:n (n.d.) mukaan näitä kaikkia asioita tulee ottaa huomioon käännöstyössä. Viimeisessä osion kysymyksessä pyydettiin kuvailemaan, kuinka raakasuumennoksessa käytetty kieli tukee yhtenäistä kirjaamista eri ammattialojen välillä. Kysymys pohjautui ICF-luokituksen (2004) ajatukseen yhtenäisestä kielestä, kuten termistöosuuden kirjaamiseen liittyvä kysymys.

Palautetta kerättiin kyselyn lopussa. Palautekysymykset tehtiin avoimiksi, jotta vastaaja voi itse päättää palautteen kohteen. Mahdollisuus palautteenantoon katsottiin oleelliseksi, koska palaute voisi antaa suuntaa aiheen jatkokehitykselle. Tässä opinnäytetyössä on olennaista erityisesti suomennostyön jatkon pohjustaminen. Suulliseen palautteeseen verrattuna osana kyselyä annetun palautteen etuna on anonymiteetti.

Kysely lähetettiin ensin opinnäytetyön opponenteille tarkasteltavaksi. Usein kyselyn testaajat ovat kyselyn laatijoiden luottohenkilöitä, jotka antavat palautetta kyselyn vastavuudesta, etenevyydestä ja kattavuudesta (Ronkainen, Karjalainen & Mertala 2008: 39). Opponentit antoivat palautetta mahdollisista epäselvyyksistä ja arvioivat, että kyselyn täyttämiseen kuluu informanteilta noin 30 minuuttia. Epäselvyydet korjattiin, ja vastausaika kirjoitettiin kyselyn alkuun, jotta informantit osaisivat varata työnsä lomassa riittävästi aikaa kyselyn vastaamiseen. Kysely lähetettiin informanteille 22.2.2019, ja vastausaika annettiin 1.4.2019 asti.

4.4 Aineiston analyysi

Kyselyn vastaamisen määräaikaan mennessä vastauksia oli saatu seitsemältä toimintaterapeutilta. Informantteihin oltiin sähköpostitse yhteydessä, ja vastausaika päätettiin pidentämään viikolla 8.4.2019 asti, jotta kaikilla halukkailla oli mahdollisuus vastata kyselyyn. Vastauksia kertyi lopulta kahdeksan. Aineiston keräämisen jälkeen on aina pohdittava aineiston edustavuutta eli, kuinka hyvin saatu aineisto kuvaa sitä ryhmää, jota sen pitäisi kuvata. Ronkaisen (2008: 75) mukaan edustavuuteen voivat vaikuttaa esimerkiksi kato eli vastaamatta jättäneiden osuus, sekä vastanneiden taustatiedot, kuten ikä- tai sukupuolijakauma. Opinnäytetyön vastausprosentti oli 100 ja vastaajien taustojen sopivuus oli varmistettu harkinnanvaraisella otannalla jo ennen kyselyn lähettämistä. Edustavuuden voidaan siis sanoa olleen erittäin hyvä.

Tuomen ja Sarajärven (2018: 103–133) mukaan sisällönanalyysi on yksi laadullisen tutkimuksen perusanalyysimenetelmistä. Sisällönanalyysissä läpikäydään ensin aineisto, erotellen sekä merkiten ne asiat, jotka sisältyvät rajattuun kiinnostukseen. Tämän jälkeen merkityt asiat yhtenäistetään ja kootaan erilleen muusta aineistosta esimerkiksi luokittelua tai teemoittelua varten. Luokittelun tai teemoittelun jälkeen aineistosta kirjoitetaan yhteenveto. Sisällönanalyysi voidaan toteuttaa esimerkiksi aineisto- tai teorialähtöisesti tai teoriaohjaavasti. (Tuomi & Sarajärvi 2018: 103–133). Aineiston analyysimenetelmiä vertailtiin ja harkittiin huolella. Kyselyn kysymykset sisälsivät sekä määrällisiä, että laadullisia kysymyksiä, joten aineiston analysoiminen vaati erilaisia menetelmiä.

Saatu aineisto jaettiin kyselyn mukaisesti aihepiireittäin neljään osaan, jotka analysoitiin omina kokonaisuuksinaan yksi kerrallaan. Jakaminen aihepiireihin helpotti analysoitaessa kokonaisuuden hallitsemista ja hahmottamista sekä ajankäytön hallintaa. Jakamisesta teki loogista myös se, että kyselyn kysymykset koskivat yhtä aihepiiriä kerrallaan. Analyysin aihepiirit olivat alkukysymykset, termistö, kieliasu ja termit. Tässä luvussa ei analysoida saatua palautetta, vaan sitä syvennyttään pohtimaan opinnäytetyön johtopäätöksissä. Analysoitaessa aihepiirejä tarkasteltiin esitetyn tutkimusongelman ja tutkimuskysymysten näkökulmasta.

Määrälliset kysymykset eroteltiin aineistosta. Määrällistä aineistoa oli vähemmän ja se analysoitiin manuaalisesti materiaalin pienen koon vuoksi. Analysoinnin apuna käytettiin Google Forms -kyselyn vastausten yhteenvetokaavioita. Määrällisten kysymysten tavoitteena oli muun muassa tukea laadullisten kysymysten tuloksia. Laadullisen aineiston

analysointi eteni perinteistä sisällönanalyysitapaa mukaillen. Analyysin eteneminen on esitetty kuviossa 6 sivulla 31. Ensin kaikki kertynyt vastausmateriaali yhtenäistettiin laa- taamalla vastaukset Google Forms -ohjelmasta tekstinkäsittelyohjelmaan. Vastauksista kertynyttä aineistoa käsiteltiin huolellisesti ja luottamuksellisesti, eikä ulkopuolisilla ollut pääsyä aineistoon.

Laadullinen aineisto käsiteltiin kysymys kerrallaan. Aineistoa tiivistettiin karsimalla jou- kosta pois vastaukset, jotka eivät vastanneet esitettyyn kysymykseen. Tämän jälkeen vastaukset pelkistettiin värikoodin avulla tulosten selkeyttämiseksi: vihreisiin (puoltaviin) ja punaisiin (rakentaviin) vastauksiin. Puoltavat vastaukset sisälsivät myönteisiä kom- mentteja ja onnistumisia. Rakentavat vastaukset sisälsivät muutos- ja kehitysideoita, joi- den avulla raakasuumennoksen laatu informanttien mielestä paranisi.

Pelkistämisen jälkeen aineiston ilmauksista etsittiin samankaltaisuuksia sekä eroavuuk- sia, ja sisältö päätettiin eritellä eli kvantifioida. Kvantifioinnin tuloksena usein toistuvat ilmaukset tuotiin esiin ja yhdistettiin kuvaamaan yleistä mielipidettä. Tuomi ja Sarajärvi kuvailevat kvantifioinnin helpottavan päätöksentekoa tuomalla esiin enemmistön mieli- teen tuottaen siten merkittävää lisätietoa (Tuomi & Sarajärvi 2018: 137). Sisällön erittelyn katsottiin auttavan opinnäytetyön tekijöitä suomenoksen muokkaamiseen liittyvässä päätöksenteossa, ja täydentävän myös tuloksia. Kerätyn aineiston selkeyden ja pienen koon vuoksi koettiin ajankäytöllisesti parhaaksi kvantifioida tulokset manuaalisesti ilman erillistä analysointiohjelmaa. Kuviossa 6 on esitetty analyysin tiivistettynä.

Kuvio 6. Analyysin eteneminen.

Alkukysymykset sisälsivät yhden monivalintakysymyksen sekä kaksi täysin avointa kysymystä, joista toinen oli kvantifioitavissa. Aineisto analysoitiin manuaalisesti kysymys kerrallaan, ja analysoinnissa hyödynnettiin Google Forms -kaavioita. Tämän aihepiirin ensimmäisen ja viimeisen kysymyksen tulosten esittämiseksi luotiin uudet, selkeämmäksi koetut kaaviot, sillä tarkastaessa vastauksia Google Forms -ohjelman tekemisessä yhteenvetokaavioissa informaation koettiin jäävän osittain puutteelliseksi.

Ensimmäinen kysymys oli monivalintakysymys. Google Forms -ohjelma analysoi vastauksen automaattisesti ja tiivisti sen yhdeksi kaavioksi. Analyysin tulokset tarkistettiin manuaalisesti, sillä kysymys sisälsi myös avoimen vastausvaihtoehdon, johon kaksi vastaajista oli lisännyt kommentin. Toinen kysymys antoi mahdollisuuden informanteille kuvailla ChIPPA-2-raakasuoennoksen ja tarvikepakettin käyttökokemusta. Vastaajien

määrä laskettiin manuaalisesti ja vastaukset analysoitiin kuviossa 6 esitetyn sisällönanalyysin mukaan. Vastaukset tiivistettiin, värikoodattiin ja pelkistettiin. Tämän jälkeen vastaukset ryhmiteltiin samankaltaisuudet ja eroavuudet huomioiden. Alla on esimerkki vastauksesta, joka on värikoodattu. Koodaus auttoi pelkistämään aineistoa.

”Testiin tutustuminen ja sen tekeminen on ollut mielenkiintoista ja haastavaa. Jo itse testaustilanteessa on paljon muistettavaa ja rooli on erilainen kuin yleensä olen tottunut (passiivisempi). Pisteytys on todella haastava ja tarvitsee paljon harjoittelua. Siinä selkeät suomenkieliset ohjeet ovat siis avainasemassa.”

Pelkistetty vastaus jaettiin kolmeen osaan aineistolähtöisesti seuraavien otsikoiden alle; millä adjektiiveilla informantit kuvailivat itse käyttökokemusta, mikä helpotti käyttökokemusta, ja miksi pisteytys koettiin haasteelliseksi. Tämän kysymyksen kohdalla kaikki vastaukset huomioitiin analysoidessa, sillä kysymyksen käyttökokemuksesta saattoi ymmärtää monella tavalla. Toiset vastaajista vastasivat raakasuomennoksen käyttökokemuksesta ja toiset koko ChIPPA-menetelmän käyttökokemuksesta. Avoimella vastausmahdollisuudella saatiin kerättyä kattavampi tulos verrattuna esimerkiksi pelkkään monivalintakysymykseen. Viimeisessä alkukysymyksessä informantit arvioivat määrällisesti ajankäyttöään materiaaliin tutustumiseen. Kysymyksen vastauskenttä oli jätetty avoimeksi ja informanteilla oli mahdollisuus kuvailla lyhyesti käyttämänsä aikaa. Aineisto analysoitiin manuaalisesti vastaus kerrallaan ja tulokset koottiin kaavioksi.

Termistöstä ja kieliasusta kerättyä aineistoa tarkasteltiin analysoitaessa tutkimuskysymysten valossa kysymys kerrallaan. Aihepiireistä etsittiin vastauksia tutkimuskysymyksiin sekä apukysymyksiin. Termistöä koskeva aineisto koostui kyselyssä viidestä kysymyksestä ja kahdestakymmenestä termistä. Valitut kaksikymmentä termiä analysoitiin erikseen viimeisenä aihepiirinä. Termistön laatua koskevista viidestä kysymyksestä neljä sisälsi avoimen vastausmahdollisuuden ja yksi vastauksen Likertin asteikolla. Kieliasua koskeva aineisto puolestaan koostui yhteensä seitsemästä kysymyksestä, joista yhden vastaus esitettiin Likertin asteikolla. Kummastakin aihepiiristä eroteltiin ensin määrälliset kysymykset, ja niiden analysoinnissa hyödynnettiin Google Forms - ohjelman yhteenvetokaavioita. Google Forms -kaaviot esittivät vastaukset ja vastaajien määrän kaavion muodossa.

Ensimmäinen kysymys niin termistö- kuin kieliasua koskevasta aineistosta arvioitiin Likertin asteikolla yhdestä viiteen, yhden ollessa ”ei laadukas” ja viiden tarkoittaessa ”todella laadukasta”. Näistä raakasuomennoksen laadun kokemusta kartoittavista kysymyksistä luotiin uudet informatiivisemmat kuviot Google Forms -yhteenvetokaavioiden

tilalle. Google Forms -kaavioista puuttuivat selitteet akselien muuttujille, eikä niiden katsottu olevan tarpeeksi informatiivisia tulosten esittämiseen. Perustelut laadun arviolle analysoitiin kuviossa 6 mainitulla tavalla: aineisto tiivistettiin, pelkistettiin ja yhtenäistettiin. Toistuvat ilmaisut lisäksi kvantifioitiin, jolloin yleinen mielipide termien laadusta ja laatuun vaikuttavista tekijöistä saatiin esille.

Aihepiirien avointen kysymysten vastaukset analysoitiin teoriaohjaavalla sisällönanalyysillä. Teoriaohjaava sisällönanalyysi lähtee aineistosta, kuten aineistolähtöinen analyysi, mutta lopuksi kerätty aineisto yhdistetään valittuun teoriaan (Tuomi & Sarajärvi 2018: 133). Teoriaohjaavaa sisällönanalyysia päädyttiin käyttämään huolellisen harkinnan tuloksena. Kerätty aineisto yhdistettiin tässä opinnäytetyössä viitekehyksenä toimivaan laadun määritelmään.

Termistön ja kieliasun teoriaohjaavan sisällönanalyysin vaiheista luotiin taulukko selventämään analyysin kulkua. Ennen taulukon luomista aineisto oli käsitelty kuviossa 6 esitettyjen sisällönanalyysin vaiheiden mukaisesti. Taulukot 1 ja 2 ovat tiivistettyjä esimerkkejä tehdystä teoriaohjaavasta sisällönanalyysistä. Laajempi taulukko on opinnäytetyön liitteenä 5. Ensin alkuperäiset ilmaukset pelkistettiin. Alaluokat luotiin aineistolähtöisesti vastauksissa esiintyvien toistuvien teemojen mukaisesti. Niin termistölle kuin kieliasullekin päädyttiin luomaan samat alaluokat, sillä aihepiirien välillä havaittiin selkeää teemojen toistuvuutta. Yläluokat muodostettiin käyttäen laadun määritelmää, jonka ympärille myös kyselyn kysymykset oli luotu. Alkuperäiset ilmaukset on ryhmitelty taulukoissa alaja yläluokkien mukaisesti. Viimeisestä sarakkeesta on esitetty yhdistävä teoria.

Taulukko 1. Esimerkki termistön teoriaohjaavasta sisällönanalyysistä. Taulukko on kokonaisuudessaan opinnäytetyön liitteessä 5. Taulukko on koottu Tuomen ja Sarajärven teoriaohjaavan sisällönanalyysin ohjeisiin perustuen (Tuomi & Sarajärvi 2018: 133).

Esimerkki alkuperäisestä ilmauksesta	Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka	Yhdistävä teoria: Laadun määritelmä (WHO ja ICF)
"Termien käytössä tulee esille ajoittain liian sanasta sanaan kääntäminen, mikä tekee tekstin paikoitellen vaikealukuiseksi."	Osa termeistä on käännetty sanasta sanaan.	Suorat käännökset ja anglismi	Termistö	Kääntäjien tulee aina pyrkiä tekstin merkityksen säilyttämiseen suoran käännöksen sijaan. (WHO)
"Termit, kuten symbolinen ja kuvitteellinen leikki kuvaavat hyvin leikkiä ja helpottavat arviointia sekä pisteytystä"	Osa termeistä kuvaa hyvin leikkiä helpottaen arviointia sekä pisteytystä.	Soveltevuus ammattikielen		Käännös tulee kohdentaa heille, jotka lukevat tekstin eli käyttävät menetelmää. Kielen tulee olla kohderyhmälle ominaista. (WHO)
"Joissain kohdin huomasin epä johdonmukaisuutta play action -käännökselle. Yleensä puhuttiin teoista, mutta joskus toiminnasta, jonka itse ajattelen voivan sisältää useita tekoja/tekojen sarjoja. Hieman hämmänsi myös jossain kohdin leikkillisistä teoista puhuminen, kun useimmiten käytettiin termiä leikkiteko."	Epäjohdonmukaisuutta, termit sekoituvat: leikki – leikkilinen teko – toiminta	Yhtenäisyys		Käännöksessä tulee välttää monimutkaista ammattikieltä ja termejä, joita kohderyhmä ei ymmärrä. (WHO)
"Suomennoksessa on aika paljon äidinkielen perusvirheitä ja sanajärjestys vaikuttaa ajoittain oudolta. Tästä johtuen joitain lauseita on vaikea suoralta kädeltä ymmärtää. Suomen kielen oikeinkirjoitus olisi hyvä tarkistuttaa koko suomennoksen osalta."	Suomen kielen oikeinkirjoituksen perusvirheet tekevät termeistä vaikean ymmärtää.	Kielioppi		Kielen asiallisuutta tulee harkita kohderyhmään nähden. Tekstissä on vältettävä termejä, jotka lukija voi kokea loukkaaviksi. (WHO)
				Kielen tulee olla yksinkertainen, selkeä, yhtenäistä ja lyhytsanaista. (WHO)
				Yhtenäinen kieli parantaa eri kohderyhmien välistä viestintää esimerkiksi kirjaamisessa. (ICF)

Taulukko 2. Esimerkki kieliasun teoriaohjaavasta sisällönanalyysistä. Taulukko on kokonaisuudessaan opinnäytetyön liitteessä 5. Taulukko on koottu Tuomen ja Sarajärven teoriaohjaavan sisällönanalyysin ohjeisiin perustuen (Tuomi & Sarajärvi 2018: 133).

Esimerkki alkuperäisestä ilmauksesta	Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka	Yhdistävä teoria: Laadun määritelmä (WHO ja ICF)
<p>”suomennos on liian suora käännös”</p> <p>”Englanniksi lauseet voivat olla hyvinkin pitkiä, mutta suomeksi toimisivat lyhyemmiksi pilkotut sisällöt.”</p>	<p>Suorat käännökset heikentävät kieliasun laatua.</p> <p>Suorat käännökset tekevät virkkeistä pitkiä ja haastavia ymmärtää.</p>	Suorat käännökset ja anglismi	Kieli-asu	<p>Kääntäjien tulee aina pyrkiä tekstin merkityksen säilyttämiseen suoran käännöksen sijaan. (WHO)</p> <p>Käännös tulee kohdentaa heille, jotka lukevat tekstin eli käyttävät menetelmää. Kielen tulee olla kohderyhmälle ominaista. (WHO)</p> <p>Käännöksessä tulee välttää monimutkaista ammattikieltä ja termejä, joita kohderyhmä ei ymmärrä. (WHO)</p> <p>Kielen asiallisuutta tulee harkita kohderyhmään nähden. Tekstissä on vältettävä termejä, jotka lukija voi kokea loukkaaviksi. (WHO)</p> <p>Kielen tulee olla yksinkerta, selkeää, yhtenäistä ja lyhytsanaista. (WHO)</p> <p>Yhtenäinen kieli parantaa eri kohderyhmien välistä viestintää esimerkiksi kirjaamisessa. (ICF)</p>
”Raakasuumennoksessa käytetään asianmukaista kieltä, joka on kohdennettu arviointimenetelmän käyttäjille ja ammattialoille.”	Käytetty kieli on kohdennettu arviointimenetelmän käyttäjille ja ammattialoille.	Soveltevuus ammattikieleen		
”Kappaleiden välillä eroja.”	Osa kappaleista on yhtenäisempi kieleltään kuin toiset.	Yhtenäisyys		
”Tekstissä on usein sanoissa taiputusvirheitä ja pilkkuvirheitä. Lisäksi yhdyssanavirheitä. Nämä piirteet ja pitkät virkkeet, joissa on yhdistetty useita lauseita, aiheuttavat joissakin kohdissa sen, että tekstikohta pitää lukea monta kertaa saadakseen tekstin asiasta ymmärryksen.”	<p>Luettavuuteen vaikuttavat tekijät tekivistä vaikeasti ymmärrettävää:</p> <p>Taiputusvirheet</p> <p>Pilkkuvirheet</p> <p>Yhdyssanavirheet</p> <p>Lauserakenne: pitkät lauseet/virkkeet</p> <p>Kielioppivirheet.</p>	Kielioppi		

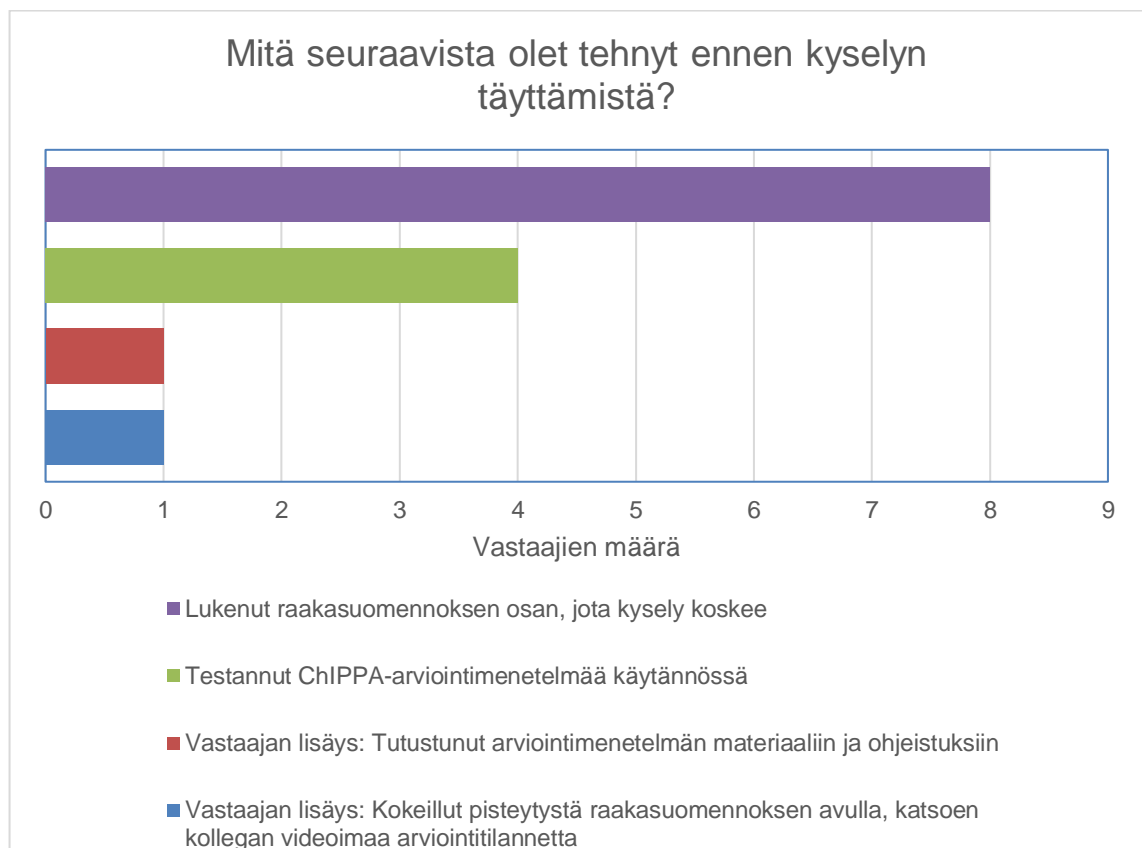
Termien muutosehdotukset analysoitiin omana kokonaisuutenaan. Kysely sisälsi yhteensä 20 huolellisesti valittua termiä, joita tarkasteltiin tutkimuskysymyksen ”Miten informantit muokkaisivat raakasomennoksen termejä selkeämmiksi?” kautta. Vastaukset kvantifioitiin, ja analysoinnin apuna käytettiin Google Forms -yhteenvetokaavioita. Google Forms -kaaviot auttoivat erottelemaan ensin joukosta termit, joihin ei informanttien mielestä kaivattu muutosta. Termit, joihin kaivattiin muutosta, listattiin yhdessä esitettyjen muutosehdotusten kanssa. Kaikki informanttien tekemät ehdotukset otettiin tässä vaiheessa suomennosprosessia huomioon.

5 Tulokset

Huolellinen kyselyn suunnittelu ja aineiston analyysi varmistivat, että aineisto tuotti konkreettisia ratkaisuja tutkimusongelmaan ja antoi tutkimuskysymyksiin kohdistettua tietoa. Tässä luvussa esitetään alkukysymysten, termistö- ja kieliasuosion analyysin, sekä termien muokkausehdotuksista saadut tulokset.

5.1 Materiaaliin tutustuminen ja käyttökokemukset

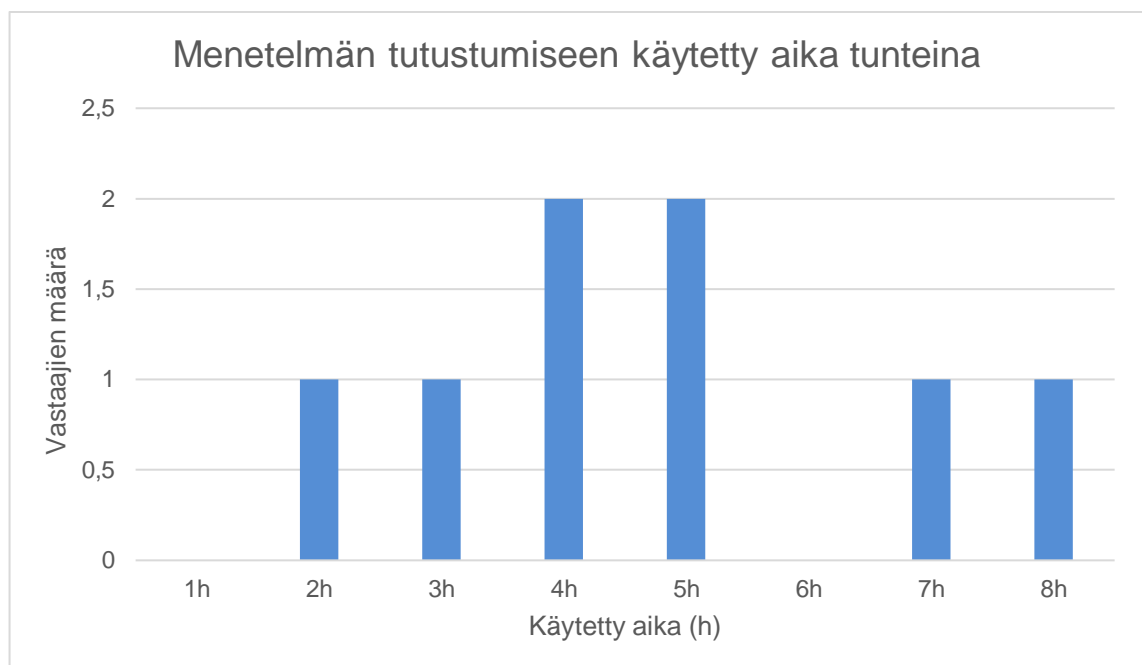
Alkukysymysten vastaukset kertovat, miten informantit tutustuivat materiaaliin ja kokivat menetelmän käytön yleisesti. Kuviosta 7 käy ilmi, kuinka informantit valmistautuivat kyselyyn vastaamiseen. Kaikki vastaajat olivat lukeneet raakasuoennoksen osan, jota kysely koski. Neljä vastaajaa oli lisäksi kokeillut menetelmää käytännössä. Yksi heistä kertoi suorittaneensa pisteytyksen pelkästään arviointitilanteesta taltioidun videon avulla. Yksi vastaajista kertoi raakasuoennoksen lukemisen lisäksi tutustuneensa arviointimenetelmän materiaaliin ja ohjeistukseen, mutta ei ollut kokeillut menetelmää käytännössä.

Kuvio 7. Informanttien valmistautuminen kyselyyn. Vastaaja sai valita useamman vaihtoehdon ja halutessaan lisätä vastauksen.

Raakasomennoksen käyttökokemusta innostui kuvailemaan viisi kahdeksasta informantista. Käyttökokemuksen kerrottiin olleen mielenkiintoinen, mutta haastava. Testaus-tilanteessa testaajan rooli koettiin passiivisemmaksi kuin yleensä, ja muistettavaa oli paljon. Haasteita aiheutti etenkin pisteytys, joka koettiin vaivalloiseksi ja harjoittelua vaativaksi. Raakakäännöksen suomennettu osa oli osana pisteytystä koskevaa lukua ja osa suomenkielisistä lauseista koettiin vaikeaselkoisiksi sekä työläiksi ymmärtää. Informantit kertoivat videoinnin helpottaneet pisteyttämistä ja itse arviointimateriaali olleen selkeää.

Lopuksi informantit arvioivat ajankäyttöään materiaaliin tutustumiseen. Vastaukset poikkesivat toisistaan suuresti. Kuvio 8 selventää informanttien ajankäyttöä menetelmään tutustumiseen ennen kyselyyn vastaamista.

Kuvio 8. Informanttien käyttämä aika menetelmään tutustumiseen.

Neljä kahdeksasta informantista käytti ChIPPA -arviointimenetelmään tutustumiseen aikaa neljästä viiteen tuntia. Menetelmän tutustumiseen käytetyn ajan keskiarvoksi muodostui 4,75 tuntia. Kaksi informanteista oli kuluttanut menetelmään tutustumiseen aikaa vain kahdesta kolmeen tuntia, kun taas kaksi heistä kertoi käyttäneensä aikaa jopa seitsemän tai kahdeksan tuntia. Osa informanteista videoi arviointitilanteen ja yksi katsoi

pelkästään kollegoidensa tekemän videon. Videon tekijät arvioivat tutustumiseen käyttämänsä ajan muita suuremmaksi, ja muut puolestaan hyötyivät ajallisesti pelkästään katsomalla videon. Videoinnista koettiin olleen hyötyä menetelmään tutustuessa.

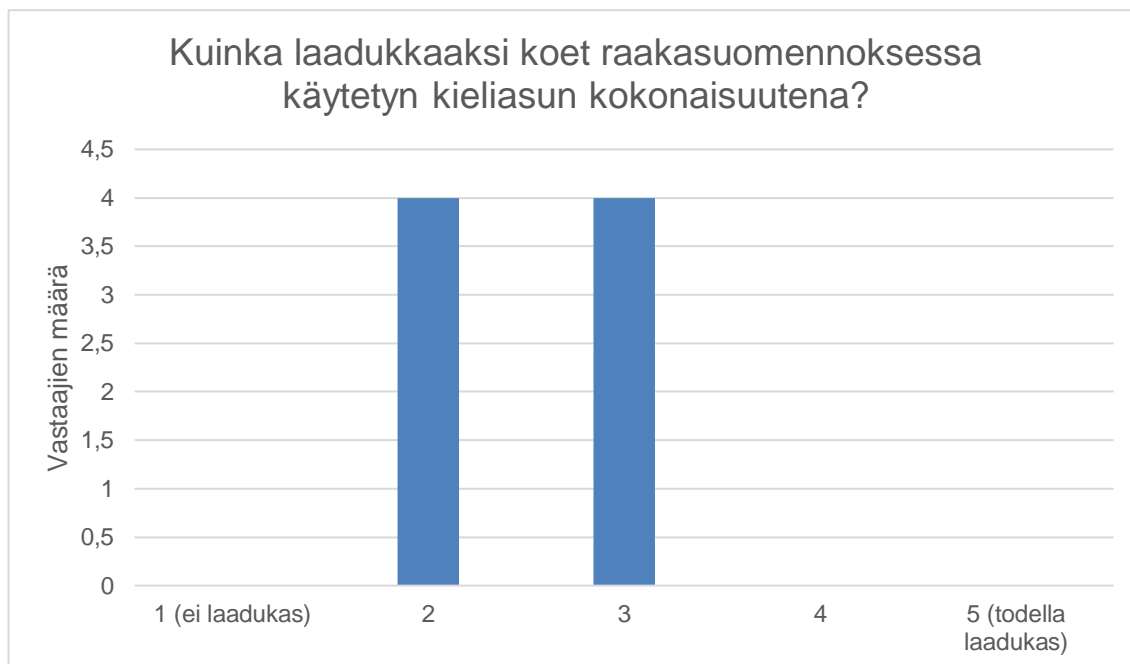
5.2 Lisää laatua termistöön ja kieliasuun

Kuvioissa 9 ja 10 esitetään, kuinka laadukkaiksi informantit kokivat raakasuomennoksen termit ja kieliasun kokonaisuuksina. Vastaus annettiin Likertin asteikolla.

Kuvio 9. Raakasuomennoksen termien laatu kokonaisuutena.

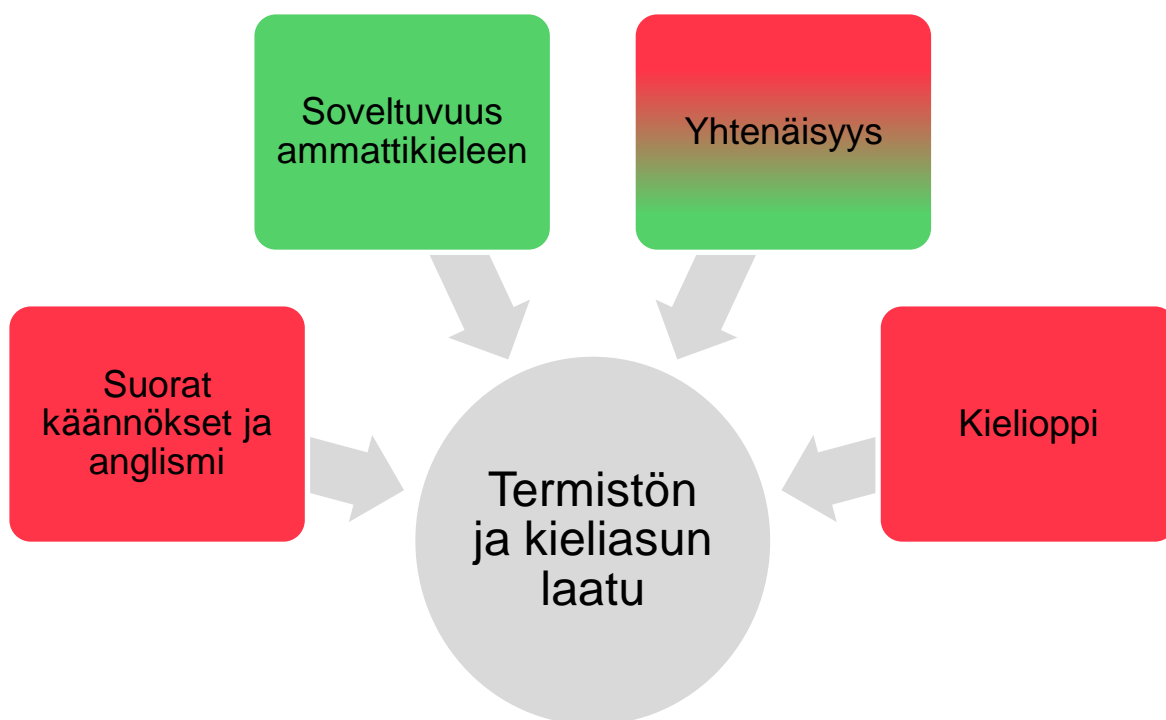
Kolme kahdeksasta informantista antoi kokemukselle termien laadusta arvosanan neljä ja kolme arvosanaksi kolme. Vain kaksi kahdeksasta informantista koki termien olevan lähempänä ei-laadukasta ja antoi termeille kokonaisuutena arvion kaksi. Puolet informanteista kertoi perusteluissa kokevansa suorien käännösten ja vaikeiden sanojen ja lauserakenteiden tekevän termeistä vaikealukuisia ja kokonaisuuden ymmärtämisestä haastavaa. Puolet kuvailivat termien vastaavan alkuperäistä sisältöä ja olevan ymmärrettäviä, kuvaavia sekä selkeitä.

Kuvio 10. Raakasuomennoksen kieliasun laatu kokonaisuutena

Kokemukselle raakasuomennoksen kieliasun laadusta kokonaisuutena puolet kahdeksasta informantista antoi arvioksi kaksi ja puolet arvosanan kolme. Kieliasun laatua heikentäviksi tekijöiksi lähes kaikki mainitsivat suorat käännökset, kielioppivirheet, pitkät lauserakenteet sekä yhdyssana- ja kirjoitusvirheet.

Samat laatuun vaikuttavat tekijät toistuivat läpi kerätyn aineiston ja analyysin tulos oli varsin yksimielinen. Samoilla tekijöillä todettiin vaikuttavan sekä termistön että kieliasun laatuun. Tulosten perusteella koottiin kuvio 11 kuvaamaan raakasuomennoksen laatuun vaikuttavia tekijöitä. Raakasuomennoksen laatuun vaikuttavat tekijät olivat suorat käännökset ja anglismi, suomen kielen kielioppivirheet, kieliasun ja termistön yhtenäisyyden läpi raakasuomennoksen sekä raakasuomennoksessa käytettyjen termien soveltuvuus ammattikieleen.

Kuvio 11. Raakasuomennoksen laatuun vaikuttavat tekijät.

Kuvio 11 kokoaa ja havainnollistaa värein raakasuomennoksen haasteet ja onnistumiset. Punaisella värillä merkityt tekijät kuvaavat haasteita, ja vihreällä merkityt kuvaavat onnistumisia. Termistön ja kieliasun laatua heikensivät eniten suorat käännökset sekä suomen kielen kielioppivirheet. Osa termeistä ei informanttien mielestä vastannut tavansa omaista suomen kieltä. Vaikeasti ymmärrettävinä termeinä mainittiin esimerkiksi ”suurpiirteinen leikki” sekä ”imitoiminen”. Sana ”imitoiminen” koettiin anglismiksi, ja suomenkielisemmäksi vastineeksi ehdotettiin sanaa ”matkiminen”. Viisi kahdeksasta informanttista koki vieraskieliset tai suoraan käännetyt termit ja niiden lyhenteet haastaviksi arviointitilanteen kirjaamisessa raakasuomennosta hyödyntäen. Sama määrä informantteja kertoi suoraan suomennettujen lauseiden heikentävän kieliasun laatua, tehden virkkeistä pitkiä ja haastavia ymmärtää. Seitsemän kahdeksasta informanttista vastasi, että suomen kielen kielioppivirheet heikentävät kieliasua. Kieliopillisiksi virheiksi mainittiin taivutus-, pilkku-, yhdyssana- ja lauserakenteelliset virheet, jotka tekivät lauseista pitkiä. Informantit kuvailivat kielioppivirheiden vaikuttavan raakasuomennoksen luettavuuteen ja tekevän tekstistä sekä termeistä vaikeasti ymmärrettäviä.

Informantit kokivat termistön ja kieliasun soveltuvan toimintaterapeuttien ammattikieleen ja luovan yhtenäistä kieltä ammattialan kesken. Seitsemän kahdeksasta informantista vastasi, että raakasuumennoksessa käytetään asianmukaista kieltä, joka on kohdenettu arviointimenetelmän käyttäjille ja ammattialoille terveysalalla. Kerätyn aineiston perusteella osa termeistä kuvasi hyvin leikkiä ja niiden koettiin helpottavan arviointia. Kuusi kahdeksasta informantista kuvaili käytettyjä termejä hyödyllisiksi.

Yhtenäinen termistö ja kieliasu jakoivat mielipiteitä. Viisi informanteista koki termistön yhtenäiseksi, mutta vaikeat termit hankaloittivat kokonaisuuden ymmärtämistä. Epäselvänä pidettiin ilmaisua ”suurpiirteinen leikki”. Termien ”leikki” ja ”leikillinen” sekä ”leikkiteko” ja ”leikillinen teko” oli huomattu sekoittuvan raakakäännöksessä. Kieliasun yhtenäisyys vaihteli informanttien mukaan suomennettujen kappaleiden välillä ja kieliasun laatu parani loppua kohden.

5.3 Termit ja niiden muokausehdotukset

Puoleen kahdestakymmenestä termistä ei kaivattu muutosta. Informantit kokivat yksimielisesti näiden termien soveltuvan suomennokseen. Kymmeneen termiin kaivattiin muutosta kyselyn perusteella. Jokainen annettu muutosehdotus huomioitiin. Ehdotukset koottiin taulukkoon 3. Suomenoksen muokkauksesta kerrotaan lisää luvussa 6.1 Raakasuumennoksen muokkaaminen.

Taulukko 3. Termien muutosehdotukset koottuna taulukkoon.

Termi	Muutosehdotus
Leikkiteko	-
Leikkiosio	-
Toiminnallinen teko (F)	-
Toistuva teko (R)	-
Esineen korvaaminen / korvaava esine	-
Korvaavien esineiden määrä (NOS)	-
Symbolinen leikki	-
Mallintaa, mallintaminen, mallinnettu teko	-
Leikkitekojen koodeille tarkoitettu ruudukko / ruutu	-

Kliinisen havainnoinnin lomake	-
Ei-leikillinen teko	Perusteko
Käytöksellinen teko (B)	Käyttäytyminen
Yksityiskohtainen teko (e)	Suunniteltu teko, harkittu teko, juonellinen teko
Imitaatio	Matkiminen, jäljittely
Yksityiskohtaisten kuvitteellisten leikkitekojen prosentuaalinen osuus (PEPA)	Vaikea ymmärtää, ei muutosehdotusta
Imitoitujen tekojen määrä (NIA)	Matkittujen, jäljiteltujen tekojen määrä (yhtenäinen imitaatio-sanalla)
Tavanomainen kuvitteellinen leikki	Mielikuvitusleikki, juonileikki, perinteinen leikki
Tavanomaiset lelut	Perinteiset lelut, jos tavanomainen-sana vaihtuu muissa yhteyksissä
Strukturoimattomat esineet	Symboliset lelut
Pisteytyslomake-vihkonen	Pisteytyslomake

Lisäksi kaikkien termien kirjainlyhenteiden (F, R, B, e, NOS, NIA ja PEPA) toivottiin vastaavan suomenkielisiä termejä. Informantit kokivat tämän helpottavan lyhenteiden ja termien muistamista ja käyttämistä pisteytystä tehdessä. Parannusehdotuksia tuli paljon liittyen termien yksinkertaistamiseen. Termejä haluttiin muokata myös suomalaisemmaksi: esimerkiksi *imitaatio*-sanalla tilalle ehdotettiin suomalaisempaa sanaa *matkiminen* tai *jäljittely*.

Aineistoin katsottiin vastaavan esitettyihin tutkimuskysymyksiin ja alkavan toistaa itseään. Tässä vaiheessa aineiston kerääminen päätettiin lopettaa, sillä tämän opinnäytetyön tarkoituksen ja aikataulun puitteissa ei nähty syytä aineiston keräämisen jatkamiselle tai toistamiselle suuremmalla informanttien joukolla. Laadullisessa tutkimuksessa aineistoa on kerätty riittävästi, kun uudet tapaukset eivät enää muuta tulkintaa (Kananen, 2014: 95). Aineistosta kertyneiden tulosten perusteella pystyttiin tekemään johtopäätöksiä raakasomennoksen laadun parantamiseksi sekä suomennostyöprosessin eteenpäin saattamisen mahdollisuuksista.

6 Johtopäätökset

Tulosten perusteella ChIPPA-2 -raakasuomennosta kehitettiin ja muokattiin sen laadun parantamiseksi. Tämä opinnäytetyö on osoitus siitä, että käännoistyö on vaativaa ja pitkäjänteistä työtä. Ajallisesti prosessiin on tähän mennessä kulunut jo yli kaksi vuotta siitä, kun Medeiros ja Savenius aloittivat suomennostyön osana opinnäytetyötään. Tämä oli ensimmäinen kerta, kun ChIPPA-2 raakasuomennoksen Pisteytys-luvun ensimmäisen osan laatua tarkasteltiin. Tulevaisuudessa suomennosprosessin edetessä suomennettujen osien laadun tarkastelua olisi syytä jatkaa, jotta päädytään yhtenäiseen ja laadukkaaseen suomennokseen. Tulosten ja laadun määritelmän viitekehyksen pohjalta laadittiin ohjeistusta suomennostyön mahdollisille jatkajille työn aloittamisen helpottamiseksi. Työn etenemismahdollisuuksia esitetään tarkemmin tämän luvun lopussa.

6.1 Raakasuomennoksen muokkaaminen

Kysely tehtiin neutraalein odotuksin ja raakasuomennoksen muokkaamiseen suhtauduttiin objektiivisesti. Tulosten perusteella ChIPPA-2-raakasuomennoksen Pisteytys-lukua on tarpeellista muokata. Tarkastelussa oli raakasuomennos englanninkielisen ChIPPA-2 -käsikirjan sivuista 21-39. Luvun loppuosaa ei tarkasteltu tässä työssä, mutta tulevaisuudessa termistöä ja kieliasua olisi hyvä yhtenäistää, ja apuna voi käyttää tämän opinnäytetyön tuloksia ja johtopäätöksiä.

ChIPPA-2-raakasuomennoksen termistöön ja kieliasuun tehtiin parannuksia kuviossa 11 sivulla 41 esitettyihin tuloksiin perustuen. Ensimmäiseksi muokattiin muutosehdotuksia saaneet kymmenen termiä. Termien muokkaaminen parantaa termistön yhtenäisyyttä. Yhtenäinen termistö on, ja toistuu tekstissä johdonmukaisesti. Termit ja niiden muutosehdotukset ovat eriteltyinä taulukossa 3 sivulla 42. Näiden termien perään merkittiin ensin tähdellä (*) sulkeisiin muutosehdotus.

Raakasuomennosta luettiin huolellisesti ja verrattiin alkuperäiseen englanninkieliseen tekstiin alkuperäisen merkityksen säilyttämiseksi. Osa muokattavista termeistä päädyttiin vaihtamaan kokonaan, sillä niitä kuvaavan ehdotuksen katsottiin yksinkertaistavan koko lauseen kirjoitusasua ja tekevän tekstin ymmärtämisestä helpompaa. Viitekehyksen mukaisesti käänöksessä tulee välttää termejä, joita kohderyhmä ei ymmärrä. Kokonaan vaihdetun termin eteen merkittiin tähti (*). Alkuperäisessä raakasuomennoksessa käytetty termi poistettiin tekstistä. Seuraavat termit muutettiin:

- **”Ei-leikillinen teko”** muutettiin yksinkertaisempaan muotoon **”perusteko”**.
- **”Leikillinen teko”** vaihdettiin termiksi **”leikkiteko”**, sillä näiden termien koettiin sekoittuvan keskenään. Muutos toi tekstiin yhtenäisyyttä.
- **”Tavanomainen”** muutettiin sanaksi **”perinteinen”** sekä sanojen ”leikki”, että ”lelu” yhteydessä.
- **”Kuvitteellinen leikki”** muutettiin joissain tapauksissa sanaksi **”mielikuvitusleikki”**. Näitä termejä käytetään synonyymeina, joten molemmat sanat esiintyvät suomennoksessa.
- **”Tavanomainen kuvitteellinen leikki”** yhtenäistettiin muotoon **”perinteinen mielikuvitusleikki”**.
- **”Strukturoimattomat esineet”** vaihdettiin muotoon **”symboliset lelut”**. Englanninkielisessä käsikirjassa näitä ilmaisuja käytetään synonyymeina, jotka tuovat vaihtelua tekstiin. Raakasomennoksessa ilmaisu ”strukturoimattomat esineet” aiheutti informanteissa hämmennystä, joten se vaihdettiin.
- **”Pisteytyslomake-vihkonen”** muutettiin yksinkertaisempaan muotoon **”pisteytyslomake”**. Tämän ei katsottu muuttavan sanan merkitystä suomennoksessa.

Niissä tapauksissa, kun muutosehdotukset eivät olleet selkeitä tai tarpeeksi yksimielisiä, ehdotukset kirjattiin termin perään sulkeissa. Muutosehdotusten eteen merkittiin tähti (*). Näitä termejä olivat:

- **”Käytöksellinen teko (B)”**, johon ehdotettiin termiä **”käyttäytyminen”**.
- **”Yksityiskohtainen teko (e)”**, johon ehdotettiin termejä **”suunniteltu teko”**, **”harkittu teko”** ja **”juonellinen teko”**
- **”Yksityiskohtaisten kuvitteellisten leikkitekojen prosentuaalinen osuus (PEPA)”**, joka koettiin vaikeasti ymmärrettäväksi termiksi. Tekstin yhtenäistämisen vuoksi sanan **”Yksityiskohtainen”** perään merkittiin informanttien ehdotukset termin **”yksityiskohtainen teko (f)”** mukaisesti: **”suunniteltu”**, **”harkittu”**

ja ”**juonellinen**”. Jotta kokonaisuudesta tulisi vielä selkeämpi, sanat ”**kuvitteellinen leikkiteko**” vaihdettiin sanaksi ”**mielikuvitusleikkiteko**”.

- ”**Imitaatio**” ja ”**imitoitujen tekojen määrä (NIA)**”, joihin ehdotettiin sanoja ”**matkiminen**”, ”**jäljittely**”, ”**matkittujen tekojen määrä**” ja ”**jäljitelyjen tekojen määrä**”. Termi ”imitaatio” koettiin anglismiksi, ja termejä ”matkiminen” ja ”jäljittely” ehdotettiin suomalaisempina vaihtoehtoina.

Termien soveltuvuutta suomalaiseen terveysalan ammattikieleen tulisi mahdollisesti vielä testata, jotta lopullisesta käännökseen soveltuvuudesta päästään yhteisymmärrykseen. Termien monitulkinnallisuudesta ei saatu kerättyä riittävästi aineistoa, koska kehitysideoit olivat enemmän yhteydessä niiden yksinkertaistamiseen ja suomalaisuuteen. Ne termit, jotka eivät saaneet yhtään muutosehdotusta tulkittiin yksimielisesti selkeiksi. Monitulkinnallisuuden testaus on suomennostyön edetessä vielä tarpeen. Monitulkinnallisuuden ja oikean tulkinnan arviointi saattaa olla helpompaa englannin- ja suomenkielisiä termejä vertailtaessa. Englannin- ja suomenkielisen version vertailu ei ollut tämän opinnäytetyön fokuksena, mutta se on oleellinen osa raakasuumennoksen kehitystyössä. Esimerkiksi toimintaterapeuttiopiskelijat Lehtinen ja Pajamäki validoivat toimintaterapian termejä delfoimenetelmällä opinnäytetyössään (Lehtinen & Pajamäki 2015: 15). Myös CHIPPA-2:n termien validointia olisi mahdollista toteuttaa opinnäytetyönä, kun asia on raakasuumennoksen valmistuttua ajankohtainen.

Termien lyhenteet (**B, F, R, e, PEPA, NIA, NOS**) informantit toivoivat yksimielisesti muutettavan vastaamaan sanan suomenkielistä ilmaisua. Raakasuumennoksen lukeminen on haastavaa, mikäli usein tekstissä esiintyvien lyhenteiden sisäistäminen ja muistaminen on työlästä. Termien lyhenteitä ei tämän opinnäytetyön yhteydessä kuitenkaan muutettu, sillä niiden suomentamisen katsottiin tulevan ajankohtaiseksi, kun kaikki suomenkieliset termit on lopullisesti päätetty.

Termistön yhtenäistämisen lisäksi suomennetusta tekstistä pyrittiin tekemään helpommin ymmärrettävää vaihtamalla vierasperäisiä sanoja suomenkieliseen synonyymiin silloin, kun sen katsottiin sopivan hyvin asiayhteyteen. Sanan merkitys tarkistettiin alkuperäisestä englanninkielisestä versiosta. Epäselvissä tilanteissa alkuperäinen ilmaisu jätettiin raakasuumennokseen alkuperäiseen kirjoitusasuunsa. Suomenkielisellä vastineella korvattuja sanoja ja ilmaisuja olivat esimerkiksi ”konstruktiivinen”, joka vaihdettiin sanoon ”rakentava” ja ”lapsen kyky semanttiseen järjestelmällisyyteen”, joka korvattiin sanoilla

”lapsen kyky merkityksen luomiseen”. Raakasuomennoksessa puhuttiin leluista ajoittain esineinä. Selkeyden vuoksi muokatussa versiossa päätettiin puhua lähinnä leluista, mutta myös ”esine”-sanaa käytetään ajoittain tekstissä.

Sanat ”toiminta” ja ”teko” ovat toimintaterapian keskeisiä termejä. Informanttien mukaan nämä termit sekoittuivat välillä toisiinsa raakasuomennoksessa. Englanninkielinen sana ”action” oli useimmiten suomennettu sanaksi ”teko”, mutta joissain kohdissa myös sanaksi ”toiminta”. Crepeau ja Schellin (2013) mukaan tekemisellä tarkoitetaan usein tekojen yleisiä piirteitä, kun taas toiminta kuvaa tietyn ihmisen merkityksellistä tapaa toimia. Teolla tarkoitetaan yksittäistä tekoa, kuten esineen ottamista käteen. Tutkijat eivät ole yksimielisiä toiminnan määritelmästä ja esimerkiksi siitä, kuinka monen teon sarjaa voidaan kutsua toiminnaksi. (Crepeau & Schell 2013: 360, 364–365.) Yksimielisten määritelmien puuttuminen sekä englannin- ja suomenkielisten termien erot vaikeuttivat suomennoksen muokkaamista. Raakasuomennoksessa esimerkiksi ”play action” oli suomennettuna ”leikkiteko”, vaikka sana ”action” voisi kuvata myös toimintaa. Kaikkia näitä sanoja ei muutettu tässä työssä, sillä muutokset olisivat vaikuttaneet myös muihin sanoihin. Esimerkiksi ”toiminnallisen teon” muokkaaminen ”toiminnalliseksi toiminnaksi” ei kuulostaisi hyvältä. Joissain tapauksissa sana ”toiminta” vaihdettiin sanaksi ”teko”, jos se nähtiin tekstin yhtenäisyyden kannalta oleelliseksi. Näitä sanoja olisi aiheellista tarkastella tulevaisuudessa.

Saadut tulokset tukevat ajatusta siitä, että ChIPPA-2 -raakasuomennoksen termistö ja kieliasu ovat soveltuvia ammattikieleen toimintaterapeuttien kesken käytettäväksi. Laadun määritelmän mukaisia ICF-luokituksen vaatimuksia ChIPPA-2 -raakasuomennos ei vielä kuitenkaan täytä, sillä informantit eivät kokeneet sen ainakaan tässä vaiheessa tarjoavan yhtenäistä kieltä monialaisesti terveysalan ammattilaisten kesken. Tätä voi olla hyvä syventyä tarkastelemaan uudestaan siinä vaiheessa, kun suomennostyö on saatu valmiiksi.

Muutoksia kieliasun yhtenäistämiseksi tehtiin lähinnä tekstin asettelun, rytmityksen ja rakenteen parissa. Tällä pyrittiin kappaleiden välillä esiintyviä erojen ja epä johdonmukaisuuden poistamiseen. Laadun parantamiseksi raakasuomennoksessa olleita kielioppivirheitä korjattiin. Tämä on opiskelijatyönä tehty raakasuomennos, joten ennen lopullista validointia se olisi syytä antaa suomen kielen asiantuntijalle tarkistettavaksi.

Suomennoksesta korjattiin myös joitain tulkinnallisia virheitä. Ennen tulkinnan muokkaamista sen merkitys tarkastettiin alkuperäisestä englanninkielisestä versiosta. Esimerkiksi sana “construct” oli suomennettu palikoilla leikkimiseksi, vaikka asiayhteydestä kävi myöhemmin ilmi, että sanalla tarkoitettiin leikin juonen ‘rakentamista’. Ilmaisuihin “rough play” oli suomennettuna “suurpiirteinen leikki”. Asiayhteydestä ei käynyt selvästi ilmi, tarkoitetaanko englanninkielisellä sanalla nimenomaan suurpiirteistä leikkiä vai esimerkiksi kovakouraista leikkiä. Myös kyselyn vastausten mukaan sana oli aiheuttanut hämmennystä. Asia olisi syytä varmistaa myöhemmässä kehittämissä.

Kerätty aineisto osoitti, että suora kääntäminen englannin kielestä suomen kieleen näkyy työssä ja vaikuttaa raakasuumennoksen laatuun. Lauseiden sanajärjestystä muokattiin, ja pitkät, monimutkaiset lauseet lyhennettiin tai pilkottiin helpommin ymmärrettävämmiksi kokonaisuuksiksi. Lauserakenteita muokatessa raakasuumennosta verrattiin alkuperäiseen tekstiin, jotta lauseiden merkitys säilytettäisiin. Esimerkiksi seuraavaa englanninkielisen ChIPPA-2 -käsikirjan lausetta muokattiin:

The calculation of PEPA, which is expressed as a percentage measure, is based on the child’s actions during the ChIPPA administration.

Alkuperäinen suomennos näytti tältä:

”PEPA:n tulos, mikä ilmaistaan prosentuaalisesti, perustuu lapsen toimintaan ChIPPA:n käytön aikana.”

Lausetta muokattiin seuraavasti:

”PEPA-pistemäärä ilmaistaan prosentuaalisesti. Pistemäärä perustuu lapsen tekoihin ChIPPA-arvioinnin aikana.”

Analysoitaessa tehty määrällinen erittely toi esille vastaajien yleisen mielipiteen, mistä voidaan katsoa olleen suuri hyöty tulosten tulkinnassa. Kyselyn voidaan todeta antaneen kattavasti vastauksia raakasuumennoksen kehittämiseksi ja eteenpäin saattamiseksi. Informanttien muokkausehdotusten avulla raakasuumennoksen laatua pystyttiin parantamaan.

6.2 Kohti laadukasta suomennosta – ohjeita tuleville suomentajille

ChIPPA-2 -arviointimenetelmän suomennosprosessi tulee jatkumaan tämän opinnäytetyön valmistumisen jälkeen. Opinnäytetyön pohjalta luotiin saatuihin tuloksiin ja WHO:n

(n.d.) käännössuosituksiin perustuvia ohjeita suomennostyön jatkoa varten. Näiden ohjeiden tarkoitus on helpottaa mahdollisten käännöstyön jatkajien suomennosprosessia ja prosessin etenemisen hahmottamista.

ChIPPA- 2:n suomennosprosessin etenemistä ja mahdollisia seuraavia vaiheita kuvaa luvussa 2.3 esitetty kuvio 3 “ChIPPA-2 -arviointimenetelmän suomennosprosessin eteneminen”. Suomennosprosessin seuraava vaihe tulee olemaan suomennostyön jatkaminen ja Pisteytys-luvun sivujen 40-58 yhtenäistäminen sivujen 21-39 kanssa. Koko prosessi, ja mahdolliset tulevat vaiheet, on hyvä hahmottaa heti työn alussa. Jokaisen prosessin parissa työskentelevän olisi tärkeää huolellisesti dokumentoida tekemänsä vaiheet, kuten suomentamansa osat ChIPPA-2 –käsikirjasta. Prosessin hahmottaminen ja vaiheiden merkitseminen prosessin edetessä tukevat suomennostyön loppuun saattamista. Huolellinen vaiheiden dokumentointi on WHO:n mukaan tärkeä osa laadukasta käännöstyötä (World Health Organization n.d.).

ChIPPA-2 -käsikirjan käännöstyössä yhteistyökumppanina on luvannut jatkossakin toimia menetelmän kehittäjä Karen Stagnitti. Suomennokseen ja suomentamiseen liittyvistä käyttöoikeussopimuksista tulee sopia Stagnittin kanssa. Suomennostyön jatkamisesta sopimisen jälkeen englanninkielistä versiota ChIPPA-2 -käsikirjasta sekä menetelmän pisteytyslomakkeita voi tiedustella suoraan Stagnittilta. Stagnitti on luvannut olla aktiivisesti mukana prosessin etenemisessä ja työ tehdään, sekä luovutetaan sen valmistumisen jälkeen hänelle. Stagnitti on myös lupautunut huolehtimaan suomennoksen valmistuessa sen takaisinkääntämisestä englanniksi.

Tässä opinnäytetyössä Espoon kaupungin lasten kuntoutuspalveluiden toimintaterapeutit toimivat työn informanteina. Espoon kaupungin lasten kuntoutuspalveluihin voi olla yhteydessä myös jatkossa mahdollisesta yhteistyöstä. WHO:n (n.d.) mukaan alan asiantuntijoiden käyttäminen auttaa hiomaan suomennosta yhtenäiseksi ja asianmukaiseksi. Etuna yhteistyöstä Espoon kaupungin lasten kuntoutuspalveluiden toimintaterapeuttien kanssa on se, että he ovat jo tämän opinnäytetyön informanteina toimiessaan tutustuneet menetelmään ja osalle heistä on jo ehtinyt kertyä kokemusta ChIPPA-arviointimenetelmän käytöstä.

Yhteistyö myös muiden toimijoiden kanssa tulevaisuudessa voisi olla perusteltua. Suomennosta voi testata myös muiden terveydenalan ammattilaisten kanssa, sillä ChIPPA ei ole tarkoitettu ainoastaan toimintaterapeuttien käyttöön. ChIPPA-arviointimenetelmän

käytöstä voisivat mahdollisesti hyötyä esimerkiksi lapset ja työntekijät erikoissairaanhoidossa, jossa lasten kehitystä seurataan pidemmällä ajanjaksolla. ChIPPA sopii erityisen hyvin kliinisissä olosuhteissa käytettäväksi (Stagnitti 2007). Tämä olisi hyvä muistaa tulevaisuudessa yhteistyötahoa etsiessä. Lisäksi tämän opinnäytetyön yhtenä saavutuksena oli, että ChIPPA -tarvikepaketti saatiin Suomeen käännöstyön tueksi. Tarvikepaketista voisi suomennosprosessin edetessä olla hyötyä prosessin jatkajille. Tarvikepaketti jää säilytykseen Espoon kaupungin lasten kuntoutuspalveluihin, mutta suomennosprosessin mahdollisilla jatkajilla säilyy oikeus hyödyntää pakettia tarvittaessa suomennosprosessin eri vaiheissa.

Tässä opinnäytetyössä selvitettiin suomennostyön laatuun vaikuttavia tekijöitä ja muokattiin raakasomennosta kerätyn aineiston perusteella. Termien selkeyteen ja kieliasun asianmukaisuuteen on tärkeää kiinnittää huomiota koko käännösprosessin ajan. Kuvio 5 ”Laadun määritelmä” sivulla 21 voi auttaa käännöstyön mahdollisia jatkajia kohdistamaan huomionsa laadun osatekijöihin. Tämän työn yksimielisenä johtopäätöksenä voidaan todeta, että käännöstyön hyvän laadun takaamiseksi ja laatua heikentävien tekijöiden minimoimiseksi, on huomioitava tarkasti laatuun vaikuttavia tekijöitä myös jatkossa. Työn lopussa on runsaasti liitteitä, joista voi olla hyötyä käännöstyön ja suomennosprosessin mahdollisille jatkajille. Jokainen työn vaihe on pyritty dokumentoimaan huolellisesti jatkotyöskentelyn helpottamiseksi ja tulosten luotettavuuden takaamiseksi.

6.3 Työn jatkaminen

Työn alussa jo tiedettiin, että jatkuvuus on näin ison suomennosprosessin kivijalka. Kokonaisen käsikirjan suomennosprosessi on suuri työ ja työn jatkaminen on tärkeää. Työn jatkuvuuden eteen työskenneltiin tiiviisti alusta asti, ja erilaisia vaihtoehtoja työn jatkuvuudelle pohdittiin ahkerasti. Tammikuussa 2019 tämän opinnäytetyön tekijät olivat yhteydessä Metropoliasa opinnäytetyötään aloittavien opiskelijoiden ohjaajiin. Yhteydenoton kautta kaksi opiskelijaa kiinnostui tekemään opinnäytetyönsä suomennosprosessiin liittyen. Opiskelijat kokivat työhön tarttumisen kuitenkin haastavana ja pohdittuaan asiaa ohjaajiensa kanssa päätyivät vaihtamaan aihetta.

Kyselyn tulosten valmistuttua oli selvää, että suomennostyöprosessin loppuun saattaminen opinnäytetöinä olisi todella haastavaa. Kyselyssä saatu palaute tuki ajatusta työn haastavuudesta. Koko suomennostyöprosessin läpikäyminen on vaativa ja aikaa vievä prosessi. Opinnäytetöinä prosessin loppuun saattaminen veisi tällä vauhdilla vuosia.

ChIPPA-2 käännösprosessin tavoite on kääntää koko ChIPPA-2 -käsikirja sekä siihen kuuluvat lomakkeet suomen kielelle. Koko menetelmän suomennosprosessi on huomattavasti vaativampi ja vie enemmän aikaa kuin esimerkiksi pelkän kyselyn tai lomakkeiden kääntäminen ja validioiminen.

Tehdyn tausta selvityksen mukaan tarve suomenkieliselle lasten mielikuvitusleikin arviointimenetelmälle, joka voidaan toteuttaa kliinisessä ympäristössä, on ilmeinen. Tässä opinnäytetyössä päädyttiin johtopäätökseen, ettei suomennosprosessin jatkaminen opinnäytetöinä ole kannattavaa ja on syytä pohtia muita tapoja saattaa ChIPPA-arviointimenetelmän kääntöprosessi valmiiksi. Prosessi esimerkiksi nopeutuisi, jos mukaan suomennostyöhön saataisiin innostumaan muita opiskelijoita. Keväällä 2019 opinnäytetyön tekijät keskustelivat Metropolia Ammattikorkeakoulun toimintaterapia-alan tutkintovastaavan kanssa ja neuvottelivat mahdollisuuksista suomennosprosessin toteuttamisesta opiskelijatyönä. Tutkintovastaavan kanssa sovittiin, että suomennostyötä olisi mahdollista tehdä esimerkiksi kesäopintoina opintopisteitä vastaan. Asian tiimoilta oltiin yhteydessä sähköpostitse toisen vuoden toimintaterapeuttiopiskelijoiden ryhmänohjaajiin. Kerätyn aineiston perusteella on myös selvää, että näin ison suomennosprosessin tukena olisi hyötyä käännöstyötä tehneestä ammattilaisesta. Metropolia Ammattikorkeakoulun opettajiin oltiin yhteydessä ja tiedusteltiin halukkuutta osallistua prosessiin. Yhteydenotto ryhmänohjaajiin tai opettajiin ei kuitenkaan tuottanut tuloksia ChIPPA-2-käännöstyön jatkoa ajatellen.

Menetelmän kehittäjän Karen Stagnittin kanssa on sovittu tapaaminen marraskuussa 2019 tämän opinnäytetyön valmistumisen jälkeen. Tapaamisen tarkoituksena on sopia suomennosprosessin jatkosta. Työn jatkaminen voisi olla kannattavampaa esimerkiksi Turun Ammattikorkeakoulussa, jossa ChIPPA on arviointimenetelmänä tunnetumpi kuin Metropolian Ammattikorkeakoulussa. Yhteistyö kahden ammattikorkeakoulun välillä voisi olla myös merkittävä mahdollisuus toimintaterapian alan kehittämiseksi. On hyvä huomioida, että Stagnitti itse tekee jo yhteistyötä Turun Ammattikorkeakoulussa toimivien toimintaterapeuttien kanssa ja Turussa on järjestetty koulutusta ChIPPA-menetelmän käyttöön menneinä vuosina (Stagnitti 2019c). Yksi Metropolian pian valmistuvista opiskelijoista on ilmaissut kiinnostuksensa osallistua ChIPPA-2-käsikirjan suomentamiseen ja tämä on tarkoitus tuoda esille keskusteluissa Stagnittin kanssa.

Tämän opinnäytetyön tuloksista on hyötyä suomennosprosessin jatkoa suunniteltaessa. Informanttien käyttämä aika menetelmään tutustumiseen voi auttaa tulevaisuudessa arvioimaan, kuinka paljon aikaa he siihen tarvitsevat työpäivänsä ohessa. Informantit käyttivät aikaa menetelmään tutustumiseen keskimäärin hieman alle viisi tuntia. Suurin osa informanteista koki myös hyötyvänsä arviointitilanteen videoinnista. Tulosten perusteella voidaan tehdä johtopäätös, että menetelmää käytännössä testanneet tai videon avulla pisteytyksen tehneet informantit vastasivat kyselyyn kattavammin ja kokivat termistön hyödyllisemmäksi ja helpommin ymmärrettäväksi kuin he, jotka tutustuivat pelkästään lukien materiaaliin.

Tulokset antavat viitteitä siihen, että videoinnin voidaan katsoa olevan ajallisesti tehokkaampi muoto raakasuumennoksen testaamiseen ja menetelmään tutustumiseen. Myös Stagnitti kehottaa hyödyntämään videointia pisteytystä helpottamaan, jos menetelmä ei ole ennestään tuttu (Stagnitti 2013: 4). Videoinnin hyödyntämistä voidaan tulosten perusteella suositella jatkossa suomennosprosessin edetessä.

Kyselyssä saatu palaute oli luonteeltaan kannustavaa ja ymmärtävää. Yhteensä neljä informanteista antoi palautetta. Alla on esimerkki, joka kiteyttää hyvin saadun palautteen sisällön: työ koettiin merkittäväksi toimintaterapia-alan kannalta. He arvostivat sitä, että työhön oli lähdetty opiskelijajavoimin työn haastavuudesta huolimatta.

“Hienoa, että tällaiseen käännosurakkaan on uskaltanut lähteä. Suomennoksen kautta saamme Suomeen uuden arviointimenetelmän laajemmin kaikille käyttöön tulevaisuudessa. Tämä raakasuumennos on mielestäni hyvä pohja, josta sitten voi lähteä vielä viilaamaan kieliasua ja käsitteistöä selkeämmäksi.”

-Anonyymi palaute 1

Tulosten perusteella voidaan todeta, että suomennosprosessin ja käännoistyön loppuun saattaminen pelkästään opiskelijajohtoisesti työskennellen on riski. Opiskelijat tarvitsevat ohjausta prosessin edetessä. Palautteessa tuli esille myös toive ammattilaisten tuesta suomennosprosessille.

”Suomentaminen on haastavaa hommaa, tästä työstä se tulee hyvin esiin. Toivon teidän saavan termistön valintaan ja suomen kielen muokkaamiseen riittävästi apua myös opettajien taholta.”

- Anonyymi palaute 2

Opiskelijajohtoisesti työtä tehdessä käsikirjaa suomennetaan vain pieni osa kerrallaan monen eri opiskelijan toimesta ja se voi vaikuttaa lopputuloksen yhtenäisyyteen. Opiskelijajohtoisuudella voi olla vaikutuksia myös työn jatkuvuuden takaamiseen, jos uutta opiskelijaa ei löydy heti jatkajaksi. Alan ammattilaisten ja kokeneiden käännöstyön tekijöiden tuki olisi näin vaativassa työssä korvaamatonta. CHPPA-2 -käsikirjan suomennostyö olisi hyvä tehdä yhteistyössä ammattikäytäjäiden tai käännöstyöstä kokeneiden alan ammattilaisten kanssa suomennoksen yhtenäisyyden, luotettavuuden ja pätevyyden vuoksi.

Vaikka tällä hetkellä tämän opinnäytetyön tulokset eivät anna aihetta työn jatkamiseen opinnäytetyönä, on syytä muistaa prosessin edetessä tulevan uusia vaiheita, joissa opinnäytetyön kaltaista tutkielmaa voitaisiin taas hyödyntää. Tällaisia vaiheita WHO:n (n.d) mukaisessa prosessin etenemisessä ovat esimerkiksi suomennoksen testaaminen eri tavoin yhdessä ammattilaisten kanssa ennen työn virallista julkaisemista.

7 Pohdinta

Opinnäytetyö on oppimisprosessi. Alussa odotukset suomennosprosessin jatkoon saattamisesta ja ChIPPA-arviointimenetelmän tunnettavuuden lisäämisestä olivat korkeat. Prosessin edetessä opittiin, että maltillinen eteneminen ja huolellisesti tehty käännoistyö ovat onnistuneen suomennosprosessin loppuun saattamisen edellytys. Näin mittavan suomennostyön edistäminen opinnäytetyönä onkin haastavaa, sillä opinnäytetyö ei voi koostua pelkästä suomentamisesta. ChIPPA on haastava arviointimenetelmä, jonka säistäminen vaati oman aikansa. Työmäärää olisi voitu rajata esimerkiksi tekemällä kyselyä suppeampi.

Opinnäytetyön tavoite raakasuomennoksen eteenpäin saattamisesta ja menetelmän tunnettavuuden lisäämisestä saavutettiin pääosin hyvin. Suomennosta saatiin muokattua suunnitelman mukaisesti, ja informantit pääsivät tutustumaan ChIPPA-menetelmän käyttöön. Tämän opinnäytetyön ansiosta Stagnitti lahjoitti ChIPPA-arviointimenetelmän tarvikepaketin käytettäväksi suomennostyössä. Suomennostyötä ei saatu jatkumaan opinnäytetyönä, kuten alun perin oli ajateltu, mutta jatkosta on jo muita ideoita suunnitteilla Stagnittin kanssa. Aluksi ajatuksena oli myös tuoda ChIPPA-2:n suomennostyötä enemmänkin esille esimerkiksi Toimintaterapeutti-lehdessä, mutta opinnäytetyöhön annetun ajan puitteissa sitä ei voitu toteuttaa.

Työskentely sisälsi paljon yhteistyötä ja neuvottelua eri tahojen kanssa. Jo heti työn alkumetreillä kohdattiin haasteita, kun Stagnittin lähettämän ChIPPA-tarvikepaketin tullimaksut tulivat yllätyksenä kaikille opinnäytetyön osapuolille. Paketin lunastamisesta ja lunastamisen jälkeisestä omistajuudesta käytiin tiivistä keskustelua Metropolia Ammattikorkeakoulun ja Espoon kaupungin lasten kuntoutuspalveluiden toimintaterapeuttien kanssa. Lopulta Espoon kaupunki maksoi 120 euron tullimaksun ja paketti siirtyi heille. Vastaisuudessa tiedämme, että tullimaksuja täytyy joissain tilanteissa maksaa myös lahjoitetuista paketeista. On sääli, ettei paketti päätnyt Metropolia Ammattikorkeakoulun ja sen opiskelijoiden käyttöön. Parhaassa tilanteessa ChIPPA olisi voinut rikastuttaa toimintaterapeuttiopiskelijoiden menetelmäoppia ja lisätä arviointimenetelmän tunnettavuutta tavoittaen useampia toimijoita.

Kansainvälinen yhteistyö australialaisen Stagnittin kanssa oli antoisaa. Oli motivoivaa tutustua entuudestaan tuntemattomaan arviointimenetelmään sen kehittäjän avulla. Toisaalta pitkä etäisyys ja Stagnittin siirtyminen osa-aika eläkkeelle professorin virastaan

teki kommunikoinnista ajoittain toivottua hitaampaa. Stagnitti on tulossa hoitamaan yhteistyöasioitaan Turkuun marraskuun lopussa ja jo sovittua tapaamista hänen kanssaan odotetaan mielenkiinnolla.

Tämä työ ei olisi ollut mahdollista ilman Espoon kaupungin lasten kuntoutuspalveluiden toimintaterapeutteja, jotka paneutuivat ChIPPA-arviointimenetelmään ja vastasivat huolellisesti tekemäämme kyselyyn työnsä ohessa. Toimintaterapeutit kokosivat työpaikallaan ChIPPA-menetelmän opiskelua varten jopa oman työryhmän. ChIPPA:n kaltaiseen haastavaan arviointimenetelmään perehtyminen vaati sisua, eikä se olisi onnistunut ilman toimintaterapeuttien ihailtavaa motivoitumista. Opinnäytetyön tekemisen kannalta oli onni, että Medeiros ja Savenius olivat kyselynsä kautta tavoittaneet Espoon kaupungin lasten kuntoutuspalveluiden toimintaterapeutit. Tämä nopeutti sopivien ja motivoituneiden informanttien löytymistä tämän opinnäytetyön toteuttamiseksi.

Laadullisen tutkimuksen luotettavuuskriteereinä pidetään vahvistettavuutta, riittävää dokumentaatiota ja tulkinnan ristiriidattomuutta (Kananen 2014: 150-154). Tulosten oikeanlainen tulkinta vahvistettiin informanteilla ennen raportin julkaisemista antamalla raportti heille luettavaksi. Dokumentointi tehtiin huolellisesti myös työn mahdollisia jatkajia ajatellen. Tutkimuksellisessa osuudessa oltiin perinpohjaisia, ja kaikki valinnat pyrittiin perustelemaan huolella. Laadun kriteerien määrittelyyn olisi kuitenkin ollut useita keinoja. Esimerkiksi Heikkilä ja Jussila käyttivät opinnäytetyössään ”ADL-TAXONOMIN® -arviointimenetelmän osan suomentaminen” suomentamisen laadun kriteereinä ymmärrettävyyttä, käytettävyyttä ja selkeyttä (Heikkilä & Jussila 2019: 30). Tässä opinnäytetyössä laadun kriteerit perusteltiin eri tavalla, vaikka Heikkilän ja Jussilan (2019) kriteerit koettiin olevan hyvin perusteltuja ja toimivia. Tämän opinnäytetyön laadun määrittelyä käytettiin viitekehyksenä niin kyselyn rakentamisessa kuin aineistoa analysoidesakin. Kerätystä aineistosta saatiin vastauksia onnistuneesti tutkimuskysymyksiin, joten laadun määrittelyä koettiin onnistuneeksi ja toimivan halutulla tavalla.

Kyselyn laatimiseen käytettiin runsaasti luotettavia lähteitä. Laadun määrittelyä pidettiin koko toteutuksen taustavaikuttajana. Kyselyn vastauksissa raakasuumennoksen huomattiin saavan osakseen paljon kritiikkiä. Kieli- ja viestintätieteiden professori Jantusen mukaan kieliasun virheet saavat usein kritiikkiä osakseen, mutta hyvää kieliasua harvoin kommentoidaan (Jantunen 2004: 561). Tämä selittää, miksi raakasuumennoksen onnistuneet kohdat jäivät vastauksissa vähemmälle huomiolle. Vaikka kysymykset muotoil-

tiin mahdollisimman neutraaleiksi, muokkausehdotusten kysyminen johdatteli väistämättä vastaajia epäonnistumisien etsimiseen. Toisaalta olihan epäkohtien löytäminen ja parantaminen muokkaamalla opinnäytetyön tarkoituskin. Vastauksista oli silti mielekästä lukea myös kannustavaa ja positiivista kommentointia. Kyselyn lopussa olisi voinut olla hyödyllistä kysyä, kuinka paljon aikaa kyselyyn vastaaminen vei, sillä testausvaiheessa tehty arvio ei välttämättä pitänyt todellisuudessa paikkansa.

Tulokset saivat aikaan paljon pohdintaa. Opinnäytetöinä jatkuva suomennostyö ei vaikuttanutkaan enää kannattavalta vaihtoehdolta, kuten alussa kuviteltiin. Suomennostyö vaikutti opiskelijatyönä haastavalta ilman kokeneiden ammattilaisten tukea. Uusien mahdollisuuksien löytäminen vaati innovatiivista ongelmanratkaisukykyä. Teimme parhaamme työn jatkumiseksi, vaikka kaikki ponnistelut eivät tuottaneetkaan tulosta. Luotamme kuitenkin siihen, että ideoidemme avulla Stagnitti on menetelmän kehittäjänä halukas viemään työtä eteenpäin.

Opinnäytetyön toteutuksen eettisyyteen kiinnitettiin paljon huomiota. Jo tiedotteissa ja opinnäytetyön suunnitelmassa tuotiin esille osallistujien oikeudet ja kerättävien tietojen salassapito- ja säilytystiedot. Kerätty aineisto poistettiin heti raportin valmistumisen jälkeen Googlen Forms ohjelmasta. Espoon kaupungilta haettiin tutkimuslupa ennen työn aloittamista, ja opinnäytetyössä ei kerätty mitään tietoa asiakkaista. Stagnittin kanssa solmittua tekijänoikeussopimusta kunnioitettiin tarkasti, eikä suomennosta esimerkiksi jaettu sähköisesti kenenkään muun kuin opinnäytetyön tekijöiden kesken.

Työnjako opinnäytetyön tekijöiden välillä vaati suunnitelmallisuutta ja joustavuutta, sillä tekijät olivat vaihto-opiskelemassa ulkomailla eri aikoihin. Toisaalta vaihtojaksojen eriaikaisuus mahdollisti aina vähintään toisen tekijän työskentelyn Suomessa. Vaikka työskentelytapamme ovat erilaisia, olemme molemmat perinpohjaisia ja etsimme asioille loogisia perusteluja. Perinpohjaisuus ja perustelujen etsiminen ovat osaltaan vaikuttaneet tämän raportin laajuuteen. Työskentely on opettanut palautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja, sillä opinnäytetyö on muokkautunut matkan varrella useaan otteeseen. Tämä on vaatinut tekijöiltä joustavuutta ja kykyä kompromissien tekemiseen. Työn valmistumisen suunnittelemisessa olisi vielä voinut olla parantamisen varaa. Opinnäytetyö ei valmistunutkaan aikataulustaan edellä, jo alkusyksystä 2019, kuten työtä aloittaessa oli arvioitu. Työn valmistumisen viivästyminen oli kuitenkin tietoinen valinta, josta neuvoteltiin ennen päätöksen tekemistä.

Lopuksi haluamme kiittää opponenteina toimineita Sampsaa ja Annikaa, Venlan äitiä Leenaa, Pian ystävää Virvaa sekä Venlan ystävää Josephia arvokkaasta palautteesta raporttia työstettäessä. Teidän avullanne työ saatiin hiottua lopulliseen loistonsa. Lisäksi osoitamme kiitoksen kaikille läheisille, jotka tukivat meitä prosessin myrskyisinä hetkinä ja ymmärsivät yöllisten kirjoitusinspiraatioiden heräämistä. Tulevat yöt voimme nukkua rauhassa seuraavan projektin alkamiseen asti.

Lähteet

Anttila, Juhani & Jussila, Kari 2016. Mitä laatu on? SFS Suomen standardisoimisliitto. Saatavana osoitteessa: <https://www.sfs.fi/ajankohtaista/uutiskirjeet/uutiskirjeet_2016/mita_laatu_on_artikkeli>. Luettu 3.10.2019.

Crepeau, Elizabeth Blesedell & Schell, Barbara A. Boyt 2013. Analyzing Occupations and Activity. Teoksessa Schell, Barbara A. Boyt & Gillen, Glen & Scaffa, Marjorie E. & Cohn, Ellen S.: Willard and Spackman's Occupational Therapy. Philadelphia: Wolters Kluwer Health/Lippincott Williams & Wilkins cop. 2013.

Heikkilä, Anna & Jussila, Henna 2019. ADL-TAXONOMIN® - Arviointimenetelmän osan suomentaminen. Opinnäytetyö. Saatavana osoitteessa: <<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/161053/Opinn%c3%a4ytety%c3%b6%20Theseus-2.pdf?sequence=2&isAllowed=y>>. Oulu: Oulun ammattikorkeakoulu. Toimintaterapian tutkinto-ohjelma.

Heikkinen, Vesa 2005. ”Ymmärrettävyyden osatekijöistä”. Kielikello kielenhuollon tiedotuslehti (3). Saatavana osoitteessa: <<https://www.kielikello.fi/-/ymmarrettavyyden-osatekijoista->>. Luettu 8.10.2019.

Helenius, Aili 1993. Leikin kehitys varhaislapsuudessa. Helsinki: Kirjayhtymä Oy.

Hiekkaranta, Linda & Nieminen, Sanna & Saari, Heini 2010. ChIPPA-arviointimenetelmän soveltuvuus suomalaisille lapsille. Opinnäytetyö. Saatavana osoitteessa: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/23048/Hiekkaranta_Linda_Nieminen_Sanna_Saari_Heini.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Turku: Turun ammattikorkeakoulu. Toimintaterapian tutkinto-ohjelma.

Holmberg, Kristina 2018. Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry:n asiantuntijalausunto STM:lle sote-keskusten palvelukuvausmallia koskien. Suomen toimintaterapeuttiliitto ry. Saatavana osoitteessa: <<http://www.toimintaterapeuttiliitto.fi/ajankohtaista/sotekeskuspalvelukuvausmalli/>>. Luettu 23.9.2019.

Jantunen, Jarmo Harri 2004. Suomennosten kieliasu puntarissa. Virittäjä 108 (4). 559-572. Saatavana osoitteessa: <<https://journal.fi/virittaja/article/view/40367>>.

Kananen, Jorma 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kanelisto, Katja & Juntunen, Kristiina & Salminen, Anna-Liisa 2012. Kansainvälisen arviointimenetelmän siirtäminen suomalaisten toimintaterapeuttien käyttöön. Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry:n jäsenlehti 31 (2). 3-6.

Law, Mar & Cooper, Barbara & Strong, Susan & Stewart, Debra & Rigby, Patricia & Letts, Lory 1996. The Person-Environment-Occupation Model: A transactive approach to occupational performance. Canadian Journal of Occupational Therapy 6 (1). 9-23.

Lehtinen, Vera & Pajamäki, Emmi 2015. Toimintaterapian terminologia Suomessa – Piilotti ENOTHE:n protokollaa soveltaen. Opinnäytetyö. Saatavana osoitteessa: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/102789/Vera%20Lehtinen_Emmi%20Pajamaki.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Turun ammattikorkeakoulu. Toimintaterapian tutkinto-ohjelma.

Medeiros, Mesi & Savenius, Miska 2018. ChIPPA-2 -arviointimenetelmän kehittäminen. Käännöksen tarpeellisuuden selvittäminen Suomessa ja manuaalin osittainen raakakäännös. Opinnäytetyö. Saatavana osoitteessa: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/155383/Medeiros_Mesi_Savenius_Miska.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu. Toimintaterapian tutkinto-ohjelma.

Niemi, Julia & Valo, Katriina 2017. Leikin arviointi polikliinisesti. Opinnäytetyö. Saatavana osoitteessa: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/136827/Niemi_Julia%20Valo_Katriina.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu. Toimintaterapian tutkinto-ohjelma.

Nylander, Olli & Ojala, Matti & Talo, Seija 2004. Suomenkielisen laitoksen saatesanat. Teoksessa Terveiden ja hyvinvoinnin laitos: ICF. Toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälinen luokitus. Tampere: Stakes.

Ronkainen, Suvi 2008. Otanta, edustavuus ja kadon analyysi. Teoksessa Ronkainen, Suvi & Karjalainen, Anne (toim.): Sähköä kyselyyn! WEB-kysely tutkimuksessa ja tiedonkeruussa. Rovaniemi: Lapin yliopisto. 70-76.

Ronkainen, Suvi & Karjalainen, Anne & Mertala, Sirpa 2008. Graafisen kyselylomakkeen suunnittelu. Teoksessa Ronkainen, Suvi & Karjalainen, Anne (toim.): Sähköä kyselyyn! WEB-kysely tutkimuksessa ja tiedonkeruussa. Rovaniemi: Lapin yliopisto. 31-41.

Ronkainen, Suvi & Mertala, Sirpa & Karjalainen, Anne 2008. Kvalitatiivisuus, Kvantitatiivisuus ja sähköinen kyselytutkimus. Teoksessa Ronkainen, Suvi & Karjalainen, Anne (toim.): Sähköä kyselyyn! WEB-kysely tutkimuksessa ja tiedonkeruussa. Rovaniemi: Lapin yliopisto. 17-30.

Savolainen, Tuija & Aralinna, Virpi (toim.) 2017. Toimintaterapianimikkeistö. Helsinki: Suomen Kuntaliitto. Saatavana osoitteessa: <<http://www.toimintaterapeuttiliitto.fi/site/assets/files/2411/toimintaterapianimikkeisto.pdf>>.

Stagnitti, Karen 2007. The Child-Initiated Pretend Play Assessment. Manual. Learn to Play Events.

Stagnitti, Karen & Unsworth, Carolyn 2000. The importance of pretend play to child development: An occupational therapy perspective. *British Journal of Occupational Therapy* 63 (3). 121-127.

Stagnitti, Karen & Unsworth, Carolyn 2004. The Test-Retest Reliability of the Child-Initiated Pretend Play Assessment. *The American Journal of Occupational Therapy* 58 (1). 93-99.

Stagnitti, Karen 2013. Information on Child-Initiated Pretend Play Assessment (Karen Stagnitti, 2007). Saatavana osoitteessa: <<https://www.learntoplayevents.com/wp-content/uploads/2016/03/Information-on-ChIPPA.pdf>>.

Stagnitti, Karen 2019. ChIPPA-arviointimenetelmän kehittäjä. Sähköposti 24.10.2019.

Stagnitti, Karen n.d. a. Assessing Play. Learn to Play. For Therapists. Saatavana osoitteessa: <<https://www.learntoplayevents.com/for-therapists/>>. Luettu 22.10.2019.

Stagnitti, Karen n.d. b. About. Learn to Play. Saatavana osoitteessa: <<https://www.learntoplayevents.com/about/>>. Luettu 19.9.2019.

Suomen toimintaterapeuttiliitto ry 2014. Hyvät arviointikäytännöt suomalaisessa toimintaterapiassa. Arvioinnin lähtökohdat ja suositukset. Saatavana osoitteessa: <http://www.toimintaterapeuttiliitto.fi/site/assets/files/2411/toi_arviointijulkaisu.pdf>.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2004. ICF. Toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälinen luokitus. Tampere: Stakes.

Tietosuoja ja käyttöehdot n.d. Miten Google säilyttää kerättyä dataa. Google. Saatavana osoitteessa: <<https://policies.google.com/technologies/retention?hl=fi>>. Luettu 11.10.2019.

Tigerstedt, Helena 2016. Leikki on lapselle toiminta numero yksi. Aivoliitto. Kielipolku. Puheen- ja kielenkehityksen erikoislehti. Saatavana osoitteessa: <<https://www.aivoliitto.fi/kielipolku/lapsuus/leikki-on-lapselle-toiminta-numero-yksi>>.

Tiililä, Ulla 2015. Mitä on asiallinen, selkeä ja ymmärrettävä virkakieli? Kielikello kielenhuollon tiedotuslehti (3). Saatavana osoitteessa: <<https://www.kielikello.fi/-/mita-on-asiallinen-selkea-ja-ymmarrettava-virkakieli->>. Luettu 6.10.2019.

Tommola, Jorma 2004. Mikä on kääntämisen ja tulkkauksen ydin? Teoksessa Tommola, Jorma (toim.): Kieli, teksti ja kääntäminen. Language, text and Translation. Turku: Turun yliopisto.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Valkeinen, Heli & Anttila, Heidi & Paltamaa, Jaana 2014. Opas toimintakyvyn mittarin arviointiin TOIMIA-verkostossa (1.0). Saatavana osoitteessa: <[https://thl.fi/documents/974257/1449823/Mittariopas_VALMIS_090614+\(2\).pdf/b53595b9-15b8-4fa3-8765-23cd9221de8f](https://thl.fi/documents/974257/1449823/Mittariopas_VALMIS_090614+(2).pdf/b53595b9-15b8-4fa3-8765-23cd9221de8f)>.

World Health Organization n.d. Process of Translation and Adaptation of Instruments. Saatavana osoitteessa: <https://www.who.int/substance_abuse/research_tools/translation/en/>. Luettu 8.10.2019.

Younan, Lina & Clinton, Michael & Fares, Souha & Samaha, Helen 2019. The translation and cultural adaptation validity of the actual scope of practice questionnaire. *East Mediterranean Health Journal* 25 (3). 181-188.

Tiedote toimintaterapeuteille

Marraskuussa 2018

Tiedote kyselystä, joka koskee ChIPPA-2-arviointimenetelmän suomennoksen validointia

Hyvä toimintaterapeutti,

Kutsumme Teidät mukaan kehittämään kanssamme ChIPPA-arviointimenetelmän suomennosta. Opinnäytetyömme tarkoituksena on koetella ChIPPA-2-menetelmän suomennoksen validiteettia sekä kartoittaa tehdyn suomennoksen toimivuutta suomalaisten toimintaterapeuttien käytössä.

Suomennoksen kehittämisessä tarvitsemme Teidän näkökulmaanne tehdyn suomennoksen toimivuudesta aidoissa asiakastilanteissa. Pyydämme Teitä osallistumaan kyselyyn, jossa kartoitamme näkemyksiänne suomennoksen pätevyydestä. Kysely toteutetaan sähköisesti kevään 2019 aikana. Kertynyt palaute analysoidaan ja suomennosta muokataan antamanne palautteen pohjalta. Lopuksi muokatusta suomennoksesta ja saadusta palautteesta raportoidaan opinnäytetyön muodossa.

Ennen kyselyn toteutusta saatte käyttöönnne suomennetun osan ChIPPA-2 -arviointimenetelmän käsikirjasta sekä ChIPPA-tarvikepaketin. Pakettia voitte hyödyntää koetellesanne suomennosta asiakastilanteissa, mutta emme kerää tietoja asiakkaistanne.

Tämä opinnäytetyö on jatkoa Medeiroksen ja Saveniuksen syksyllä 2018 valmistuvalle opinnäytetyölle, jossa he suomensivat ChIPPA-menetelmän käsikirjaa ja kartoittivat menetelmän tarpeellisuutta Suomessa. Opiskelijoita haetaan myös jatkossa viemään suomennosprosessia eteenpäin, ja toivomme Espoon kaupungin toimintaterapeuttien olevan halukkaita yhteistyöhön tulevien opinnäytetyön tekijöiden kanssa.

Osallistuminen on vapaaehtoista, ja antaa teille oikeuden ChIPPA- käsikirjan ja tarvikepaketin käyttämiseen opinnäytetyön puitteissa. Voitte keskeyttää osallistumisenne syytä ilmoittamatta, milloin tahansa. Tällöin Teiltä kerättyjä tietoja kyselystä ei hyödynnetä opinnäytetyössä.

Kaikki aineisto ja tulokset kerätään, tallennetaan ja käsitellään luottamuksellisesti henkilötietolain edellyttämällä tavalla. Tulokset analysoidaan ja esitetään luottamuksellisesti, anonymiteettiä kunnioittaen, eikä yksittäinen osallistuja ole tunnistettavissa. Tutkimuksia koskevia tietoja ei luovuteta ulkopuoliselle taholle, eikä niitä käytetä muuhun kuin tämän suomenosprosessin kehittämistyöhön. Kerätty aineisto hävitetään loppuraportin kirjoittamisen jälkeen syksyllä 2019.

Osallistumisenne on arvokasta, jotta voimme saattaa työtä lähemmäs virallista suomenosta ja tuoda menetelmää näkyvämmäksi Suomessa. Näin arviointimenetelmä pääsee lopulta kaikkien suomalaisten terapeuttien käyttöön. Suomen kielellä ei ole vielä olemassa kuvitteellisen leikin arviointimenetelmää, joka huomioisi klinisten olosuhteiden erityistarpeet. Työstä tulevat hyötymään lasten parissa klinisissä olosuhteissa työskentelevät toimintaterapeutit sekä lapset itse, kun lapsen toimintakykyyn vaikuttaviin haasteisiin pystytään tarttumaan aikaisemmilla interventioilla. ChIPPA tarjoaa standardoitua ja strukturoitua tietoa lapsen kehityksestä ja kehityksen seuraamiseen toimintaterapeuteille terapian suunnittelun tueksi.

Opinnäytetyöstä vastaavat opiskelijat Pia Kulmala ja Venla Ojutkangas kertovat mielellään lisää projektista ja sen toteutustavasta.

Ystävällisin terveisin,

Pia Kulmala ja Venla Ojutkangas

Metropolia Ammattikorkeakoulun opiskelijat

Pia Kulmala, puhelinnumero ja sähköpostiosoite

Venla Ojutkangas, puhelinnumero ja sähköpostiosoite

Tiedote lapsille ja heidän vanhemmilleen

Marraskuussa 2018

Tiedote opinnäytetyöstä, joka koskee ChIPPA-arviointimenetelmän suomennoksen validointia

Hyvä toimintaterapiassa käyvän lapsen huoltaja,

Tiedotamme Teitä opinnäytetyöstä, joka toteutetaan kevään 2019 aikana Espoon kaupungin lasten kuntoutuspalveluiden toimintaterapeuttien kanssa. Opinnäytetyön aikana toimintaterapeutit kokeilevat ChIPPA-arviointimenetelmää aidoissa asiakastilanteissa. Opinnäytetyön tarkoituksena on muokata menetelmästä tehtyä raakasomennosta. ChIPPA on Karen Stagnittin kehittämä kuvitteellisen leikin arviointimenetelmä, jota vastaavaa menetelmää ei ole julkaistu suomen kielellä. Toimintaterapeutit vastaavat arviointitilanteen jälkeen kyselyyn, joka koostuu suomennosta koskevista kysymyksistä. Tietoa Teistä tai lapsestanne ei kerätä opinnäytetyötä varten, ja Teillä on aina oikeus kieltäytyä lapsenne osallistumisesta ChIPPA-menetelmällä toteutettuun arviointitilanteeseen. Myös opinnäytetyöhön osallistuvien toimintaterapeuttien henkilöllisyydet suojataan hyvien tieteellisten käytäntöjen mukaisesti, eikä Teitä tai lastanne voida yhdistää toimintaterapeutin antamiin suomennosta koskeviin vastauksiin.

Osallistumisenne on arvokasta, jotta voimme saattaa työtä lähemmäs virallista suomennosta ja tuoda menetelmää näkyvämmäksi Suomessa. Näin arviointimenetelmä pääsee lopulta kaikkien suomalaisten terapeuttien käyttöön. Suomen kielellä ei ole vielä olemassa kuvitteellisen leikin arviointimenetelmää, joka huomioisi kliinisten olosuhteiden erityistarpeet. Työstä tulevat hyötymään lasten parissa kliinisissä olosuhteissa työskentelevät toimintaterapeutit sekä lapset itse, kun lapsen toimintakykyyn vaikuttaviin haasteisiin pystytään tarttumaan aikaisemmillä interventioilla. ChIPPA tarjoaa standardoitua ja strukturoitua tietoa lapsen kehityksestä ja kehityksen seuraamiseen toimintaterapeuteille terapian suunnittelun tueksi.

Opinnäytetyö valmistuu syksyllä 2019. Suomennostyö jatkuu seuraavissa opinnäytetyöissä, kunnes virallinen suomennos saadaan julkaistua. Opinnäytetyöstä vastaavat opiskelijat Pia Kulmala ja Venla Ojutkangas kertovat tarvittaessa mielellään lisää projektista.

Ystävällisin terveisin,

Pia Kulmala ja Venla Ojutkangas

Metropolia Ammattikorkeakoulun opiskelijat

Pia Kulmala, puhelinnumero ja sähköpostiosoite

Venla Ojutkangas, puhelinnumero ja sähköpostiosoite

Ohjeita informanteille materiaaliin tutustumiseen

Mistä liikkeelle ChIPPA:n käsikirjan kanssa?

Paketti sisältää 2 CD:tä: Manual ja Scoring.

Manual -> sähköinen käsikirja

Scoring -> pisterajat

Avaa Manual-CD:n sisältö ja paina kohtaa "index" päästäksesi sisällysluetteloon. Sisällysluettelosta voit klikata auki haluamasi kappaleen. Siirry sivulta toiselle alareunan nuolien avulla.

- Toteuttaaksesi arvioinnin, tutustu lukuun 2.
- Luku 3 käsittelee pisteytystä. **Tämä luku on suomennettu (luetuloste).**
- Voit tehdä muistiinpanoja suomennoksen käyttökokemuksista. Muista, että tarkoituksena on arvioida suomennoksen toimivuutta, eikä sitä, kuinka hyvin hallitset menetelmän käytön.
- Vastaa sähköiseen kyselyyn maaliskuun loppuun mennessä. Kiitos! 😊

HUOM!

Suomennos ja sen yhteydessä oleva englanninkielinen versio ovat uudesta ChIPPA-2 -käsikirjasta, jota ei ole vielä julkaistu. Kaikki muut tavarat kuuluvat ChIPPA:n ensimmäiseen versioon. Manuaaleissa on eroja, mutta Stagnittin mukaan erot eivät ole tämän kannalta merkittäviä. Voitte käyttää vanhoja pisteytyslomakkeita uudesta versiosta suomennettujen pisteytysohjeiden kanssa.

Kysely

ChIPPA-2 raakasuomennos

Tämä kysely on osa Metropolia Ammattikorkeakoulun opiskelijoiden Pia Kulmalan ja Venla Ojutkankaan opinnätetyötä.

Kyselyn tarkoituksena on kerätä tietoa ChIPPA-2 -arviointimenetelmän raakasuomennoksen laadukkuuden varmistamiseksi ja epäkohtien muokkaamiseksi. Laadukkaana raakasuomennoksen määritelmä on luotu WHO:n virallisia arviointimenetelmien käännösohjeita ja ICF:n tavoitteita soveltaen. Laadukkaalla suomennoksella tarkoitetaan tässä yhteydessä suomennosta, jonka termit ovat selkeitä ja kieliasu on asianmukaista.

Kysely perustuu kahteen tutkimuskysymykseen:

- Mitkä tekijät vaikuttavat raakasuomennoksen laatuun?
- Miten informantit muokkaisivat raakasuomennosta sen laadun parantamiseksi?

Kysely koostuu seuraavista osioista: Alkukysymykset, termistö, kieliasu ja palaute.

Varaathan kyselyn täyttämiseen aikaa noin 30 minuuttia.

SEURAAVA

Sivu 1 / 5

Älä koskaan lähetä salasanaa Google Formsin kautta.

Tämä lomake luotiin verkkotunnuksessa Metropolia Ammattikorkeakoulu. [Ilmoita väärinkäytöstä](#)

Google Forms

ChIPPA-2 raakasuomennos

*Pakollinen

Alkukysymykset

Mitä seuraavista olet tehnyt ennen kyselyn täyttämistä? Voit valita useita vaihtoehtoja. *

- Lukenut raakasuomennoksen osan, jota kysely koskee
- Testannut ChIPPA-arviointimenetelmää käytännössä
- Muu:

Kuvaile lyhyesti käyttökokemustasi.

Oma vastauksesi

Arvioi, kuinka monta tuntia olet käyttänyt aikaa materiaaliin tutustumiseen. *

Oma vastauksesi

TAKAISIN

SEURAAVA

Sivu 2 / 6

Älä koskaan lähetä salasanaa Google Formsin kautta.

ChIPPA-2 raakasuomennos

*Pakollinen

Termistö

Tässä osiossa pyydämme Sinua syventymään raakasuomennoksessa käytettyyn termistöön.

Opinnäytetyössä laadukkuuden määritelmä on muodostettu soveltaen WHO:n virallisia käännösohjeita ja ICF:n tavoitteita.

WHO:n mukaan arviointimenetelmä tulisi kääntää niin, että tekstin merkitys säilyy. Sanasta sanaan kääntämistä tulisi välttää. Tekstin tulee olla mahdollisimman yksinkertaista ja selkeää, ja kohdennettu käyttäjäkunnalle ilman vaikeasti ymmärrettäviä teknisiä termejä. (WHO n.d.)

ICF on kansainvälinen viitekehys toiminnallisen terveyden kuvaamiseen. Sen tavoitteena on luoda ammattilaisille yhteinen kieli viestinnän parantamiseksi. (THL 2013: 5.)

Seuraavat kysymykset tähtäävät suomennoksen termistön parantamiseen ja yhtenäistämiseen, ja ne ovat linjassa tutkimuskysymysten sekä mainittujen viitekehysten kanssa.

Kuinka laadukkaaksi koet raakasuomennoksen termit kokonaisuutena? *

	1	2	3	4	5	
Ei laadukas	☐	☐	☐	☐	☐	Todella laadukas

Perustele vastauksesi termien laadukkuudesta: *

Oma vastauksesi

Esiintyykö raakasuoennoksessa teknisiä termejä tai ilmaisuja joita on vaikea ymmärtää? Perustele vastauksesi. *

Oma vastauksesi

Toistuvatko termit mielestäsi johdonmukaisesti läpi koko raakasuoennoksen? Jos vastauksesi on "ei", perustele vastauksesi kohtaan "muu". *

Kyllä

Muu: _____

Jos mietit hetken arviointitilanteen kirjaamista, koetko raakasuoennoksessa käytetyt termit hyödyllisiksi? Kuvaile. *

Oma vastauksesi

Termistö

Valitsimme seuraavat termit ja ilmaiset niiden esiintyvyyden ja keskeisyyden perusteella suomentajien kokoamasta listasta.

Ovatko seuraavat termit mielestänne ilmaisultaan selkeitä? Selkeällä termillä tarkoitetaan termiä, joka ei ole harhaanjohtava tai monitulkinnallinen. Jos termi ei ole mielestäsi selkeä, perustele vastauksesi kohdassa "muu".

Voit myös ehdottaa tilalle toista termiä, joka sopisi mielestäsi paremmin.

Ei-leikillinen teko (vrt. leikkiteko) *

- Kyllä
- Muu: _____

Leikkiteko (vrt. ei-leikillinen teko) *

- Kyllä
- Muu: _____

Leikkiosio *

- kyllä
- Muu: _____

Käytöksellinen teko (B) *

- Kyllä
- Muu: _____

Toiminnallinen teko (F) *

- Kyllä
- Muu: _____

Toistuva teko (R) *

Kyllä

Muu: _____

Yksityiskohtainen teko (c) *

Kyllä

Muu: _____

Esineen korvaaminen, korvaava esine *

Kyllä

Muu: _____

Imitaatio *

Kyllä

Muu: _____

Yksityiskohtaisten kuvitteellisten leikkitekojen prosentuaalinen osuus (PEPA) *

Kyllä

Muu: _____

Imitoitujen tekojen määrä (NIA) *

Kyllä

Muu: _____

Korvaavien esineiden määrä (NOS) *

Kyllä

Muu: _____

Tavanomainen kuvitteellinen leikki (vrt. Symbolinen leikki) *

Kyllä

Muu: _____

Symbolinen leikki (vrt. Tavanomainen kuvitteellinen leikki) *

Kyllä

Muu: _____

Tavanomaisen lelut (vrt. Strukturoimattomat esineet) *

Kyllä

Muu: _____

Strukturoimattomat esineet (vrt. Tavanomaiset lelut) *

Kyllä

Muu: _____

Mallintaa, mallintaminen, mallinnettu teko *

Kyllä

Muu: _____

Leikkitekojen koodeille tarkoitettu ruudukko/ruutu *

- Kyllä
- Muu: _____

Kliinisen havainnoinnin lomake *

- Kyllä
- Muu: _____

Pisteytyslomake-vihkonen *

- Kyllä
- Muu:

Tuleeko mieleesi muita termejä tai ilmaisuja raakasuomennoksesta, jotka olivat mielestäsi harhaanjohtavia tai monitulkintaisia? Luettele termit ja perustele vastauksesi.

Oma vastauksesi
_____

TAKAISIN

SEURAAVA

 Sivu 4 / 6

Älä koskaan lähetä salasanaa Google Formsin kautta.

ChIPPA-2 raakasuomennos

*Pakollinen

Kieliasu

Tässä osiossa pyydämme Sinua tarkastelemaan raakasuomennoksen kieliasua.

Opinnäytetyössä laadukkuuden määritelmä on muodostettu soveltaen WHO:n virallisia käännösohjeita ja ICF:n tavoitteita.

WHO:n mukaan arviointimenetelmä tulisi kääntää niin, että tekstin merkitys säilyy. Sanasta sanaan kääntämistä tulisi välttää. Tekstin tulee olla mahdollisimman yksinkertaista ja selkeää, ja kohdennettu käyttäjäkunnalle ilman vaikeasti ymmärrettäviä teknisiä termejä. (WHO n.d.)

ICF on kansainvälinen viitekehys toiminnallisen terveyden kuvaamiseen. Sen tavoitteena on luoda ammattilaisille yhteinen kieli viestinnän parantamiseksi. (THL 2013: 5.)

Seuraavat kysymykset tähtäävät suomennoksen kieliasun parantamiseen ja yhtenäistämiseen, ja ne ovat linjassa tutkimuskysymysten sekä mainittujen viitekehysten kanssa.

Kuinka laadukkaaksi koet raakasuomennoksessa käytetyn kieliasun kokonaisuutena? *

	1	2	3	4	5	
Ei laadukas	☐	☐	☐	☐	☐	Todella laadukas

Perustele vastauksesi kieliasun laadukkuudesta: *

Oma vastauksesi

Syvenny hetkeksi pohtimaan raakasuomennoksen luettavuutta. Koetko raakasuomennoksessa käytetyn kielen sujuvaksi? Perustele vastauksesi. *

Oma vastauksesi

Onko raakasuomennot mielestäsi yhtenäinen kieleltään? Perustele vastauksesi. *

Oma vastauksesi

Esiintyykö raakasuomennot sanoja tai ilmaisuja, joita on vaikea ymmärtää? Perustele vastauksesi. *

Oma vastauksesi

Tuleeko mieleesi muita piirteitä, jotka tekevät raakasuomennot tekstistä vaikeasti luettavaa? *

Oma vastauksesi

Käytetäänkö raakasuomennot mielestäsi asianmukaista kieltä, joka on kohdennettu arviointimenetelmän käyttäjille ja ammattialoille? *

Kyllä

Ei

Jos palaat hetkeksi pohtimaan arviointitilanteen kirjaamista, antaako raakasuomennot käytetty kieli mielestäsi tukea yhtenäiseen kirjaamiseen eri ammattialojen välillä? Kuvaile. *

Oma vastauksesi

TAKAISIN

SEURAAVA

Sivu 5 / 6

Älä koskaan lähetä salasanaa Google Formsia kautta.

ChIPPA-2 raakasuomennos

Palautte

Tuleeko mieleesi palautetta, jota haluaisit antaa raakasuomennoksesta?

Oma vastauksesi

Halutessasi voit jättää avointa palautetta kyselyn tekijöille :)

Oma vastauksesi

Kiitos vastaamisesta!

Yhteistyöterveisin Pia ja Venla

Lähteet

WHO n.d. Process of translation and adaptation of instruments. Saatavilla sähköisesti osoitteessa: <https://www.who.int/substance_abuse/research_tools/translation/en/>. Luettu 13.2.2019.

THL 2013. ICF. Toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälinen luokitus. Tampere: Juvenes Print.

TAKAISIN

LÄHETÄ

Sivu 6 / 6

Älä koskaan lähetä salasanaa Google Formsin kautta.

Tämä lomake luotiin verkkotunnuksessa Metropolia Ammattikorkeakoulu. [Ilmoita väärinkäytöstä](#) - [Palveluehdot](#)

Teoriaohjaava sisällönanalyysi

Taulukko on koottu Tuomen ja Sarajärven teoriaohjaavan sisällönanalyysin ohjeisiin perustuen (Tuomi & Sarajärvi 2018: 133).

Esimerkki alkuperäisestä ilmauksesta	Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka	Yhdistävä teoria: Laadun määritelmä (WHO ja ICF)
<p>”Termien käytössä tulee esille ajoittain liian sanasta sanaan kääntäminen, mikä tekee tekstin paikoitellen vaikealukuiseksi.”</p> <p>”Osa termeistä tuntui hankalalta muistaa arviointitilanteessa, sillä ne eivät oikein vastanneet tavanomaisista suomen kieltä.”</p> <p>”Koin hankalaksi joidenkin termien muistamisen ja tämän kautta niiden käyttöönoton pisteytystilanteessa. Nämä termit ovat kovin pitkiä ja eivät oikein vastaa omaa ammatillista käsitteistöäni. Kun piti vielä sisäistää termeihin liittyvät kirjaintunnukset, jotka tulevat englanninkielestä, oli kokonaisuuden hahmottaminen itselleni hankalaa. Toivoisin, että kirjaintunnukset tulisivat myös suomenkielisistä termeistä.”</p> <p>”esimerkiksi imitoitu on suomenkielellä matkittu.”</p>	<p>Osa termeistä on käännetty sanasta sanaan.</p> <p>Osa termeistä ei vastaa tavanomaista suomen kieltä.</p> <p>Vieraskieliset/suoraan käännetyt termit ja niiden lyhenteet.</p> <p>Lyhenteiden muuttaminen suomenkieliseen muotoon helpotaisi muistamista.</p> <p>Anglismi: Imitoitu – matkittu</p>	<p>Suorat käännökset ja anglismi</p>	<p>Terministö</p>	<p>Kääntäjien tulee aina pyrkiä tekstin merkityksen säilyttämiseen suoran käännökseen sijaan. (WHO)</p> <p>Käännös tulee kohdentaa heille, jotka lukevat tekstin eli käyttävät menetelmää. Kielen tulee olla kohderyhmälle ominaista. (WHO)</p> <p>Käännöksessä tulee välttää monimutkaista ammattikieltä ja termejä, joita kohderyhmä ei ymmärrä. (WHO)</p> <p>Kielen asiallisuutta tulee harvita kohderyhmään nähden. Tekstissä on vältettävä termejä, jotka lukija voi kokea loukkaaviksi. (WHO)</p> <p>Kielen tulee olla yksinkerta, selkeää, yhtenäistä ja lyhytsanaista. (WHO)</p>
<p>”Suomennetut termit sopivat toimintaterapian ammattialan sanastoon ja vastaavat alkuperäisten termien sisältöä.”</p> <p>”Termit, kuten symbolinen ja kuvitteellinen leikki kuvaavat hyvin leikkiä ja helpottavat arviointia sekä pisteytystä”</p>	<p>Termit ovat sopivia toimintaterapian ammattikieleen.</p> <p>Osa termeistä kuvaa hyvin leikkiä ja helpottavat arviointia sekä pisteytystä.</p>	<p>Soveltuvuus ammattikieleen</p>		<p>Yhtenäinen kieli parantaa eri kohderyhmien välistä viestintää esimerkiksi kirjaamisessa. (ICF)</p>
<p>”Vaikeita sanoja/termejä, välillä haastavaa ymmärtää kokonaisuutta”</p>	<p>Vaikeat termit tekevät kokonaisuuden ymmärtämisestä haastavaa.</p>	<p>Yhtenäisyys</p>		

<p>“Välillä suomennoksessa käytetään sanaa suurpiirteinen leikki, mikä on mielestäni epäselvä ilmaisu.”</p> <p>”Joissain kohdin huomasin epäjohdonmukaisuutta play action -käännökselle. Yleensä puhuttiin teoista, mutta joskus toiminnasta, jonka itse ajattelen voivan sisältää useita tekoja/tekojen sarjoja. Hieman hämmensi myös jossain kohdin leikillisistä teoista puhuminen, kun useimmiten käytettiin termiä leikkiteko.”</p> <p>”Termistö toistuu johdonmukaisesti.”</p>	<p>Toisinaan esiintyvä epäselvä ilmaisu:</p> <p>Suurpiirteinen leikki</p> <p>Sekoittuvat termit:</p> <p>Leikki – leikillinen ja Leikkiteko – leikillinen teko</p> <p>Sanojen merkitysero: teko ja toiminta</p> <p>Termistö on yhtenäinen.</p>			
<p>”Suomennoksessa on aika paljon äidinkielen perusvirheitä ja sanajärjestys vaikuttaa ajoittain oudolta. Tästä johtuen joitain lauseita on vaikea suoralta kädeltä ymmärtää. Suomen kielen oikeinkirjoitus olisi hyvä tarkistuttaa koko suomennoksen osalta.”</p>	<p>Suomen kielen oikeinkirjoituksen perusvirheet tekevät vaikeita ymmärtää.</p>	Kielioppi		
<p>”suomennos on liian suora käännös”</p> <p>”Loppuosa oli huomattavasti joutuisampi lukea. Paikoitellen virkkeet ovat varsin pitkiä, ja niitä on luettava tarkasti ja huolella. Koska tekstin ei tarvitse olla sanasta sanan käännettynä, voisi joissain kohdin vielä pohtia, miten sitä saisi muokatuksi selkeämmäksi. ”</p> <p>”Englanniksi lauseet voivat olla hyvinkin pitkiä, mutta suomeksi toimisivat lyhyemmiksi pilkotut sisällöt.”</p>	<p>Suorat käännökset heikentävät kieliasun laatua</p> <p>Luettavuus:</p> <p>Kielen sujuvuus parani loppua kohden.</p> <p>Suorat käännökset tekevät virkkeistä pitkiä ja haastavampia ymmärtää.</p>	Suorat käännökset ja anglismi	Kieliasu	

<p>"Antaa yhtenäisen kielen toimintaterapian ammattialan kesken. Eri ammattialojen kesken käytettäväksi hioisin ehkä vielä 'kansantajuisemmaksi' avainkäsitteistöä."</p> <p>"Oleellista on, että tiedot ovat oikein ymmärrettävissä tekstistä."</p> <p>"Raakasuoimenoksessa käytetään asianmukaista kieltä, joka on kohdennettu arviointimenetelmän käyttäjille ja ammattialoille"</p>	<p>Yhtenäinen kieli toimintaterapian ammattialan kesken.</p> <p>Avainkäsitteistön hiominen eri ammattialojen kesken käytettäväksi.</p> <p>Kieli on kohdennettu arviointimenetelmän käyttäjille ja ammattialoille</p>	Soveltuvuus ammattikieleen		
<p>"Kappaleiden välillä eroja."</p>	<p>Osa kappaleista on yhtenäisempi kieleltään kuin toiset.</p>	Yhtenäisyys		
<p>"Tekstissä on jokseenkin usein sanoissa taivutusvirheitä ja pilkkuvirheitä. Lisäksi on myös yhdyssanavirheitä. Nämä piirteet ja pitkät virkkeet, joissa on yhdistetty useita lauseita, aiheuttavat joissakin kohdissa sen, että tekstikohta pitää lukea monta kertaa saadakseen tekstin asiasta ymmärryksen."</p> <p>"Lauserakenteet ovat usein jäykkiä ja lauseet pitkiä. Kielioppivirheitä on toistuvasti."</p>	<p>Luettavuuteen vaikuttavat tekijät tekivät tekstistä vaikeasti ymmärrettävää:</p> <p>Taivutusvirheet</p> <p>Pilkkuvirheet</p> <p>Yhdyssanavirheet</p> <p>Lauserakenne: pitkät lauseet/virkkeet</p> <p>Kielioppivirheet</p>	Kielioppi		